

Universitätsbibliothek Wuppertal

Ērodotu Alikarnassēos Historiōn Logoi 9, epigraphomenoi Musai

Herodotus

Genevae, 1618

Liber octavus: Urania

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1452)

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΩΗ,
ἑκτημορμήνη

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARVM LIBER
octauus, qui inscribitur

ΟΥΡΑΝΙΑ

VRANIA.

ΑΥΤΑ μὲν δὴ οὕτω λέγεται
ἡρέσθαι. Ἐ δὲ Ἐκλιών ἐς
ἡ ναυτικὸν στρατὸν ἱστάντες,
ἔσαν οἵδε Ἀθῆνῶν μὲν, νέ-
ας ἑκατὸν ἑξήντην καὶ
εἴκοσι καὶ ἑπτά. ὑπὸ δὲ ἀ-
ρετῆς τε καὶ παρρησίας Πλαταιέες, ἀπυροὶ τῆς
ναυτικῆς ἐόντες, συνέπληρωσεν ἑσὶν Ἀθῆνῶν
τὰς νέας. Κορίνθιοι δὲ τεσσαρῶντα νέας πρὸ-
ῆντο. Μεγάρεες δὲ, εἴκοσι. καὶ Χαλκιδέες ἐ-
πληρωσεν εἴκοσι, Ἀθῆνῶν πρὸῆντων σφί τὰς
νέας. Αἰγινήται δὲ, ὀκτωκῆδεκα. Σικυώνιοι δὲ,
δυοκῆδεκα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, δέκα. Ἐπιδαύ-
ριοι δὲ, ὀκτώ. Ἐρετειέες δὲ, ἑπτά. Τροιζῆνιοι δὲ,
πέντε. Στυρέες δὲ, δύο. καὶ Κίιοι, δύο τε νέας, καὶ
πεντηκόντερες δύο. Λοκροὶ δὲ σφί. Ὀπουν-
τιοὶ ἐπεσθῆσαν πεντηκόντερες ἔχοντες ἑπτά. Ἐ-
σάν μὲν ὧν οὗτοι ἑξατθῶντο ἐπὶ Ἀρτεμισίον.
Εἰρηται δὲ μοι καὶ ὡς ὁ πλήθος ἑκατὸν τῶν νεῶν πρὸ-
ῆντο. ἄριθμὸς δὲ τῶν συλλεθριστέων νεῶν ἐπὶ
Ἀρτεμισίον, ἑξήντην, πέντε καὶ τῶν πεντηκόντερων, διηκό-
σια καὶ ἑξήκοντα καὶ μία. Ἐ δὲ στρατηγὸν ἑ-
στὸ μέγιστον κάρπος ἔχοντα, πρὸῆντο Σπάρτινται,
Εὐρυβιάδην Εὐρυκλείδην. Ἐ γὰρ σύμμαχοι
οὐκ ἔφασαν, ἵνα μὴ ὁ Λάκων ἡγεμονίῃ, Ἀθῆνῶ-
ν οἱ ἐφασάν ἡγεμονίῃ, ἀλλὰ λύσειν ὁ μόνον ἔ-
σεσθαι στρατὸν. Ἐ γὰρ κατὰ ἄρξας
λόγος, πεινὴ καὶ ἐς Σικελίην πέμπειν ἕπι συμμα-
χίῃ, ὡς ὁ ναυτικὸν Ἀθῆνῶν στρατὸν εἶναι ἕπι-
πέπειν. αἰλιβάντων δὲ τῶν συμμαχῶν, εἴκοσι
Ἀθῆνῶν, μέγα πεποιημένοι παρὲν τῶν Ἑλ-
λάδων καὶ γόντες, εἰσασιόσισι παρὲν τῆς ἡγεμονί-
ης, ὡς ἀπολέεται ἡ Ἑλλάς ὀρθὰ νοεῖντες. γὰρ
ἐμφυλὸς πόλεμος ὁμοφρονέοντος ἑσὶν κακίον ἔστι,

ΤΟΥΕ hęc quidem
ita gesta dicuntur
esse. Græci autem
quibus res classaria
delegata erat, hi fue-
re: Athenienses, qui
naues centum vi-
gintiseptem præbuerunt, iunctis sibi Pla-
tænsibus: qui etsi rei nauticæ inexper-
ti, tamen strenue alacriterq; pro se illo-
rum naues armauerunt. Corinthii, qui
attulere naues quadraginta: Megaren-
ses, qui viginti: Chalcidenses totidem
sibi ab Atheniensibus præbitas armaue-
runt: Æginetæ: vnde viginti: Sicyonii,
duodecim: Lacedæmonii, decem: Epi-
daurii, octo: Eretrii, septem: Træ-
zenii, quinque: Styrenses, duas: Chii, toti-
dem, cum totidē pentecōteris, id est, na-
uibus quinquagenarum remorum. Quibus
auxiliares erant Locri Opuntii cum se-
ptem penteconteris. Hæ naues ad Arte-
misiū in statione erant: quarum quot
quique præbuerint, mihi dictum est. Vni-
uersarum vero præter penteconteros, ad
Artemisiū coactarum, numerus fuit du-
centarū septuaginta vnus. His ducem,
penes quem summa imperii esset, Spar-
tiaræ præbuerunt EVrybiadem EVry-
clidæ filium. Nā socii negauerunt se, ni-
si Lacō esset imperator, sequuturos esse
Athenienses ductores, sed exercitū qui
futurus erat soluturos. Etenim iam inde
ab initio, antequā in Siciliam ad socia-
tem ineundā mitteretur, agitatū sermo-
nibus erat tanquā expediret rem nauti-
cam Atheniensibus permittere: ceterū
recusantibus sociis, cessere Athenien-
ses, quod magni facerent Græciā super-
esse: quam intelligebant esse perituram
si de principatu cōtenderent: recte sen-
tientes. Nā intestina seditio tanto dete-
rior est bello quod concorditer geritur,

294

I. Duodecim:

quanto

quanto bellum deterius est pace. Hoc itaq; ipsum intelligentes, non repugnandum putauerunt, sed tantisper concedendum quoad magnopere illis indigebant, quemadmodum ostenderunt. Siquidem posteaquam expulso Persa, iam de illius terra diiudicabant, superbiam Pausania caussati, Lacedaemonios ducatu abdicauerunt. Verum haec posterus gesta sunt. Tunc autem ii Graeci qui ad Artemisium se contulerant, ubi viderunt & multum nauium ad Aphetas esse contractum, & omnia plena exercitu hostili, perculsi metu, quod praeter opinionem suam expectationemq; res barbarorum succederent, consultabant de faciendâ fuga ex Artemisio ¹ interiorē in Graeciam. Quorum consultatione cognita, EVbaeenses obsecrabant EVrybiadem vt aliquantulum temporis praestolaretur, vsquedum ipsi liberos atque domesticos subducerent. Vbi non persuadent, ad ducem Atheniensium Themistoclem transgressi, paciscuntur cum eo triginta talentis vt tandiu ante EVbaeam perstarent donec pugna nauali decerneretur. Themistocles autem hac ratione Graecos retinuit: EVrybiadem ex hac, tanquam ex sua ipsius pecunia, quinque talentis impertit: hoc persuaso, Adimantum Ocyti filium Corinthiorum ducem, qui solus reluctabatur, negans se permanurum, sed ab Artemisio profecturum, ita alloquutus est iureiurando interposito: Tu vero haudquam nos deferes, quem ego maioribus donabo muneribus quam quae rex Medorum tibi mitteret socios deferenti. Haec loquutus, statim ad nauem Adimanti tria misit argenti talenta. Istis pecunia corruptis, cum EVbaeensibus gratificatus est Themistocles, tum reliquum pecuniae quam acceperat lucrificavit: quam eum interuertisse ideo latuit eos qui partem illius acceperant, quod putabant eam ab Atheniensibus ad hoc ipsum profectam esse. Ita in EVbaea perstitere, ac praelium fecere, quod ita gestum est: Barbari quum ad Aphetas circa diluculum venissent, quumque id quod etiam ante audierant cernerent, paucas Graecorum naues ad Artemisium stationem habere, libidine tenebantur aggrediendi, si forte eos interciperet. Ceterum ex aduerso inua-

ἄσφα πόλεμος εἰρήνης. ὅπιστά μιν ὦν αὐτὸ τὸ πρῶτον
 ἴσχυον αἰτέτεινον, ἀλλ' εἶδον μέγρι οὐκάρτα ἐδέοντο
 αὐτέων, ὡς διέδδξαν· ὡς γὰρ δὴ ὠγαυροὶ (Θ)
 Πέρσέα, πρὸ τῆς ἐκείνου ἡδὴ (Ω) ἀγῶνα ἐποίησαν
 τὸ, πρὸ φασιν πῶν Παυσανίω ὕβειν πρὸς ἀμφόμοι,
 ἀπείλοντο πῶν ἡγεμονίω τῶν Λακεδαιμονίους. ἀλλ'
 ἀὶ ταῦτα μὲν ἕφερον ἐχρήσατο. Τότε δὲ οὗτοι (Θ)
 καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίον Ἑλλήνων ἀπικέρουσι, ὡς εἶ-
 δονέας τε πολλὰς καταρθείσας ἐς τὰς Ἀφέτας, ¹
 καὶ στρατῆς ἀπόρτα πλεα, ἐπὶ αὐτοῖσι πρὸς δὴ
 ξαν τὰ πρῆματα τῶν βαρβάρων ἀπέβαυε ἢ ὡς
 αὐτοῖς κατεδόκεον, καταρρώδηντες, δρησμον ἐ-
 βουλόοντο ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίου ἔσω ἐς τὴν Ἑλ-
 λάδα. γινόντες δὲ σφέας (Θ) Εὐβοέας ταῦτα βου-
 λουόμενοι, ἐδέοντο Εὐρυβιάδεω πρὸς μείναι χρο-
 νον ὀλίγην· ἐστ' αὖ αὐτοῖς τέκνα τε καὶ τῶν οἰκέτας
 ἔπεκτέοντα. ὡς δὲ ἴσχυον ἐπίστον, μεταβαίντες,
 (Ω) Ἀθηνῶν στρατηγὸν πείθοισι Θεμιστοκλέα
 ὅτι μισθῶν τεύχοντα τάλαντοι, ἐπ' ὧν τε κατα-
² μείνουσιν, πρὸ τῆς Εὐβοίης ποιήσονται πῶν ναυ-
 μάχιω. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς τῶν Ἑλλήνων ὅπι-
 χεῖν ὡδὲ ποίσει· Εὐρυβιάδῃ τούτων τῶν χρημα-
 τῶν μεταδίδει πέντε τάλαντα, ὡς πρὸ ἐωυτῶν δὴ-
 σαν δίδου. ὡς δὲ (Θ) εἶπ' ἀνεπέπεισο, " Ἀδείμαν-
³ τος γὰρ ὁ Ὠκύτου, Κορίνθιος στρατηγός, τῶν λοι-
 πῶν ἡσπαυρε μίωος, φάμνος ἀποπλῦσεσθαι τε
 ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίου, καὶ οὐκ ἀφάρθρῆειν πρὸς
 δὴ τῶτον εἶπε ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπομόσας, Οὐ σὺ γε
 ἡμέας ἀπολείψεις. ἐπεὶ τοι ἐγὼ μέζω δῶρα δώ-
³⁰ σω, ἢ βασιλῆς ἀντοῖ ὁ Μήδων πρὸς μίε ἀπολιπόν-
 τι τῶν συμμάχοις. ταῦτα' τε ἅμα ἠγέρθη, καὶ
 πέμπει ὅπι πῶν νέα τῆς Ἀδείμαντου, τάλαντα δρ-
 γμῆου πεία. οὗτοι τε δὴ πλῆγῆτες δῶροισι, ἀ-
⁴⁰ ναπεπεισμένοι ἔσαν, καὶ τοῖσι Εὐβοέεσι ἐκεχάει-
 σο· αὐτοῖς τε ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκέρδηνε, ἐλαύσανε
 δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων· ἀλλ' ἠπίεσθαι (Θ) μεταλφόντες
 τούτων τῶν χρημάτων, ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐλθεῖν
 ὅπι τὰ λόγῳ τούτῳ τὰ χεῖματα. Οὕτω δὴ κατ-
 εμεινάν τε ἐν τῇ Εὐβοίῃ, καὶ ναυμαχῆσαν. ἐχρήσατο ἡ
 ὡδὲ ἐπὶ τε δὴ ἐς τὰς Ἀφέτας πρὸς δὴ δέιλω πρὸς ἴνην
 ἡγομῆν ἀπικέσθαι (Θ) βαρβαροὶ, πύλομοι μὲν ἐπὶ
 καὶ πρὸς τῶν πρὸς τῆς Ἀρτεμισίου ναυλοχῆν νέας Ἑλ-
 ληνίδας ὀλίγας, ὅτε ἡ αὐτοῖς ἰδόντες, πρὸς ἴνημοι ἐξ ἐπι-
 χρέσαν εἰ πως ἐλθοῖεν αὐτάς. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἀπὸ τῆς πρὸς

IV

V

VI

1 In Graecia interiora.

OTI
 ASSEI
 LIBER
 A.
 quanto bellum deterius est pace. Hoc itaq; ipsum intelligentes, non repugnandum putauerunt, sed tantisper concedendum quoad magnopere illis indigebant, quemadmodum ostenderunt. Siquidem posteaquam expulso Persa, iam de illius terra diiudicabant, superbiam Pausania caussati, Lacedaemonios ducatu abdicauerunt. Verum haec posterus gesta sunt. Tunc autem ii Graeci qui ad Artemisium se contulerant, ubi viderunt & multum nauium ad Aphetas esse contractum, & omnia plena exercitu hostili, perculsi metu, quod praeter opinionem suam expectationemq; res barbarorum succederent, consultabant de faciendâ fuga ex Artemisio interiorē in Graeciam. Quorum consultatione cognita, EVbaeenses obsecrabant EVrybiadem vt aliquantulum temporis praestolaretur, vsquedum ipsi liberos atque domesticos subducerent. Vbi non persuadent, ad ducem Atheniensium Themistoclem transgressi, paciscuntur cum eo triginta talentis vt tandiu ante EVbaeam perstarent donec pugna nauali decerneretur. Themistocles autem hac ratione Graecos retinuit: EVrybiadem ex hac, tanquam ex sua ipsius pecunia, quinque talentis impertit: hoc persuaso, Adimantum Ocyti filium Corinthiorum ducem, qui solus reluctabatur, negans se permanurum, sed ab Artemisio profecturum, ita alloquutus est iureiurando interposito: Tu vero haudquam nos deferes, quem ego maioribus donabo muneribus quam quae rex Medorum tibi mitteret socios deferenti. Haec loquutus, statim ad nauem Adimanti tria misit argenti talenta. Istis pecunia corruptis, cum EVbaeensibus gratificatus est Themistocles, tum reliquum pecuniae quam acceperat lucrificavit: quam eum interuertisse ideo latuit eos qui partem illius acceperant, quod putabant eam ab Atheniensibus ad hoc ipsum profectam esse. Ita in EVbaea perstitere, ac praelium fecere, quod ita gestum est: Barbari quum ad Aphetas circa diluculum venissent, quumque id quod etiam ante audierant cernerent, paucas Graecorum naues ad Artemisium stationem habere, libidine tenebantur aggrediendi, si forte eos interciperet. Ceterum ex aduerso inua-

πλώων ἕκαστον ἐδόκει, τῶν δὲ εἴνεκα μή πως ἰδόν-
 τες οἱ Ἑλλῆνες παροπλώνοντας, ἐς φυγὴν ὀρμήσει-
 αν, φθίζοντάς τε δυσφρόνη καταλάβοι. καὶ εὐλογον
 δὴ τὴν ἐκφύζεσθαι. ἐδὲ ἡ μὴ δὲ πυρφόρον, τὰ ἐκεί-
 νων λόγῳ, ἐκφυζόντα περιγρέσθαι. Πρὸς ταῦ-
 τα ἂν ἴαδε ἐμνησθέντο τῶν νεῶν ἀπασέων ἀπο-
 κείνυτες διηκροσίας, ἀπέπεμπον ἕξωθεν Σκιαθῆς,
 ὡς ἂν μὴ ὀφθαίωσι ὑπὸ τῶν πολεμίων περιπλεύου-
 σαι Εὐβοίῳ, κατὰ τε Καφηρέα, καὶ ἀπὸ Γεραίων,
 ἐς τὴν Εὐρεπόν, ἵνα δὴ περιλάβοιεν. Ἐμὲν, ταύτη
 ἀπικόμενοι, καὶ φραζόμενοι αὐτέων τῶν ὀπίσω φέ-
 ρουσαν ὁδὸν, σφείς δὲ ὀπίσσω μὲν ὄντι ἐναντίας.
 Ταῦτα βουλευσάμενοι, ἀπέπεμπον τῶν νεῶν τὰς
 ἑκατέρωθεν ἀπὸ τῆς ἐν ἰσθμῷ ἔχοντες ταύτης τῆς
 ἡμέρης ἵσθμῳ Ἑλλήσι ὀπίσσω εἶσθαι, ὅσδε ἀπὸ τῆς
 ἡ δὲ σιγήσῃ σφί ἐμελλε φανήσεσθαι ἀπὸ τῶν
 περιπλεόντων, ὡς ἠκόντων. ταύτας μὲν δὴ περιέ-
 πεμπον. τῶν δὲ λιπέων νεῶν ἐν τῆσι Ἀφῆτησι ἐποι-
 εῖον τὸν ἄριθμόν. Ἐν ἡ τῶν τῶν χερῶν, ἐν ᾧ
 ὄντι ἄριθμόν ἐποιεῖον τῶν νεῶν, ἡ δὲ ἐν τῶν φρα-
 20
 πῆδω τῶν Σκυλλίης Σκιωνῆος, δούτης τῶν τότε
 αἰθροῦν ἀρίστου ὄσκα ἐν τῇ ναυγίῃ τῇ καὶ τῷ
 295 Πήλιον ἡμοδμή, πολλὰ μὲν ἔθεσε τῶν χρημάτων ἵσθμῳ
 Πέροισι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς περιεβάλετο. Ἐπὶ ὁ
 Σκυλλίης ἐν ἰσθμῷ μὲν εἶχε ἄρα καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς
 μολῆσειν ἐς τὸν Ἑλλῆνας, ἀλλ' ἔγχετο ἡ πῆρεξ, ὡς
 ἴσθμῳ. ὅτε μὲν δὴ ἔσθω ὁ ἀπὸ τῆς ἐν ἰσθμῷ ἀπικε-
 30
 το ἐς τὸν Ἑλλῆνας, ὅσκα ἔχω εἶπα ἀπὸ τῆς ἰσθμῷ
 μάζω δὲ εἶτα λεγόμενα ὅτι ἀληθῆα. λέγεται γὰρ
 ὡς δὲ Ἀφῆτων δις ἐς τὴν θαλάσσην, οὐ παρῆτε-
 3
 ρον ἀπὸ τῆς ἰσθμῷ ἢ ἀπὸ τῆς Ἀρτεμίσιον, σαδί-
 οισ μάλιστ' ἐν τῶν ὄντων ἀπὸ τῆς θαλάσσης
 σης διεξελθάν. λέγεται μὲν νῦν καὶ ἄλλα ἰσθμῷ
 35
 εἶχε καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς τούτου. Ἐὰ δὲ μετεξέτε-
 ρα, ἀληθῆα. ἀπὸ μὲν τῶν τούτου γνώμη μοι ἀπο-
 δεδέχθαι, πλοῖόν μιν ἀπικέσθαι ὅτι ὁ Ἀρτεμίσιο-
 ν. ὡς δὲ ἀπικετο, αὐτὸς ἐσήμνηε ἵσθμῳ φρα-
 γίῃσι τῶν τε ναυγίῳ, ὡς ἡμοῖο, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς
 φραγίῃς τῶν νεῶν ἀπὸ Εὐβοίῳ. Τούτου δὲ ἀκού-
 40
 σάντες οἱ Ἑλλῆνες, λόγον σφί αὐτοῖσι ἐδίδον. πολ-
 λῶν δὲ λεγόντων, ὅσκα, τῆς ἡμέρας ἐκείνης αὐτὸς μεί-
 νον τὰς τε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς, μετέπειτα νύκτα μέσῳ
 πῆρεξ, πορθέσθαι, καὶ ἀπὸ τῆς τῆς περιπλε-
 σῆσι τῶν νεῶν. μὲν δὲ τῶν, ὡς ὁσδεῖς σφί ἐπέπλωε,
 δειλίῳ ὀπίσω ἡμοδμή τῆς ἡμέρας φραγίῃς, αὐ-
 τοῖ ἐπὸ μὲν πλῶν ὅτι ὁσδεῖς βραβάρους, ἀπὸ πειρῶν

dendum non videbatur, ne Græci, con-
 spectis ipsis obuiam tendentibus, fu-
 gam capesseret, noxque fugien-
 tes exciperet. Sed euenire oportebat ut
 hi effugerent, & illorum insidiantium
 ne sacrificulus quidem euaderet. Igitur VII
 ad hanc rem transigendam hoc sunt
 machinati: Ducentas ex omnibus na-
 uibus delectas extra Sciathum circum-
 agunt, iuxta Caphareā & Gerastum
 ad Eubripum, ne circumuehentes EV-
 bæam ab hoste cernerentur, sed eum
 circumuenirent: ducentis quidem na-
 uibus quæ hac irent, viam quæ retro
 ferebat obsepientibus, reliqua vero
 classe ex aduerso ingruente. Hoc ca-
 pto consilio quas constituerant naues
 miserunt, non habentes in animo ipsi
 eo die Græcos adoriri, nec priusquam
 signum quod conuenerat cum iis qui
 circumuehebantur, ab illis ederetur
 iam de suo aduentu. His circummissis
 nauibus, reliquarum apud Aphetas nu-
 merum inibant. In quibus recensentur VIII
 dum occupati sunt, Scyllias quidam
 Scionæus qui iisdem in castris erat, om-
 nium ea tempestate hominum opti-
 mus utinator, qui etiam in naufragio ad
 Pelium facto multam pecuniam Persis
 seruauit, multa & sibi lucratus est: Hic
 Scyllias iam pridem in animo habuerat
 ad Græcos transire, sed quum ad eam
 diem non fuisset nactus occasionem,
 tunc ad Græcos transfugit. Sed incertum
 quonam modo illinc transierit. demitot
 tamen si verum est quod refertur. refer-
 tur enim, quum ex Aphetis mare sub-
 isset, non prius emeruisse quam ad Ar-
 temisium peruenit, octoginta ferme
 maris stadia emensus. De hoc vito & alio
 memorantur, partim mendaciis si-
 milia, partim vera: de quo mihi ea
 probatur opinio, eum nauigio ad Ar-
 temisium peruenisse. Is vbi eo per-
 uenit, Græcos certiores fecit & nau-
 fragii facti & nauium ad circumeun-
 dam Eubæam dimissarum. Hoc illi IX
 audito inter se colloquuti sunt: & quum
 multæ essent sententiæ dictæ, illa cui-
 cit ut eum diem illic maneret & in
 statione perstaret: dehinc media
 nocte soluentes proficiscerentur, &
 classi hostium quæ circumageretur oc-
 currerent. Post, vbi nemo se ex ad-
 uerso fert, obseruato diei crepusculo,
 ipsi feruntur in barbaros, animo expe-

I Noxque fugientes exciperet. alioqui enim euasisent. quum tamen, ut quidem illi consilium inibant, ne igniferum quidem fuga superesse oporteret. Q. d. Rationem enim inire volebant qua omnes ad unum in suas manus uenirent, & ne ignifer quidem elaberetur. Et enim τῶν αὐτῶν λόγῳ quod dicimus A leur conte, aut, Selon qu'ils faisoient leur conte.

x riunda fortunæ cum in pugnando tum in pettumpendo. Quos Xerxiani milites ducesque paucis cum navibus venientes in se conspicati, magnæ hoc illis dementiæ dantes, & ipsi naues educunt, sperantes facile se illos ire interceptum. merito sane id sperantes, quod viderent paucas Græcorum naues, suas vero multo plures atque velociores. itaque præ contemptu illos in medio concludunt. Ex Ionibus tamen illi qui Græcis bene volebant, inuiti militabant, magnæ calamitatis loco ducentes quod viderent circumueniri illos, quorum neminem animaduertent esse rediturum: adeo enim infirmæ res Græcorum esse videbantur. At ii Iones quibus id quod fiebat voluptati erat, pro se quisque adnitebatur vt ipse primus aliqua naui Atheniensium capta, donum ab rege acciperet. Nam apud exercitum plurimus erat per hos de Athenensibus sermo atque respectus. Græci, vbi eis signum datum est, primum conuersis in barbaros proris, puppes in medium coegerunt: deinde secundo signo dato, opus capessunt, quanquam in exiguo spatio deprehensi, & à fronte. mox triginta barbarorum naues excipiunt, in quibus & Philaonem Cherfis filium, Gorgis Salaminiorum regis germanum, & in eo exercitu virum eximium. Græcorum autem primus nauem hostium cepit vir Atheniensis Lycomedes Æschrei filius: idemque palmam rei bene gestæ retulit. In hac pugna quum inuicem nunc hi nunc illi superiores essent, interuentu noctis dirempti sunt: & Græci quidem Artemisium reuecti, barbati vero ad Aphetas, multo maius opinione sua certamen experti. In hoc prælio, solus è Græcis qui cum rege erant, Antidorus Lemnius ad Græcos transfugit: quem Athenienses ob eam rem tractu soli in Salamine donarunt. Vbi nox adfuit (erat autem anni tempus mediæ æstatis) immensa vis aquarum exitit per totam noctem, & dura tonitrua à Pelio. Cadauera quoque ac naufragia ad Aphetas efferebantur, & circa nauium proras excipiebantur, & remorum palmulas perturbabant. Hæc audientes qui illic erant milites, metu cōsternabantur, credentes se esse vtique perituros, vt qui in tantum malorum

αυτῶν ποιηθεῖσθαι βουλομένοι τῆς τε μάχης καὶ τῆς διεκπλοῦς. Ὁρέοντες δὲ σφραγῶσι οἱ τε ἄλλοι στρατιῶται ὁ Ζέρξω καὶ ὁ στρατηγὸς ὑπεπλω-
 10 οντας νηυσὶ ὀλίγησι, πᾶν γὰρ σφί μόνω ἐπενείχαν-
 τες, αἰήθη καὶ αὐτὶ τὰς νέας, ἐλπίζαντες σφραγῶσι
 ὑπεπλωσὶ αἰρήσειν εἰκότα κάρτα ἐλπίζαντες. Ἐξ
 μὲν γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὄρεοντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ ἐ-
 20 ωῦτῶν, πλήθει τε πολλὰ πλοῖα, καὶ ἀμεινοὶ πλω-
 ῦσας, καταφρονήσαντες αὐτὰ, ἐκυκλώοντο
 αὐτὰς ἐς μέσον. ὅσοι μὲν γὰρ τῶν Ἰώνων ἔσαν βύ-
 νοιοὶ τοῖσι Ἕλλησι, ἀέκοντες τε ἐστρατεύοντο, συμ-
 φορίῳ τε ἐποιεῦντο μὲν γὰρ, ὄρεοντες ἀπειρο-
 μέτους αὐτοῖς, καὶ ὑπεπλωτοὶ ὡς ἑσθῆς αὐτῶν ἀ-
 30 πονοσῆσαι (οὕτω ἀσθενέα σφί ἐφάνετο εἶναι τὰ
 τῶν Ἑλλήνων κρήματα) ὅσοι δὲ καὶ ἠδωμένοι
 ἦν ὁ γινόμενος, ἀμεινοὶ ἐποιεῦντο ὅπως ἐκαστὸς
 αὐτῶν πρῶτος νέα Ἀθητικῶν ἑλθόν, δώρα πρῶτος
 βασιλῆος λαμβύηται. Ἀθηναίων γὰρ αὐτοῖσι
 λόγος ἦν πλείστος αἰὰ τὰ στρατόπεδα. Τοῖσι
 40 δὲ Ἕλλησι ὡς ἐσήμηνε, πρῶτα μὲν, αὐτὸ πρῶτος
 τοῖσι βάρβαροις γινόμενοι, ἐς δὲ μέσον τὰς πρυ-
 μνας σωθήσονται. δῶτερον δὲ σημήνδυτος, ἔργου
 εἶχοντο ἐν ὀλίγῳ πρὸ στρατοπέδων, καὶ κτῆ-
 σμα. ἐν αὐτὰ τελήκοντα νέας αἰρέοι τῶν βαρ-
 50 βάρων, καὶ ὁ Γόργου τῆς Σαλαμινίων βασιλῆ-
 ος ἀδελφεὸν Φιλάονα ὁ Χέρσιος, λόγιμον ἔοντα
 ἐν τῷ στρατοπέδῳ αἰδέσθαι. πρῶτος δὲ Ἑλλήνων
 νέα τῶν πολεμίων εἶλε ἀνὴρ Ἀθηναῖος Λυκομή-
 60 δης Αἰσχρέου, καὶ ὁ Σφισθηῖον ἔλαβε εἶς. ὅσοι
 30 δὲ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ αὐτῇ ἐπετραχέως ἀγωνίζο-
 μένοις νῦν ἐπεληύοντα διέλυσε. ὁ μὲν δὲ Ἕλλη-
 νες ὅτι ὁ Ἀρτεμισιον ἀπόπλεον, ὁ δὲ βάρβαροι
 ἐς τὰς Ἀφetas, πολλὸν πρῶτος δόξαν ἀγωνισάμε-
 νοι. ἐν αὐτῇ τῇ ναυμαχίᾳ Ἀντίδορος Λημι-
 70 ος, μουῦος τῶν σὺν βασιλεῖ Ἑλλήνων ἔοντων, ἀν-
 τομολέει ἐς τὸν Ἑλλήνας, καὶ ὁ Ἀθηναῖος Ἀφ-
 ῆτος ὁ ἔργον, ἔδδοσαν αὐτῷ χάρον ἐν Σαλαμίνι.
 Ὡς ὑφῆρνε δὲ ἐγεγῆνε, ἦν μὲν τῆς ὥρης μέσον
 80 ἦρας, ἐγένετο δὲ ὕδωρ τε ἀπλετον Ἀφῆ παύσης τῆς
 40 νυκτός, καὶ βρονταὶ σιληγαὶ ἀπὸ τοῦ Πηλίου. ὁ δὲ
 νεκρὸς καὶ τὰ ναυήλα ἀξέφεροντο ἐς τὰς Ἀφetas
 καὶ αὐτὶ τε τὰς πρῶτας τῶν νεῶν εἶλεοντο, καὶ ἐ-
 90 παρῆσαν τὸν ταρσὸς τῶν κωπῶν. ὁ δὲ στρα-
 τῶν ὁ αὐτῇ ἀκούοντες αὐτὰ, ἐς φόβον κατέ-
 100 αρον, ἐλπίζοντες πᾶν γὰρ ἀπολέεσθαι, ἐς οἷα κακῆ

1 Ad est, Res naufragia demersa. 2 Nauium proris aduoluebantur,

Græci, con-
 tibus, fu-
 que fugien-
 portebat vt
 fidiantium
 teret. Igitur
 hoc sunt
 omibus na-
 um circum-
 Getaxum
 hentes EV.
 sed cum
 quidem na-
 que retro
 reliqua vero
 e. Hocca-
 uerant naues
 n animo ipi
 e priusquam
 cum his qui
 illis ederet
 circumuillis
 Aphetas
 us recen-
 yllias quidam
 astis erat, o-
 minum opi-
 naufragio ad
 uniam Peri
 us est: ho-
 no habent
 quum ad ean
 cationem,
 Sed incen-
 erit. demit
 fertur. refer-
 tis mare sub-
 quam ad At-
 oginta ferme
 hoc viro & a-
 mendacis fi-
 quo mihi ea
 atigio ad At-
 vbi eo per-
 fecit & nau-
 circumen-
 n. Hoc illi
 unt: & quum
 x, illa cui-
 neretur & in
 ehinc media
 erentur, &
 nageretur oc-
 mo se ex ad-
 i crepusculo,
 animo expe-

gniferum quidem
 quidem ille
 ciunde

ἦκον. πρὶν γὰρ ἢ καὶ ἀπὸ πνύσσειας ἐκ τῆς
 ναυγίας καὶ τῶ χειμῶνος τῆ ἡμορόου κατὰ Πήλι-
 296 ον, ἡ πῶ εἰσβὲ ναυμαχίῃ καρτερῇ. ἔκ δὲ τῆς ναυ-
 μάχης, ὄμβρος τε λάβρος, καὶ ῥόματα ἰσχυρὰ
 κατὰ θαλάσσειον ὄρημνῶρα, βροταί τε σκληραί.
 καὶ τούτοις μὲν τῆ αὐτῆ νύξ ἐγένετο. Τοῖσι δὲ τα-
 ρεῖσι αὐτῶν ἀπειπλῶειν Εὐβοίαν, ἢ αὐτῆ πρὸ εὐ-
 σα νύξ, πολλὸν ἰσχυρῶτερον, τούτῳ ὅσα ἐν
 πελάγει φερόμενοι ἐπέπαιον. καὶ τὸ τέλος σφι
 ἐγένετο ἀγχοί. ὡς γὰρ δὴ πλείοσι ἀβείσι χειμῶν-
 10 τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπέγινετο, εὐδοίαι καὶ τὰ κοῖλα τῆς
 Εὐβοίης, φερόμενοι τὰ πνύματα, καὶ οὐκ εἰδότες
 τῆ ἐφύεοντο, ἔξέπαιον πρὸς τὰς πέτρας. ἐποι-
 ἐτό τε πρὸ τῆ τοῦ ὄκως ἀν' ἔξισαθῆναι τὰς Ἑλ-
 λικῶν τῶ Περσικόν, μηδὲ πολλῶ πλέον ἔην. οὗτοι
 μὲν νῦν ἀπὸ τῶ κοῖλα τῆς Εὐβοίης διεφθίεοντο.
 Οἱ δ' ἐν Ἀφέντησι βαρβαροί, ὡς σφι ἀομόροι-
 σι ἡμέρη ἐπέλαμψεν, ἀπρέμας τε εἶχον τὰς νέας.
 καὶ σφι ἀπεχρέετο κακῶς πρὸς ἡσίοισι ἡσυχίαν ἀ-
 γαν ἐν τῶ πρὸ ἔοντι. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ἐπεβοήθη-
 20 ον νέες πρὸς καὶ πενήτηντα Ἀθηναί. αὐταί τε δὴ
 σφρας ἐπὶ ῥῶσαν ἀπακόμωρα, καὶ ἅμα ἀγγελίῃ
 ἐλθούσα, ὡς τῶν βαρβαρῶν ἡ ἀπειπλῶντες τῶν
 Εὐβοίαν πρὸς εἶναι διεφθαρμένοι ἔσαν τῶ γε-
 νομένου χειμῶνος. φυλάξαντες δὴ τῶν αὐτῶν ὄ-
 ρων, πλῶντες ἐπέπαιον νησὶ Κιλίῳσι. ταύτας
 δὲ ἀφῆσαντες, ὡς ἐφύετο ἐγένετο, ἀπὸ πλῶ-
 ον ὀπίσω ἔπι τὸ Ἀρτεμίσιον. Τετάρτη δὲ ἡμέρη
 δεινόντι πρὸς ἀμῶροι ἡ στρατηγὸς τῶν βαρβαρῶν,
 νέας οὕτω σφι ὀλίγας λυμῶνεσθαι, καὶ τὸ ἀπὸ Ξέρ-
 30 ξῶ δειμῶνοντες, οὐκ ἀνέμειναν ἐπὶ τῶν Ἑλλίως
 μάχης ἀρῆσαι, ἀλλὰ ἀφῆσαν ἀμῶροι, κατὰ μέ-
 σον ἡμέρης ἀπῆσαν τὰς νέας. σινέπαιον δὲ ὡς τε ταῖς
 αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας καὶ
 τὰς πεζομαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλῃσι. ἰσχυρῶ δὲ πᾶς
 ὁ ἀγὼν τοῖσι καὶ θαλάσσειον πρὸς τῶν Εὐείπου, ὡς
 πρὸ τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδα, τῶν ἐσβολῶν φυλάσσειν.
 ἡ μὲν δὴ πρὸς ἐκελεύοντο ὄκως μὴ ἀρῆσαι ἐς τῶν
 Ἑλλάδα τῶν βαρβαρῶν, ἡ δὲ ὄκως τὸ Ἑλλικῶν
 πρὸς ἀμῶροι ἀφῆσαντες, τῶ πρὸς κρατήσασιν. 40
 ὡς τῶν ἀμῶροι ἡ Ξέρξῶ ἐπέπαιον, ἡ Ἕλλη-
 νες ἀπρέμας εἶχον πρὸς τὰς Ἀρτεμίσια. ἡ δὲ
 βαρβαροὶ μίωσιδες ποιήσαντες τῶν νεῶν, ἐκ-
 κλυόντο ὡς ἀειλάθειν ἀβείσι. ἐνθῶτεν ἡ Ἕλληες
 νερέν, tunc eos barbari, vt comprehenderent,

deuenissent: quippe quos, antequam re-
 spirassent è naufragio & tempestate que
 ad Pelion extiterat, excepisset atrox pu-
 gna naualis, ex pugna nauali vehemens
 imber & validi aquarum in mare dif-
 cursus, ac dura tonitrua. Et istis qui-
 dem huiusmodi nox contigit. At iis
 quibus negocium datum erat vt EV-
 bocam circumirent, quanquam eadem
 nox, tamen etiam multo atrocior erat:
 tanto quidem, quanto maius est quod
 eos dum in pelago ferrentur inuasit: ad-
 eo vt tristis exitus fuerit. Vt enim eos
 cursum tenentes tempestas ac pluuia
 adorta est, quum essent ad concaua
 EVbocæ, ac flatu ferrentur, ignari quo
 ferrentur, ad petras impingebantur. Et
 id omne à deo fiebat, quo Græcæ classis
 par redderetur id nauium quod super-
 erat, nec multo plus foret. Atque hi
 quidem circa EVbocæ concaua perie-
 re. Barbari vero qui apud Aphetas e-
 rant, vbi ipsis libentibus dies illuxit,
 1 naues suas stabilierunt, satis habentes,
 quū male rem gessissent, quietem age-
 re in præsens. At Græcis auxilio tres &
 quinquaginta naues Atticæ superuene-
 re: quæ suo aduentu illis tum animum
 addiderunt, tum nuncium attulerunt,
 eos barbaros qui EVbocam circumue-
 hebantur, tempestate illa quæ extiterat
 cunctos interisse. Itaque Græci eadem
 qua pridie obseruata hora profecti, naues
 Cilicum inuasere. Quas vbi corru-
 pere, & nox aduenit: iterum se ad Ar-
 temisium receperunt. Tertio die bar-
 15 barorum duces, tum indigne ferentes
 2 à tantula se classe vexari, tum à Xer-
 xe supplicium timentes, non expectan-
 dum sibi amplius censuerunt vt Græci
 priores pugnam capesserent, sed instru-
 ctas naues circa meridiem eduxerunt.
 Contigit autem vt per hos eosdem dies
 & hæc naualia prælia & illa in Thermo-
 pylis terrestria gererentur. Erat autem
 omne certamen his in mari de EVripo,
 quemadmodum illis qui cum Leonide
 erant de transitu arcendo. & Græci qui-
 dem sese adhortabatur ne barbaros in-
 trare Græciā sinerent: barbari vero, vt
 Græcorum copiis profligatis, transitu
 potirentur. Procedente autem Xer-
 20 xianorū classe in aciem ordinata, dum
 Græci se apud Artemisium immotos te-
 lunata classe circumdabant. Ibi Græci

1 Naues suas loco non mouebant. Vel, Naues immotas sinebant. 2 Se tantulam suam classem profligare. Id est, In pericu-
 lum conicere ne profligaretur à Græcis.

ex aduerso
 in pugna p
 Xerxiana c
 pia sua in f
 bus & mu
 tamen neq
 res vide
 gam con
 rum naues
 sed multo
 & viri: ac
 alteris ab
 xianos in
 nauuetu
 edicis ope
 Græcas n
 bus cepe
 stantissim
 ter Athe
 lius: qui
 nati cum
 bi vtriqu
 ad suas st
 autem d
 forum co
 rant, t
 præcipue
 midium
 fugiendo
 rabant.
 amicitia
 ceret, sic
 dom EV
 pellunt, i
 dixit se aff
 speraret o
 rege abdu
 dauit, add
 hoc ab illi
 tum peco
 maclaret.
 illos potir
 suis quisq
 gnem acc
 sub temp
 sine nox
 quum esse
 est itum.
 pro Bacid
 cente, ne
 neque im
 dente eis
 scuras eff
 his oracu
 Dum in
 in ad
 EVbra
 sint.
 1 In

ex aduerso prodeuntes conflixere. Qua in pugna pari Marte pugnatum est. nam Xerxiana classis præ magnitudine & copia sua in se incidebat, perturbatis nauibus & mutuo incurfantibus: resistebat tamen neque cedebat. Indigna enim res videbatur, à paucis nauibus in fugam conuerti. Itaque multæ Græcorum naues interibant, multi etiam viri, sed multo plures barbarorum & naues & viri: atque ita dimicantes vtrique ab alteris abscessere. Hoc in prælio Xerxianos inter milites optimam Ægyptii nauauerunt operam, cum aliis magnis editis operibus, tum hoc quod quinque Græcas naues cum ipsis propugnatoribus cepere. E Græcis autem eo die præstantissimi extitere Athenienses, & inter Athenienses Clinias Alcibiadis filius: qui domestico sumptu ac propria naui cum ducentis viris militabat. Vbi vtrique libenter in diuersum abiire, ad suas stationes sese recepere. Græci autem dirempto prælio reuecti, et si corporibus ac naufragiis potiti erant, tamen quod male affecti essent, præcipueque Athenienses (quorum dimidium nauium vulneratum erat) de fugiendō in vltiora Græciæ deliberabant. Themistocles, reputans, si ab amicitia barbari Iones & Cares abduceret, fieri posse vt reliquos superarent, dum EVbcæenses pecora ad mare propellant, illuc duces contraxit, eisque dixit se astutiam quandam habere, qua speraret optimos quosque sociorum ab rege abductum iri. Hactenus rem enudauit, addiditque, ad eam transigendam hoc ab illis agendum esse, vt EVbcæicorum pecorum quantum vellet quisque mactaret. satius enim esse suorum copiis illos potiri quam hostem. Ac monuit vt suis quisque popularibus præciperet ignem accendere: sibi autem de discessu sub tempus opportunum curam fore, vt sine noxa abirent. Hoc illis probatum quum esset, accensis ignibus ad pecora est itum. Nam EVbcæenses, contempto Bacidis oraculo, tanquam nihil dicente, neque exportauerant quicquam, neque importauerant: & velut impendente eis bello, res sibi quoque ipsis obscuras effecerant. ita enim habebat de his oraculum Bacidis,

*Dum iuga barbaricus canabacea iactat
in equor,
EVbæa capra mugientes fac procul absint.*

ἐπὶ πλεόν τε καὶ σωμένιστον. ἐν ταύτη τῇ ναυμαχίᾳ τῶν ἀπλήσοι ἀλλήλοισι ἐγένοντο. ὁ γὰρ Ξέρξης στρατὸς ὑπὸ μεγάλῃς τε καὶ πλήθους, αὐτὸς ἑαυτῷ ἐπιπέτε, στρατοδρόμων τε τῶν νεῶν καὶ πεπιπλουσίων ἀλλήλας ὁμῶς μῆτοι αἰτείκε, καὶ οὐκ εἶκε. δεινὸν γὰρ χεῖμα ἐποιέοντο, ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τετραπέσθαι. πολλὰ μὲν δὲ τῶν Ἑλλωίων νέες διεφθέρθηον, πολλοὶ δὲ ἄνδρες, πολλῶν δ' ἐπὶ πλεῖνες νέες τε τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. οὕτω δ' ἀγωνιζόμενοι, διέσπασαν χεῖρας ἑκάτεροι. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ Αἰγυπῆσιοι μὲν τῶν Ξέρξεω στρατιωτῶν ἦν ἑξήκοντα οἱ ἄλλὰ τε μεγάλα ἔργα ἀπέδειξαν, καὶ νέας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον Ἑλλωίδας πέντε. τῶν δ' Ἑλλωίων καὶ ταύτων πέντε ἡμέρην ἦν ἑξήκοντα Ἀθιωταῖοι, καὶ Ἀθιωτῶν Κλεινὸς ὁ Ἀλκιβιάδου ὅς δα πρὸν οἰκίῳ πρὸ χερσῶν, ἐς στρατὸν ἀνδράσι τε δικασίοισι καὶ οἰκίῃ νῆι. Ὡς δ' ἐπέσπασαν ἄσπεροι ἑκάτεροι, ἐς ὄρμον ἠπείθηον. Ἐδὲ Ἑλλωες, ὡς ἀκριτέντες ἐκ τῆς ναυμαχίας ἀπηλάσθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπεκράτεον, τρηχέως δ' ἀπέφθιντες, καὶ οὐκ ἦν ἔτι Ἀθιωταῖοι, τῶν αἰ ἡμίσηται τῶν νεῶν τετραμύρια ἔσαν, δρησμον δὲ ἐβουλόθηον ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. Νόον δ' ἔλαβον ὁ Θεμιστοκλῆς ὡς εἶ ἀπορραγίῃ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἕτε Ἰωνικῆν καὶ Ἰκαρικὴν φύλιν, οἷοί τε εἶησαν τῶν λοιπῶν κατὰ φρενὴ γνέσθαι, ἐλαμώντων τῆς Εὐβοέων περὶ βάρβατα ὅτι τῆς ἀλασθῆς ταύτης, συλλέξας οὐκ ἐστρατηγίς, ἐλεγέσφι ὡς δοκέοι ἔχειν ἵνα παλάμῳ, τῆς ἐλπίδος τῆς βασιλῆος συμμάχων ἀποστήσειν οὐκ ἐξίτοις. ταύτων μὲν ἔσω ἔσονται πρὸς γέφυρον. ὅτι δ' οἷσι κατήκεισι τῶν ἡμετέων ἀδὲ ποιητέα εἶναι σφί ἐλεγε. τῶν τε περὶ βάρβατων τῶν Εὐβοέων ὅς τις ἐθέλοι καταθύνην. κρέσσον γὰρ εἶπὼ τὴν ἐραυτῶν ἔχειν ἢ οὐκ ἐπιπολέμους. τῶν δ' αἰνεῖ τε περὶ τῶν οἰκίῳ ἑκάστους πυρὶ ἀνακαίειν, κομιδῆς δ' οὐκ ἔστιν αὐτῶν μελήσειν ὡς αἰνεῖας ἀπικέσθαι ὅτι τῆς Ἑλλάδα. ταύτων ἠρσέσφι ποίειν καὶ αὐτῶν πῦρ ἀνακαυσάμενοι, ἐστρατηγῶν περὶ βάρβατα. Οἱ γὰρ Εὐβοέες τῶν ἀλασθῆς ἀμφοῖν Βακιδὸς χρησμον ὡς εἶπὸν λέγοντα, ὅτι ἐξεκρίσαντο εἶπὸν, οὐτε περὶ βάρβατων, ὡς πρὸς οὐκ ἐστρατηγῶν πολέμου. περὶ βάρβατων τε ἐποίησαντο σφίσι αὐτοῖσι τῶν ἀλασθῆς. Βακιδὸς γὰρ ὡς εἶπὸν οὐκ ἐστρατηγῶν ὁ χρησμός,

*Φράζεο, βαρβαρόφωνοι ὅταν ζυγὸν εἰς ἀλα
βάλλῃ
Βύβλιον, Εὐβοίης ἀπέχῃ πολυμηχάδας αἰγας.*

1 In Græciæ interiora

τῶσι δὲ ἄλλοις ἵπποις ἐπεὶ ἤδη ἔπειτα ἤσαν ἄλλοι
 τότε πρὸς αὐτοὺς τε καὶ πρὸς ἀλλήλους κακῶσι, πρὸς
 σφι συμφορῇ ἕσθαι πρὸς τὰ μέγιστα. Οἱ μὲν
 δὲ ταῦτα ἐπαύσαντο, πρὸς δὲ ὁ ἐκ Τρηχῶν κα-
 πῆσχος. Ἰὼ μὲν γὰρ ἐπὶ Ἀρτεμισίᾳ κατὰ σκα-
 πὸς Πολύας, ἄλλος Ἀντικυρβὸς, τῶν πρὸς τετακτοῦ
 καὶ εἶχε πλοῖον κατῆρες ἐσθῆμον, εἰ παλίσει ὄναυ-
 λικὸς ἐσθῆς, σιμῶνεν ἵπποις ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι.
 ὡς δὲ αὐτῶς Ἰὼ Ἀβρώνυχος ὁ Λισικλέος Ἀθη-
 ναῖος καὶ Ἰὼ Λεωνίδῃ ἐσθῆμος ἵπποις ἐπὶ Ἀρτεμι-
 σίᾳ ἐοῦσι ἀπέλλεν τεικχοντέρῳ Ἰὼ ἢ καταλαμ-
 βαῖνῃ νεώτερον Ἰὼ πεζόν. Ἐπὶ ὧν ὁ Ἀβρώνυχος ἀπι-
 κέρμενος ἐσθῆμον σφι τὰ γεγνηότα πρὸς Λεωνίδα
 καὶ Ἰὼ ἐσθῆμον αὐτῶν. Ἰὼ δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐκέκλι-
 ἐς ἀναβολὰς ἐποιέοντο τὴν ἀποχώρησιν, ἐκομίζοντο δὲ
 ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν. Κορινθιοὶ πρῶτοι, Ἰωνοὶ
 δὲ, Ἀθηναῖοι. Ἀθηναίων δὲ νέας τὰς ἀείσα
 πλωύσας ἑπιλεξάμενος Θεμιστοκλῆς, ἐπορεύε-
 το πρὸς τὰ πότιμα ὕδατα, ἐνταμίμων ἐν ἵπποις λίθισι
 γράμματα, τὰ Ἴωνες ἐπελθόντες τῆν ὕστερα ἡμέ-
 ρῃ ἐπὶ τῷ Ἀρτεμισίῳ, ἐπελέξαντο. τὰ δὲ γράμματα
 τὰ δὲ ἔλεγε, Ἄνδρες Ἴωνες, οὐ ποιεῖτε δίκαια ἐπὶ
 τῶν πατέρων στρατοῦν, καὶ τῶν Ἑλλάδα κα-
 παδδουλοῦντο. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς ἡμέων γί-
 νεαθε. εἰ δὲ ὑμῖν ἐστὶ τῶν μὴ δυνατῶν ποιῆσαι, ὑμεῖς
 δὲ ἐπὶ καὶ νῦν ἐκ τῶν μέσων ἡμῖν ἐσθε καὶ αὐτοὶ, καὶ τῶν
 Καραῶν δέεσθε τὰ αὐτὰ ὑμῖν ποιέειν. εἰ δὲ μηδέτε-
 ρον τούτων οἰόντε γίνασθαι, ἀλλὰ ὡς ἀναγκάσθαι
 μέλλονος κατέβηθε ἢ ὡςτε ἀφίστασθαι, ὑμεῖς γε
 ἐν τῷ ἔργῳ, ἐπειὰ συμμίσγαμεν, ἐτλοχάεετε, ὅτι
 μεμνημένοι ὅτι αὐτῶν ἡμέων γεγνηάτε, καὶ ὅτι ἀρχῆ-
 θεν ἢ ἐξ ἄλλου πρὸς τῶν βαρβάρων αὐτῶν ἡμέων ἡμῖν γέ-
 γνε. Θεμιστοκλῆς δὲ ταῦτα ἐγραφε, δόχεθ' ἐμοί,
 ἐπὶ ἀμφοτέρων ἰνα ἢ λαθόντα τὰ γράμματα
 βασιλῆα, Ἴωνας ποιῆση μεταβαλεῖν καὶ ἡμεῶν πρὸς
 ἐωὺ τῆν ἢ ἐπει τὴν ἀνεκλήθην, καὶ ἀβληθῆ πρὸς Ζέρ-
 ξεα, ἀπίστοις ποιῆση τῶν Ἴωνας, καὶ τῶν συμμαχέ-
 ων αὐτοῖς ἀπὸ τῆν. Θεμιστοκλῆς μὲν νῦν ταῦ-
 τα ἐνέγραφε. ἵπποι δὲ βαρβαροὶσι αὐτίκα μετὰ
 ταῦτα πλοῖα ἦλθε ἀπὸ Ἰσθμοῦ, ἀγῆμων Ἰὼ δρη-
 σμὸν Ἰὼ Ἀρτεμισίᾳ τῷ Ἑλλάδων. Ἰὼ δὲ ὡς
 ἀπίστοις Ἰὼ μὲν ἀγῆμοντα εἶχον ἐν Φυλακῇ, νῆας
 δὲ τῶν ἀπὸ τῆν πρὸς τῶν Ἰωνῶν. ἀπαγγει-
 λάντων δὲ τούτων τὰ Ἰὼ, οὕτω δὲ ἀμὴν ἡλίω σκιδνα-
 μῶν πᾶσα ἢ φραγῆ ἐπλῶε ἀλλῆς ἐπὶ τῷ Ἀρτεμισί-
 ον. ἐπιχρόντες δὲ ἐν τῷ τῶν χωρῶν μέγιστος ἡμέρης,

His versibus quum nihil illi niterentur, tamen si mala tum aderant, tum impendebant, fiebat ut in plerisque adversa fortuna vterentur. Dum hæc isti agebant, aduenit ex Trachine speculator, nam erat apud Artemisium speculator Polyas, genere Anticyrensis, cui datum erat negocium cum expedito nauigio, actuario, ut renunciaret iis qui apud Thermopylas erant an classis discessisset. At Abronychus Lyficlis filius Atheniensis, apud Leonidem erat paratus cum lembo ad nunciandum iis qui ad Artemisium agebant, si quid noui pedestribus copiis contigisset. Hic igitur Abronychus adueniens, indicauit ea quæ circa Leonidem & eius exercitum gesta erant. Quia isti re audita non iam sibi differendum abiturum putauerunt: sed ut quique locati erant, abscesserunt: primi, Corinthii, postremi, Athenienses. Quorum Atheniensium velocissimis nauibus delectis, Themistocles ad aquas potabiles se conferens, in lapidibus litteras incidebat: quas postero die Iones ad Artemisium venientes legerunt, in hæc verba: Viri Iones, haud iuste facitis, militantes aduersus patres, & Græciam redigentes in seruitutem. Sed (quod præcipuum fuerit) staret à nobis: sin hoc facere non potestis, saltem nunc sitis in medio. quod & ipsi facite, & Cares ut faciant obsecrate. Quod si horum neutrum agere licet, & maiori necessitate estis obstricti quæ ut possitis desciscere, in re gerenda, dum pugnam confereamus, sponte agatis instrenue, memores à nobis vos esse oriundos, & inimicitiarum nobis cum barbaro principium à vobis extitisse. Hæc Themistocles (ut arbitrator) ancipiti consilio scripsit, ut si littere regem laterent, Iones induceret ad deficientium à rege ad se: sin ad eum deferrentur, darenturque crimini, infidos eidem redderet Iones, ut à præliis naualibus summouerentur. Postquam autem hæc Themistocles inscripsit, extemplo vir quidam Histiaus nauigio aduectus, barbaris nuncium attulit Græcos ab Artemisio profugisse. Illi homine, quod fidem non haberent, seruari iusso, naues veloces ad rem explorandam miserunt. qua re per istos nunciata, simulatque refulsit sol, omnis classis addensata ad Artemisium contendit: vbi ad meridiem vsque immorata,

1 Videntur hic mendosa esse Græca exemplaria: sed ex coniectura elicitur hic sensus, Et vos à medio nobis subducite. Id est, Subducite vos ne in medium aduersum nos prodite. Vel, Subducite vos, ne vobis prodeundum sit, &c. Vocantur autem Athenienses Ionum patres ut supra, pag. 403. 2 Suspectos.

mox ad

mox ad Histiazam processit. Eo appulsi, vrbe Histiazorum potiti sunt, & optimam portionem agri Histiaxi maritimosque vicos omnes percursauerunt. ¶ Dum isti hoc in loco agunt, Xerxes præparatis quæ ad casus pertinebant, præconem ad classarios mittit. Hæc autem præparauerat. Quicumque è suo exercitu apud Thermopylas cæsi (erant autem viginti millia) eorum mille ferme relictis, ceteros depressa fossa humauit: & ne à classario exercitu cerni possent, eam humum exagitauit, fossilique constrauit. Præco vbi ad Histiazam peruenit, facto totius exercitus cætu, hæc dixit, Viri socii, rex Xerxes dat veniam cuiunque libet relictis ordinibus ire visum quemadmodum pugnetur cum amentibus hominibus, qui se superaturos sperauerant copias regis. Hæc denunciante præcone, mox nihil infrequentius fuit nauigiis: ita multi visere cupiebant. Profecti eo, hos omnes Lacedæmonios esse ac Thespienses credebant qui strati iacebant, quæ etiam seruos cernerent. ² Itaque res eos qui transfere non latuit. Hoc Xerxes circa suorum cadauera fecit, rem profecto ridiculam, vt mille iacentes extarent, ceteri vero conferti eundem in locum quater milleni comporati sitique essent. Atque hunc quidem diem in spectaculo consumpserunt: postero autem classarii Histiazam ad classem remeauerunt. Reliqui qui cum Xerxe erant, iter ingressi sunt: ad quos pauci quidam ab Arcadia perfuge venerunt, victus inopes, & operam suam præstare cupientes: qui in conspectum regis adducti, interrogatique cum ab aliis Persis, tum vero à quodam præcipue, de Græcis, quidnam illi agerent, responderunt eos agere Olympia, & spectare certamen gymnicum atque equestre. Rursus eodem percontante quodnam illis præmium esset propositum propter quod certarent, oleaginam coronam inquirunt esse qua donarentur. Ibi Tigrahes Artabani filius generosissimam dixit sententiam, ³ quæ apud regem pro timida est habita. Audiens enim præmium illis coronam esse, non pecuniam, silentium tenere non potuit quin coram omnibus diceret, Papæ

XXIV

XXV

XXVI

ὁ δὲ ἀπὸ τῶν ἐπλων ἐς Ἰστιαίω. ἀπικέμενοι δὲ, τὴν πόλιν ἔχον τῶν Ἰστιαίων καὶ τῆς Ἐλλοπίης μείρης, γῆς δὲ τῆς Ἰστιαϊώτιδος τὰς ἀδραδαλασσίας κώμας πάσας ἐπέδραμον. Ἐνθαῦτα δὲ τούτων ἑόντων, Ξέρξης ἐρωμασάμενος τὰ πρὸς τὸν νεκροῖς, ἐπέμπε ἐς τὸ ναυικὸν στρατὸν κήρυκα. παρετοιμάσατο δὲ τὰδε ὅσοι τῶ στρατῷ τῶ ἐαυτῷ ἔσδον νεκροὶ ἐν Θερμοπύλαις, (ἔσδον δὲ καὶ δύο μυριάδες) ὑπολιπέμενος τούτων ὡς χιλίους, τὸν λοιποῖς, τὰ φρεσὶ οὐρῆσάμενος, ἔταψεν φυλλάδα τε βίβηβαλὼν, καὶ γῆν ἐπαμυσάμενος, ἵνα μὴ ὀφείησδον ὑπὸ τοῦ ναυικῆος στρατοῦ. ὡς δὲ διέβη ἐς τὴν Ἰστιαίω ὁ κήρυξ, σύλληθον ποιησάμενος ἡ πρῶτος τῶ στρατοῦ. ²⁸ πείτη δου, ἔλεγε τὰδε, Ἄνδρες ἑυμάχῃ, βασιλῆος ἡ Ξέρξης τῶ βουλομένο ὑμῶν ἀδραδίδωσι, ἐκλιπόντα τὴν τὰξιν, κατέλθοντα, τῆν τὰσθαι ὅκως μάχεται πρὸς τὸν αἰοήτοις τῶν αἰδεσθῶν, οἱ ἡλιπῶσδον τὴν βασιλῆος διώσδον ὑπερβαλέεσθαι. ²⁹ Ταῦτα ἐπαγγελισάμενος, μὲν τὰ τὰ σὸδὲν ἐγένετο πλοίων ἀπανιῶτερον· οὕτω πολλοὶ ἤτελον θέσασθαι. Διὰ τὰσθαι ὡθέντες δὲ ἐθνεῖντο διεξιόντες τὸν νεκροῖς. πρῶτες δὲ ἠπασέσθον τὸν κείμενοις ἐπὶ πρῶτας Λακεδαιμονίους καὶ Θεσπίας, ὀρέοντες καὶ τὸν ἑλλωτας. οὐ μὲν οὐδὲ ἐλάθησαν τὸν Διὰ βεβηκότας Ξέρξης τῶ τὰσθαι πρῆξας πρὸς τὸν νεκροῖς τὸν ἐαυτῶ. καὶ γὰρ δὴ καὶ γελῶν ἡ τῶ μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι, ὁ δὲ πρῶτες ἐκέσθον ἀλέες συγκεκομισάμενοι ἐς τὸν τὸ χωλεῖον, τέσσερες χιλιάδες. τὰ τὴν μὲν τὴν ἡμέρῳ πρὸς τὴν ἑτέρας πονοῦ· τῆ δὲ ὑπεραίη ὁ μὲν ἀπέπλων ἐς Ἰστιαίω ὅπῃ τὰς ἡσας, ὁ δὲ ἀμφὶ Ξέρξῃ, ἐς ὁδὸν ὠρμέσθον. Ἡκον δὲ σφι αὐτομορσι ἀνδρες ἀπὸ Ἀρχαδίας ὀλίγη ἡνῆες, βίου τε δειόμενοι, καὶ ἐνεργῶ βουλομένο ἐπὶ. ἀγαθόντες ὁ τούτοις ἐς ὅσιν τὴν βασιλῆος, ἐπὶ ὡσθάνοντο ὁ Πέρσῳ πρὸς τῶ ἑλλωτων τὰ ποιοῖσθαι. ³⁰ εἰς δὲ ἡσ 16. πὶ πρὸς πρῶτων ἡ ὁ ἐρωτῶν αὐτοῖς τὰ τὰ. ὁ δὲ σφι ἔλεγον, ὡς Ὀλύμπια Διὰ γρῖον, καὶ τωροῖεν ἀ-³¹ η. ἀ. γ. ἡ γῶνα γυμνικὸν καὶ ἰππικόν. ὁ δὲ ἐπέειρετο ὁ, ἡ ὁ ἀέθλον εἶν σφι πρὸς κείμενον, πρὸς ὅσιν ἀγωνίζονται. ⁴⁰ ὁ δὲ εἶπον, τῆς ἐλαίης τὸν διδόμενον ἐφέμενον. ἐνθαῦτα εἶπας γνώμην ἡναιμοτάτην Τίγρῃσθαι ὁ Ἀρταβάνου, δειλίω ὡφλεε πρὸς βασιλῆος. πύθμενος γὰρ ὁ ἀέθλον ἐόν ἐφέμενον, ἀλλ' ἐχρήματα, οὐτε ἡ ὡσθρο σιγῶν, εἶπε τε πρὸς πρῶτας τὰδε, Παπαί

198

1 Helotes, quod erat seruis Laced. peculiare nomen. 2 Sed enim eos qui illic traiecerant non latebat quod Xerxes circa suorum cadauera egerat. Ac ridiculum quidem certe istud erat, horum, id est, barbarorum, cadauera mille duntaxat iacentia conspici, illorum autem iacere quatuor millia, eundem in locum confertim congesta. Illud autem γολίον (id est, ridiculum) non de re ipsa sed de Xerxe dicitur, qui tam vecors in comminiscenda hac impostura fuerit. Quod ad verbum, ita Gallica lingua expresseris, Et de fait c'estoit vne grande moquerie de vouloir faire croire que, &c. Valla autem in eo etiam lapsus est quod illos mille, ab huius quatuor millibus non distinxerit. 3 Propter quam à rege pro timido est habitus. vel, ignauo.

Μαρδόνει, κείους ἐπὶ αἰδράς ἤγαγες μαχησομένους ἡμέας, οἱ περὶ χερμάτων ἄγωνα ποιούμεται, ἀλλὰ περὶ δρετῆς; οὐτά μὲν δὴ ἔειπεν ἔπειτα. Ἐν δὲ ταύτῃ μέσση χρόνῳ ἐπὶ τε δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι πρῶτα ἐγέρθη, αὐτὰρ Θεσσαλοὶ πέμποισι κήρυκα ἐς Φωκέας, ἅτε σφι ἔχοντες αἰεὶ ἦσαν, ἀπὸ δὲ τῆς ὑστάτου πρῶτα ἔειπεν ὁ κάρτα. ἐσβαλόντες γὰρ πρὸς ἑαυτῶν αἰεὶ τε Θεσσαλοὶ καὶ ὁ σίμμαρχι αὐτέων ἐς δὲ Φωκέας, οὐ πολλοῖσι ἔτεσι πρῶτον τῆς βασιλῆος στρατηγείας, ἐσάθησαν ὑπὸ τῶν Φωκέων, καὶ ἐπέβησαν ἐφ' ἑαυτοὺς περὶ τῆς. καὶ ἐπὶ τε γὰρ κατελήθησαν ἐς Παρνασσόν, ἣ Φωκέες ἔχοντες μὲν ἴδω Τελμίου ἠελίου, ὅτε αὐτὰ ὁ Τελμῆος ἐστὶ σφίζεται αἰεὶσι τοῖονδε· γυψώσας ἀνδράς ἐξαχσίοις τῶν Φωκέων δὲ δρετῆς, αἰεὶς τε τοῖσι, καὶ ἄλλα αὐτέων, νυκτὸς ἐπέβησαν τοῖσι Θεσσαλοῖσι πρῶτον αἰεὶσι, ὅτε αὐτὸν λυχνήζοντα ἴδωσαν, τῶν κτείνειν. τοῖσι δὲ ἄτε φυλάξαι τῶν Θεσσαλῶν πρῶτον αἰεὶσι, ἐφοβήθησαν, ὅτε αἰεὶσι ἀλλοῦ ἔειπεν τέρως καὶ μὲν τὰς φυλάξαι αὐτῆ ἢ στρατῆ, οὕτω ὥστε τετρακιχλίων κρητῆσαι νεκρῶν καὶ ἀσπίδων Φωκέας, τῶν τὰς μὲν ἡμισέας ἐς ἄβας ἀνέστησαν, τὰς δὲ λοιπὰς, ἐς Δελφοῖς. ἡ δὲ δεκάτη ἐγέρθη τῶν χερμάτων ἐν ταύτης τῆς μάχης, ἣ μεγάλοι ἀνδραγαθῆτες ἣ περὶ τῶν τεῖποδα σινεφεαῖτες, ἐμπεσάν τῶν τοῦ δὲ ἐν Δελφοῖσι, καὶ ἔτεροι τοῖσι ἐν Ἄβῃσι ἀνακείαται. Ταῦτα μὲν νῦν περὶ τῶν εἰργάσαντο τῶν Θεσσαλῶν ἣ Φωκέες, πολιορκέοντας ἐαυτοῖς. ἐσβαλόντων δὲ ἐς τὴν χώραν τῶν ἵππων αὐτέων, ἐλυμνήσαντο αἰνεύτως. ἐν γὰρ τῆ ἐσβολῇ ἡ ἐστὶ κατὰ Ἰάμπωλιν, ἐν ταύτῃ τῶν φερον μετὰ ἄλλω ὀρῦξαντες, ἀμφορέας κενεοὶς ἐς ταύτην κατέβησαν. χροῦ δὲ ἐπιφορήσαντες, καὶ ὁμοίωσαντες τὰ ἄλλα χώρα, ἐδέκοντο δὲ Θεσσαλοῖς ἐσβαλόντας. ἣ δὲ, ὡς ἀναρπασμένοι δὲ Φωκέας φερόμενοι, ἐσέπεσον ἐς δὲ ἀμφορέας· ἐπὶ ταῦτα οἱ ἵπποι τὰ σκέλεα διεφάρησαν. Τῶν δὲ σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες ἐγχεσαν Θεσσαλοὶ, πέμποισι κήρυκα, ἡ γέρβον τὰ δε, ὅτε Φωκέες, ἡ δὲ ἢ μᾶλλον γωσιμαχέετε μὴ εἶ ὁμοῖοι ἡμῖν. πρῶτον

Mardonii, in quos viros induxisti nos ad pugnandum? qui non pecuniarum certamen agitant, sed virtutis? Hoc ille dixit. ¶ Eo interim tempore post acceptam apud Thermopylas calamitatem confestim Thessali caduceatores ad Phocenses mittunt, utpote iis infensi, cum semper antea, tum precipue post nouissimam cladem. Etenim non multis ante hanc regis expeditionem annis, quum ipsi Thessali & eorum focii omni cum copia bellum Phocensibus intulissent, à Phocensibus fugati sunt ac male mulctati. nam quum ad Parnassum usque processissent Phocenses, secum habentes Telliam vaticinum illum Eleum, ibi Tellias huic huiusmodi rem eis commentus est: Sexcentos viros è Phocensibus præstantissimos gypso tam ipsos quam arma illinit, eosque sub noctem in Thessalos dimisit, dato præcepto ut quemcunque albicantem non cernerent, eum obtruncarent. Hos primum Thessalorum excubitores, aliud quoddam prodigium esse arbitrati, deinde ipse exercitus adeo exhortuerunt, ut tribus millibus caesorum atque scutorum Phocenses potiti sint: quorum scutorum dimidium apud Abas, alterum dimidium apud Delphos dedicauerunt: & ex decima pecuniarum huius pugne factæ sunt statuae grandes, quæ circa tripodem è regione delubri Delphis visuntur: & altere eiusmodi in Abis repositæ. Hoc Phocenses in peditatum Thessalorum, à quibus obsidebantur, egerunt. Equitatum quoque eorundem, qui in suum agrum incurfauerat, insanabili clade afflixit. ad ingressum enim qui est iuxta urbem Hyampolin, depressa ingenti fossa, amphoras illic inanes deposuerunt, humumque desuper iniecerunt, eamque reliquo solo exaquauerunt: atque ibi Thessalos expectarunt incurfuros. In eos Thessali impetu dato, tanquam rapturi, in amphoras inciderunt, ibique equorum crura confracta sunt. Ob hæc ambo Phocensibus infensi Thessali, misso caduceatore ita dixere, 2 Nunquid dissimulatis amplius Phocenses agnoscere non esse vos nobis pares?

299

299

299

1 Quumque Thessali ad Parnassum compulsi essent, vates Tellies Eleus Phocensibus apud quos erat, hoc excogitavit. At Vallæ κατεβησαν ad Phocenses retulit, quod tamen de victoribus dicitur rationi consentaneum non est. Sed Vallam in errorem induxit fortasse præposita interpunctio quam in suo exemplari habuit, & nomina tuius præ genitiuo absoluto positus, videlicet οἱ αἰεὶς ἔχοντες, pro τῶν Φωκέων ἔχοντων quod nihil aliud est quam si, omisso illo participio, ita (et quidem multo breuius) dixisset τοῖς Φωκέων μέρους Τελμῆος ἠελίου σφίζεται τοῖονδε. Quæ observatio ad intelligendos alios Herodoti locos magno adiumento esse potest. 2 Nunc demum Phocenses sententia mutata agnoscite etiam magis quam antea, vos nequaquam nobis esse pares. At Vallæ interrogatiue hæc legit, quum tamen vera verbi γωσιμαχέετε significatio interrogationem admittere non videatur.

qui &

qui & antehac inter Græcos, quandiu partes illorum nobis placuerunt, semper vobis antecellimus, & nunc apud barbarum adeo pollemus vt penes nos sit & agro vos exuere, & in seruitutem redigere? Quam facultatem etsi obtinemus, tamen iniuriarum non sumus memores, nisi vt eo nomine quinquaginta talenta rependatis: & nos vobis recipimus, omnia nos ab agro vestro damna auersuros. Hæc Theffali Phocensibus denunciabant, quod soli Phocenses inter eius loci homines cū Medis non sentiebant: idq; nulla alia causa (vt ego coniectura comperio) quam Theffalorum odio: partes Medorum (vt mihi videtur) sequuturi, si Theffali partes Græcorum fouissent. Hæc deferentibus Theffalis, negarunt se Phocenses pecuniam duros; & sibi itidem vt Theffalis facultatem esse sentiendi cum Medis, si aliter sentire vellent: sed nequaquam fore vt sponte essent proditores Græciæ. His verbis renunciatis adeo Theffali sunt in Phocenses indignatione perciti, vt barbaro duces itineris extiterint, & ex Trachinia Doridem regionem incurfauerint. nam eius regionis pōdeon angustus illic octoginta non amplius stadia in latum protenditur, inter Melidem ac Phocensem regionem situs, quæ olim Dryopis erat. Hæc autem regio, Dorum qui sunt in Peloponneso, metropolis est. Hanc igitur Doridem regionem ingressi barbari nihil admodum læserunt: cum Medis enim (etsi Theffalis non videbatur) sentiebant. Posteaquam autem è Doride in Phocidem ingressi sunt barbari, ipsos quidem Phocenses non sunt adepti: eorum enim nonnulli cacumina Parnassi conscenderant, qui vertex est iuxta urbem Neonem illic sitam, nomine Tithorea: eoque se receperant: sed plures ad Locros Ozolas, in urbem Amphissam, quæ supra Crisæum sita est campū) omnem tamen agrum Phocensem incurfauerunt: (sic enim ducebantur à Theffalis) & omnia quæ nacti sunt, igni ferroque vastarunt. Vrbes etiam ingressi, ignes in sacras ades iniecerunt. Nam peragrantes eam iuxta Cephissum amnē, cuncta populati sunt, & hinc urbē Drymon incenderunt, illinc Chara-

πορεύοντε γὰρ ἐν τοῖσι Ἕλλησι ὅσον χρόνον ἐκεί-
 να ἡμῖν ἰσθάνε, πλέον αἰεὶ κατὰ ὑμῶν ἐφερόμεθα.
 νῦν τε καὶ τὰ βάρβαρον ἑσσοῦτον διωάμεθα,
 ὥστε ἐπὶ ἡμῖν ἔσσι τῆς γῆς ἐφεροῦμαι καὶ πρὸς ἴω-
 δρα ποδῖδα ὑμῶν. ἡμεῖς μὲντοι ὅτι πᾶν ἔχοντες,
 οὐ μνησκακέρου, ἀλλ' ἡμῖν ἡμέρω αἰτ' αὐτέων
 πενήκοντα ἑλάντα ἀργυρίου καὶ ἡμῖν ἑσσο-
 δεόμεθα ἑ. ὅτιόντα ὅτι πᾶν χρόνον ἀποτρέψιν.
 Ταῦτά σφι ἐπαγγέλλοντο Ἐθεσάλωι. Ἐ γὰρ
 10 Φωκέες μοῦνοι τῆν ταύτην ἀνδρῶπων οὐκ ἐμῆδι-
 ζον κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, (ὡς ἐγὼ συμβεβηκόμε-
 νος βίβωσκω) καὶ δὲ ὅ ἐξος τῆν Θεσάλων. Εἰ
 δὲ Θεσάλωι ἑ. Ἐκλιών νύξον, ὡς ἐμοὶ δοκέει, ἐ-
 μῆδιζον ἀπὸ Φωκέες. Ταῦτα ἐπαγγέλλοντο Θεσ-
 σαλῶν, οὔτε δῶσειν ἐφασκεν χεῖματα, πρὸς χεῖν
 τε σφι Θεσάλωισι ὁμοίως μῆδιζεν; εἰ ἄλλως βου-
 λούσθω. ἀλλ' οὐκ ἔσσομαι ἐκόντες εἰ πρὸς οὐδὲν
 τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ δὲ αἰλιεῖσθω οὐτοι
 20 Ἐλῶσι, οὔτω δὲ Θεσάλωι κεχολωμένοι τοῖσι
 Φωκῶσι, ἐχόντο ἡγεμόνες τῶν βάρβαρων τῆς οὐ-
 δού. ἐκ μὲν δὲ τῆς Τρηχίνης ἐς τὴν Δωεῖδα
 ἐσέβαλον. τῆς γὰρ Δωεῖδος χώρας ποδῶν φεινός
 ταύτην κατατείνει, ὡς τριήκοντα σταδίων μάλιστα κη-
 λῶος, κείμενος μεταξὺ τῆς τε Μηλιάδος καὶ τῆς
 Φωκίδος χώρας, ἢ πρὸς τὴν ἑσπαλαμὸν Δρυοπίς. ἢ
 δὲ χώρα αὐτῆ ἐστὶ μὴ ἑσπολις Δωεῖων τῆν ἐν Πε-
 λοποννήσῳ. ταύτην ὡν τὴν Δωεῖδα γὰρ οὐκ ἐσ-
 νητο ἐσβαλλόντες Ἐβαρβῶροι. ἐμῆδιζον τε γὰρ
 καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσάλωισι. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Δω-
 30 κίδος ἐς τὴν Φωκίδα ἐσέβαλον, αἰλιεῖσθω Φω-
 κέας οὐκ αἰρέοσι. Ἐ μὲν γὰρ τῆν Φωκέων ἐς τὴν
 ἀκρῶν τῆν Παρνησσὸν ἀνέβησαν. ἐστὶ δὲ καὶ ὅπιτη-
 δὲ ἐξασθαι ὁμίλον τῆν Παρνησσὸν ἠκορυφή, κα-
 τὰ Νέωνα πόλιν, κείμενος ἑ. ἐωῦτῆς. Τίθορῶα
 οὐῶμα αὐτῆ. ἐς τὴν δὲ ἀνηνείκαστο, καὶ αἰλιεῖσθω
 40 ἐβησαν οἱ δὲ πλειῶνες αὐτέων ἐς τὴν Ὀζόλας Λο-
 κροῖς ἐξέκμισαντο, ἐς Ἀμφισσάν πόλιν τὴν ἑσπὸν
 τῆν Κεισαίου πεδίου οἰκεομένην. οἱ δὲ βάρβαροι
 τὴν χώραν πᾶσαν ἐπέδραμον τὴν Φωκίδα. Θεσ-
 σαλοί γὰρ οὔτω ἦγον ἑσποῖν. οὐδένα δὲ ἐπέ-
 ρον, πᾶντα ἐπέφληρον καὶ ἐκείρον, καὶ ἐς τὰς πό-
 λεις ἐνέκτες πᾶρ καὶ ἐς τὰ ἑσπ. Πορβύρομοι γὰρ
 ταύτην καὶ τὴν Κηφισὸν ποταμὸν, ἐδ' ἡοῦν πᾶντα
 καὶ καὶ μὲν ἐκασθω Δρύμον πόλιν, κατὰ τὴν Χερῶα

XXX

XXXI

XXXII

XXXIII

1 Quidam, Tractus angustus. Alij, Prominentia angusta. Cameronius autem ita hunc locum reddit, Regionis Doricæ hac in parte angustus est aditus, latitudine patens ad millia passuum circiter quatuor. id est, quasi pero extenditur. 2 Est autem multitudinis etiam capax vertex Parnassi, qua ad urbem Neonem vergit, sed sitam: vocaturque ille vertex Tithorea, vel, Tithoreus, ut conueniat cum voce Latina Vertex masculin. gen. ut τῆσθα cum Græca femin. κορυφῆ. Sic paulo post κορυφῆς meminisse vocata Tarnis. Lego autem κειμήλιον ἢ ἐωῦτῆς, pro κειμήλιον ἢ ἐωῦτῆς, sed ne illius quidem lectionis sensus satisfacit.

δρῖον, καὶ Ἐρωζον, καὶ Τεθρόνιον, καὶ Ἀμφικίαν, καὶ Νέωνα, καὶ Πεδιέας, καὶ Τριτέας, Ἐλάτειον, καὶ Ὑάμπολιν, καὶ Παραποταμίους, καὶ Ἄβας ἐνθαυτίον Ἀπόλλωνος πλούσιον, θησαυροῖσι τε καὶ ἀγαθήμασι πολλοῖσι κατεσκευασμένον. ἡ δὲ ἡ καὶ τότε καὶ νῦν ἔστι χρησιμὸν ἀνθρώποις. καὶ τῶν δὲ ἰερῶν συλήσαντες ἐπέστησαν, καὶ ἕνας διώκοντες εἶλον τῶν Φωκίων πρὸς τοῖσι οὐρεσι. καὶ γυναικῶν ἕνας διέφθειραν μισθόμοροι, ὑπὸ πλήθους.

Παραποταμίους ἢ ἀμαμειόμοροι ἢ βαρβάρους, ἀπῆλθον εἰς Παιονίαν. ἐβόησαν ἢ ἦδη Μακεδονομήνη ἢ στρατὸν αὐτῶν ἐπέσειον. ὁ μὲν πλείστον καὶ διωκτάτατον τῶν στρατῶν, ἅμα αὐτῶν Ἐέρξη πορθούμενον ἐπὶ Ἀθηνῶν, ἐπέβαλε εἰς Βοιωτοῖς, ἐπὶ τῶν Ὀρχομενίων, Βοιωτῶν ἢ πρὸς τὸ πλῆθος ἐμῆδιζε. τὰς δὲ πόλεις αὐτῶν ἀνδρες Μακεδόνες ἀπαγαγόντες ἐπέσειον, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀποπεμφθέντες ἐφῶν ἢ τῆδε, βουλόμοροι δὴλον ποιεῖν Ἐέρξη ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοιεν. οὗτοι μὲν δὲ τῶν βαρβάρων αὐτῆ ἐτραπόνη. Ἄλλοι

ἢ αὐτῶν ἠγεμόνας ἐχόντες, ὁρμήατο ὅτι ἰερὸν δὲ ἐν Δελφοῖσι, ἐν δὲ τῇ Παρνησσῶν ἀπέστησαν. ὅτι ἢ οὗτοι ἐπέσειον τῆς Φωκίδος, πρῶτα εἰσαμύρονοι. καὶ γὰρ τῶν Παιονίων τινὲς πόλιν ἐπέστησαν, καὶ Δαυλίαν, καὶ Αἰολίδων. ἐπορθύοντο ἢ αὐτῆ ἀποχιδόντες τῆς ἄλλης στρατῆς, τῶν δὲ εἰνεα, ὅπως συλήσαντες ὁ ἰερὸν δὲ ἐν Δελφοῖσι, βασιλεῖ Ἐέρξη ἀποδέξασθαι τὰ χεῖματα. πρῶτα δὲ ἠπίστατο τὰ ἐν ταῖς ἰερῶν ὅσα λόγῳ ἡ ἀξία Ἐέρξης (ὡς ἐγὼ πιωθαίωμα) ἀμεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἐλίπε, πολλὰ δὲ αἰεὶ λεγόντων, καὶ μέγιστα τὰ Κερύσου τῶ Ἀλυάτῳ ἀναθήματα. Οἱ Δελφοὶ δὲ, πιωθανόμενοι αὐτῶν, ἐς πᾶσαν ἀρρωδίαν ἀπῆλθον. ἐν δὲ μακρῷ ἡμεγάλῳ κατεστώτες, ἐμυθίζοντο πρὸς τῶν ἰερῶν χρημάτων, εἴτε σφέα καὶ γῆς καπορύξοισι, εἴτε ἐκκομιστοῖσι ἐς ἄλλῃν χώραν ὅδε θεὸς σφέας οὐκ ἔα κινεῖν, φασ ἄλλος ἰκανὸς εἶναι τῶν ἐαυτοῦ πρὸς σφῶν.

Δελφοὶ δὲ αὐτῶν ἀκούσαντες, σφέων αὐτῶν πρὸς ἐφρόντιζον. τέκνα μὲν νῦν καὶ γυναικῶν πρὸς εἰς τὴν Ἀχαιῶν διέπεμψαν αὐτῶν δὲ ἢ μὲν πλείστοι ἀπέστησαν ἐς τὴν Παρνησσῶν τὰς χερυφάς, καὶ ἐς τὸ Κωρύκιον αὐτῶν ἀνῶν ἦλθον. ἢ δὲ ἐς Ἀμφισίαν τὴν Λοκρίδα ὑπέστησαν. πρῶτες δὲ ὧν ἢ Δελφοὶ ἐξέλιπον τὴν πόλιν, πλὴν ἐξήχοντα ἀνδρῶν, καὶ τῶν πρὸς σφῶν.

Ἐπεὶ δὲ ἀγγεῖοι τε ἔσαν ἢ βαρβάρους ὅτιοντες, καὶ ἀπώρεον ὁ ἰερὸν, ἐν τούτῳ πρὸς σφῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀγγεῖοι τε ἔσαν ἢ βαρβάρους ὅτιοντες, καὶ ἀπώρεον ὁ ἰερὸν, ἐν τούτῳ πρὸς σφῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀγγεῖοι τε ἔσαν ἢ βαρβάρους ὅτιοντες, καὶ ἀπώρεον ὁ ἰερὸν, ἐν τούτῳ πρὸς σφῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀγγεῖοι τε ἔσαν ἢ βαρβάρους ὅτιοντες, καὶ ἀπώρεον ὁ ἰερὸν, ἐν τούτῳ πρὸς σφῶν.

dram & Erochum & Tethronium & Amphicæam & Neonem & Pedieas & Tritæas & Elateam & Hyampolin & Parapotamios, id est, fluminis accolæ: & Abas, vbi delubrum Apollinis erat locuples & thesauris donatisque compluribus exornatū; in quo, vt tunc, ita nunc redduntur oracula. Hoc delubrū posteaquam diripuere, incenderunt. Phocensium etiam quosdam per montana insequuti ceperunt, & mulieres aliquot, quas præ multitudine stuprantium extinxerunt. Prætergressi quoque Parapotamios, peruenere ad Panopea.

Vnde bifariam copiæ iam diuisæ fuerunt: quarum plurima pars ac validissima cum ipso Xerxe Athenas versus tendens in Bœotos, in agrum Orchomeniorum ingressa est. Bœoti autem cum Medis vniuersi sentiebant: quorum vrbes viri Macedones in eis collocati, qui ab Alexandro missi fuerant, seruaerunt, volentes planum facere Xerxi Bœotos sentire cum Medis. Et hi quidem barbari hæc iter intenderunt.

Ceteri vero cum suis ducibus Parnassum à dextra præstringentes, ad templum quod est Delphis processerunt, quicquid agri Phocensis nanciscebantur, id omne scedantes. nam & Panopeorum oppidum incenderunt, & Dauliorum & Æolidensium. Ideo autem hæc ab aliis seiuncti petgebant, vt direpto quod Delphis est templo, pecunias repræsentarent Xerxi regi: qui omnia quæ in eo templo erant memoratu digna, melius norat (vt ego audio) quam quæ in ædibus suis reliquerat: permultis assidue referentibus cum alia, tum præcipue Cræsi Halyattis filii donaria. Hoc Delphi quum audissent, in extremam profus deuenerunt formidinem: qua attoniti, deum de sacra pecunia consultarunt, nunquid eam humi defoderent, an aliam in locum transportarent. Eam deus illis interdixit ne amouerent: se enim suffecturum esse ad res suas tutandas. His auditis Delphi de semetipsis curandum putauerunt, liberis vxoribusque in Achaiam traiectis. Plerique igitur vertices Parnassi superauerunt, & ad Corycium antrum, quidam ad Amphissam Locridem se subdixerunt. Denique omnes Delphi urbem deseruerunt, præter sexaginta viros, ac prophetam, id est, vaticinum. Postea vero quàm barbari subeuntes appropinquabant, templumque cernebant, interim propheta cui no-

207

300

10

20

30

40

XXXIV

XXXV

XXXVI

XXXVII

cui nomen
redelubrum
clau, quæ
caque nefas
tingere, qu
adeiâr per
barbari
numi Min
plum, tum
perius pro
profecto h
ma Martia
propofita
secundo
miraculis
gnum, qu
Mineræ
derent, in
deciderunt
vertices, a
uoluiti, per
rone: atque
vœiferatio
Quibus om
terror incu
mandarent
scendentes
didere. Qui
Bœotos eitu
referebant
ter ca quæ
umatos
is institisse
que insequ
Delphi a
Phylacon &
na visuntur
dom ipsam
uz: AVton
sub Hyamp
à Parnasso
stram vsqu
tant in fan
ris locata,
deuoluta
ceprus à te
it. Gr
Artemisio
ensium ad S
vt facerent
enses, cur
ex Attica
sultarent
1. Ex quæ
tum Minera
in: et præ
ante templum
extra templum
admiratione
sequensium

cui nomen erat Aceratos, inspicit ante delubrum sacra arma prolata è con-claui, quæ ¹ intus propofita fuerant: eaque nefas erat cuiquam mortali con-tingere. quod ostentum iis Delphis qui aderat perrexit nunciatum. Vbi autem barbari properantes petuenerunt ad fanum Mineruæ ² quod est ante templum, tum vero etiam maiora quam superius prodigia representata sunt. ³ res profecto hæc valde miranda. nam arma Martia sua sponte extra delubrum propofita apparuerunt. Quod tamen secundo loco actum est, ex omnibus miraculis maxima est admiratione dignum. quum enim barbari ad facellum Mineruæ quod est ante templum, accederent, interea è caelo fulmina in eos deciderunt: & à Parnasso duo abscissi vertices, magno cum fragore sunt deuoluti, permultosque eorum interceperunt: atque ex ipso facello Mineruæ vociferatio iubilatioque extiterunt. Quibus omnibus pariter ingruentibus, terror incussus est barbaris, vt fugæ se mandarent. Ea re cognita Delphi descendentes magnam eorum stragem edidere. Qui autem superfuere, recta ad Bœotos effugerunt: & quum redissent, referebant (vt ego accipio) alia se præter ea quæ dixi miracula vidisse, duos armatos ⁴ humana natura augustiores instituisse sibi, eadem facientes atque insequentes. Hos autem duos Delphi aiunt indigenas heroas esse, Phylacon & AVtonoum, quorum fama visuntur: Phylaci quidem, secundum ipsam viam super ædem Mineruæ: AVtonoi vero, prope Castaliam, sub Hyampeo vertice. Saxa autem quæ à Parnasso deciderunt, adhuc ad nostram vsque memoriã integra exant in fano Mineruæ protemplaris locata, ad quod ⁵ per barbaros deuoluta peruenerunt. ⁶ Atque hic receptus à templo horum virorum fuit. ¶ Græcorum autem classis ab Artemisio profecta, rogatu Atheniensium ad Salaminem substitit. Quod vt facerent ideo rogauerant Athenienses, tum vt liberos atque vxores ex Attica subducerent, tum vt consultarent quid sibi agendum esset.

πρὸ αὐτοῦ μακρὸν Ἀκέρατος, ὅρα πρὸ τοῦ ἱεροῦ ὄπλα
 παρεκείμενα ἔσθην ἐκ τῆς μεγάλης δὲ ἐπιειγμένης
 ναῖος, ἣν οὐκ ὕπον ἔδει ἀποδοῦναι αἰθερῶν οὐ-
 δηνί. ὁ μὲν δὲ ἦεν Δελφῶν τοῖσι πρὸ εὐδοσί σήμα-
 νέων ὁ τέρας. Ὁ δὲ βαρβαροί, ἐπειδὴ ἐγένοντο
 ἐπιειγμένοι κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς παρρηϊκῆς Ἀθηνῶν
 ἡς, ἐπιγίνεται σφί τερα ἐπιμύζονα τῶν ἑρῶν γεγρη-
 μένου τέρας. γὰρ μὲν γὰρ καὶ τὰς κάρτα ὄπλα
 ὄπλα ἄρρηια ἀνέματα φαίνονται ἔξω παρεκεί-
 ῖνα τῆς ναοῦ. Ἐὰ δὲ δὴ ἐπιτοῦτω δὴ τερα ἐπιμύ-
 ζονα, καὶ ἀρρηϊκῶν φασμάτων ἀξία γαυμά-
 σα μάλισα. ἐπεὶ γὰρ δὴ ἔσθην ἐπιόντες Ὁ βαρ-
 βαροί καὶ τὸ ἱερὸν τῆς παρρηϊκῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ
 τοῦτω ἐκ μὲν τῆς οὐρανοῦ κεραιωτοῖ ἀνέπει-
 πῶν, ἀπὸ δὲ τῆς Παρρηϊκῆς ἀπορρηϊκῶν δύο κο-
 ρυφαῖ ἐφέροντο πολλὰ πατάγω ἐς αὐτοῖς, καὶ κατέ-
 λαβον συχνοῖς σφραῶν ἐκ δὲ τῆς ἱεροῦ τῆς παρ-
 ρηϊκῆς βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς ἐγένετο. Συμμι-
 ζῶντων δὲ τοῦτων πύτων, φόβος τοῖσι βαρβαροί-
 σοι ἐνεπεπλάκεε. μαχόντες δὲ Ὁ Δελφοὶ φθῶν-
 τὰς σφραῶν, ἐπιπυκαταβάντες, ἀπέκτειναν πλῆθος π-
 αῦτων. Ὁ δὲ παρρηϊκῶν, ἡν Βοιωτῶν ἐφθῶν. ἐ-
 λεγῶν δὲ Ὁ ἀπονοσῆσαντες οὗτοι τῶν βαρβαρῶν (ὡς
 ἐγὼ πωλάνομαι) ὡς πρὸς τοῖσι καὶ ἄλλα ὄρων
 θεῖα. δύο γὰρ ὄπλιτας μέζονας ἢ κατὰ αἰθερ-
 ῶν φύσιν ἐγένετας, ἐπέσθην σφί κτείνοντας καὶ διώ-
 κοντας. Τοῖς δύο δὲ τοῖσι Δελφοὶ λέγου-
 σι ἐπιπυκατοῖς ἦρας εἶ), Φυλακῶν τε καὶ Αὐτόνο-
 ον ἣν τὰ τεράσια ἐστὶ πρὸς τὸ ἱερὸν. Φυλακῶν
 ὁ μὲν, ἣν ἀντιπύτων ὄδῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς
 παρρηϊκῆς, Αὐτόνοου δὲ, πύτων τῆς Κασαλῆς,
 ἣν τὴν Ἰαμπεῖν κερυφῆ. Ὁ δὲ πεσόντες ἀπὸ
 τῆς Παρρηϊκῆς λίθοι, ἐπὶ καὶ ἐς ἡμέας ἔσθην σῶ-
 οί, ἐν τῶν τεράσι τῆς παρρηϊκῆς Ἀθηνῶν κεί-
 μενοι, ἐς τὸ ἐπέσθην ἀρρηϊκῶν καὶ τῶν βαρβαρῶν
 φερέμενοι. τοῦτων μὲν νῦν τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἀ-
 πὸ τῆς ἱεροῦ ἀπαμαγῆ γίνεται. Ὁ δὲ Ἐλ-
 λῶν καυπῶν σφραῶν ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίου, Ἀ-
 θηνῶν δεηθέντων, ἐς Σαλαμίνα κατέλαβον τὰς
 ἡν. ἣν δὲ ἔνεκα παρρηϊκῶν ἀπονοσῆσαντων ἀνδρῶν
 πρὸς Σαλαμίνα Ἀθηνῶν, ἵνα αὐτοῖς παῖδας τε
 καὶ γυναῖκας ἀπέσθην ἀγῶνται ἐκ τῆς Ἀθηνῶν
 πρὸς τῶν, καὶ βουλομένων τὸ ποιητέον αὐτοῖς ἔσθην.

XXXIIX

XXXIX

XL

1 Ex ijs qua paulo post sequuntur, videtur colligi hic pro τῶν ἀπονοσῆσαντων esse ἔσθην. 2 Videtur potius ἀπονοσῆσαντων esse cognomen-
 tum Mineruæ, à prouidendo ita dicta nisi forte legi Vallæ ἀπονοσῆσαντων, qui pro eo quod hic Fanum, statim Sacellum dicit, ἔσθην ἄδην. Cuius
 interpretationem sequendo quæ paulo post habetur, videlicet Fano Mineruæ protemplaris, hic reponendum fuerit, Mineruæ quæ est
 ante templum. 3 Nam & hoc, magnum quidem miraculum est, (quod videlicet modo dictum fuit) Martia arma conspècta fuisse
 extra templum extantia sua sponte: vel, à seipsis, i. sine ullius operâ sed quæ illud sequuta sunt, inter quælibet spectra, maxima est
 admiratione dignum. Vel, præ quibuslibet spectris, aut ostentis. 4 Statura humana proceriores ipsos insequi, stragem inter per-
 sequendum edentes. 5 Id est, Per medium barbarorum. 6 Id est, Atque ita multatam à templo se receperunt.

ἐπιγὰρ τοῖσι κατήκοισι φηγήμασι βουλῶν ἐμελ-
 λον ποιῆσθαι, ὡς ἐβουλόμην γλώμης. δὲ-
 κέοντες γὰρ βύρῃσιν Πελοποννησίοις πρὸς ἡμῶν ἐν
 τῇ Βοιωτίᾳ ἰσχυροὺς ἔβαρβαρον, τῶν
 μὲν δὲ ἐν ἑστέον, ἃ δὲ ἐπικωλύοντο Ἰαθμόν
 αἰεὶς τειχέοντας ἐς τὴν Πελοπόννησον, αἰεὶ πλεί-
 σον τε πολεμικοὺς ἐπέειναι, καὶ ταῦτ' ἐξήρτησαν ἐν
 φηλακῇ, τὰλλα δὲ ἀπέειναι. ταῦτα δὲ πικρὰ νό-
 μοι, οὕτω περὶ δεδήθησαν σφραγῆσαι ἕως
 τῆν Σαλαμίνα. Οἱ μὲν δὲ ἄλλοι κατέγον ἐς
 τῆν Σαλαμίνα, Ἀθῆνῶσι δὲ ἐς τῆν ἐωυτῶν. με-
 τα δὲ τῆν ἀπίξιν, κήρυγμα ἐποίησαντο, Ἀθῆνῶ-
 νων τῇ ἕως δυνάται σάξιν ἅ τεκνα τε καὶ οἰκέ-
 τας. ἐν ταῦτα ἃ μὲν πλείστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέ-
 σειλαν, ἃ δὲ ἐς Αἰγίον, ἃ δὲ ἐς Σαλαμίνα. ἔ-
 σπεισαν δὲ ταῦτα ἰσχυροὺς, τὰ γρηγορήσασιν τε
 πολεμικοὺς, καὶ βουλομῶν ἰσχυροὺς. καὶ δὲ
 καὶ τοῦτου εἶνεκα οὐκ ἦκιστα λέγεται ἃ Ἀθῆνῶ-
 σι ὄφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐν Διαι-
 τῶσαι ἐν τῶν ἰσχυροὺς. λέγεται τε ταῦτα, καὶ δὲ ὡς ἐ-
 ὄντι ἐπιμύθια τελέοισι περὶ γέντες. ἃ δὲ ἐπι-
 μύθια, μελιτόεσσι ὄντι. αὐτὴ δὲ ἡ μελιτόεσσι ἐν
 τῶν περὶ αἰεὶ χρόνῳ αἰασιμουμένη, ὅτε μὲν ἄ-
 λωτος. σημανάσιν δὲ ταῦτα τῆς ἰσχυροὺς, μάλλ' ὄν
 ἢ ἃ Ἀθῆνῶσι καὶ περὶ μῶτερον δὲ ἐλίπον τὴν πό-
 λιν, ὡς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολεροίπης τῆν ἀκροπόλιν.
 ὡς δὲ σφί περὶ ταῦτα ἰσχυροὺς, ἐπλῶν ἐς τὸ στρα-
 τῶν. Ἐπεὶ δὲ ἃ ἀπὸ Ἀρτεμισίου ἐς Σα-
 λαμίνα κατέγον ἰσχυροὺς, σινεῖρεε καὶ ὁ λοιπὸς
 πικρὰ νόμος ὅτι Ἐλλήνων ναυλικὸς στρατός ἐκ
 Τροιζῆνος. ἐς γὰρ Πύργονα ἃ Τροιζηνίων λι-
 μῆνα περὶ εἰρησὶ συλλέγεται. σινεῖρεεσιν τε
 δὲ πολλὰ πλεῖνές νέες ἢ ἐπὶ Ἀρτεμισίῳ ἐναυμά-
 χον, καὶ ἀπὸ πολλῶν πλεῖνών. ναύαρχος μὲν νῆω
 ἐπὶ ὡπὸς ὄσπερ ἐπὶ Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ
 Εὐρυκλείδω, αἰὴρ Σπάρτης, οὐ μόνον ἡμέρος
 τῆ βασιλείου ἐόν. νέας δὲ πολλὰ πλείστας τε καὶ
 αἰεὶ πλεῖνές πικρῶντο Ἀθῆνῶσι. Ἐ-
 στρατῶντο δὲ οἱ δὲ ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λα-
 κεδαιμόνιοι, ἐκ καὶ δεκά νῆας πικρῶντο Κο-
 ρίνθιοι δὲ, τὸ αἰεὶ πλεῖνές πικρῶντο τὸ καὶ
 ἐπὶ Ἀρτεμισίῳ. Σικυώνιοι δὲ, πεντεκαίδεκα πικ-
 ϶ντο νῆας. Ἐπιδαυριοὶ δὲ, δέκα. Τροιζη-
 νιοὶ δὲ, πέντε. Ἐρμιονέες δὲ, τρεῖς. ἐόντες οὗτοι,
 πλεῖν Ἐρμιονέων, Δωρικὸν τε καὶ Μακεδονικὸν ἐ-
 στος, δὲ Ἐρμιεοῦ τε καὶ Πίνδου καὶ τῆς Δρυοπίδος ἰ-
 στατα ὄρμηθέντες. ἃ δὲ Ἐρμιονέες, εἰσὶ Δρυοπε-
 τῶν.

Nam in rebus quæ contigerant, confili-
 um capiendum habebant, tanquam o-
 pinione frustrati: quippe qui quum pu-
 tassent inuenturos se Peloponneses ad
 excipiendum barbarum in Eubœa sub-
 fidentes, horum nihil inuenerant, sed
 audiebant illos Isthmum muro sepire,
 hoc plurimi facientes ut ipsi superes-
 sent, & terram suam obtinentes tuta-
 rentur, ommissis ceteris. Hæc Athenien-
 ses quum audissent, ita socios obsecra-
 runt ut ad Salaminem sisterent classem.
 Quo aliis appulsis, Athenienses in ter-
 ram suam profecti, proposuere edictum
 ut qua quisque Atheniensium ratione
 posset seruaret liberos atque domesti-
 cos suos. Ibi plurimi eorum suos in
 Troezenem miserunt, quidam in Æ-
 ginam, nonnulli in Salaminem, pro-
 se quisque properantes sua pignora ex-
 portare, quod vellent oraculo obsequi:
 & ante omnia, quod Athenienses aiunt
 ingentem anguem arcis custodem in
 templo fuisse obseruatum. Et tanquam
 re vera essent quæ dicunt, serpenti
 menstrua non cessant libamina propo-
 nere quæ sint è melle confecta: quæ
 quum semper superioribus tempori-
 bus depascerentur, tunc illibata man-
 ferant. Id quum ipsa templi antistes
 indicasset, eo magis Athenienses eo-
 que promptius deseruere arcem, tan-
 quam à deo etiam destitutam, expor-
 tatis itaque rebus omnibus, ad castra
 nauigauerunt. Posteaquam autem eos
 qui ab Artemisio soluerant, ad Sala-
 minem substitisse audierunt reliqui
 classarii qui ad Troezeniam erant, eo-
 dem confluxere. nem vt in Pogonem
 Troezeniorum portum coiretur erat e-
 dictum. Pluresque multo contractæ
 sunt naues quam ad Artemisium de-
 certauerant, & à pluribus ciuitatibus,
 eodem quo ad Artemisium duce, Eury-
 tybiade Euryclidis filio, viro Spartia-
 ta, non tamen è genere regio: quarum
 multo plurimas ac maxime veloces
 obtinebant Athenienses. Quæ clas-
 sis ex his constabat: Ex Peloponneso
 Lacedæmonii sedecim naues præsta-
 bant: Corinthii, totidem quot ad
 Artemisium præstiterant: Sicyo-
 nji, quindecim: Epidaurii, decem:
 Troezenii, quinque: Hermionenses,
 tres. Hi Doricæ ac Macedonicæ gentis
 (Hermionensibus exceptis) ex Erineo
 & Pindo & Dryopide nouissime profec-
 ti. Nam Hermionenses Dryopes sunt,
 ab Her-

ab Hercule
 quæ Doris
 copiz Pel
 rum autem
 rinate, A
 ri naues pr
 ginta. q
 pugna ad
 ob hanc ca
 Artemisio
 iuxta Cha
 dentes in
 piendos d
 rant. ita d
 pantur, r
 tem sub
 nuncupa
 Craiua
 crope, C
 chtheo a
 murato n
 ri: deinde
 qui dux e
 Megaren
 rum quan
 runt: An
 auxilio ve
 bus, Doris
 unda. I
 tæ triginta
 alix quor
 sed iis ora
 cum trigi
 puz veloc
 nerunt. S
 ab Epidau
 fuerat O
 dem quas
 ues præb
 trienses, se
 autem Cl
 ab Athen
 naues præ
 admodum
 ribus a
 iussa aip
 suasu De
 lustris.
 tem lone
 centes or
 eadem o
 buere. Cy
 pentecor
 sunt. Ser
 fuere in p
 nisterrâ

ab Hercule & Meliensibus è regione quæ Doris nunc vocatur, abducti. Hæcopia Peloponnensium erant. Eorum autem qui sunt in exteriori continente, Athenienses supra quam ceteri naues præstabant, soli centum octoginta. quippe quibus non adfuerunt in pugna ad Salaminem gesta Plataenses, ob hanc causam, quod quum Græci ab Artemisio dilapsi sunt, Plataenses, ubi iuxta Chalcidem appulsi fuere, descendentes in Pieriam oræ Bœotia, ad recipiendos domesticos suos se conuertebant. ita dum in suis conseruandis occupantur, relictæ fuere. Athenienses autem sub Pelasgis eam quæ nunc Græcia nuncupatur tenentibus, Pelasgi erant, Crañai nominati: sub rege vero Cecrope, Cecropida cognominati: Erechtheo autem adepto imperium, immutato nomine Athenienses appellati: deinde Iones, ab Ione Xurhi filio, qui dux extitit Atheniensis exercitus. Megarenses autem tantundem copiarum quantum ad Artemisium, attulerunt: Ampracii, septem cum nauibus auxilio venerunt: Leucadii, cum tribus, Dorica gens, & à Corintho oriunda. Ex insulanis autem Æginetæ triginta naues exhibuerunt: quibus alia quoque erant naues instructæ, sed iis oram suam tutabantur: verum cum triginta omnino nauibus præcipue velocitatis ad Salaminem dimicauerunt. Sunt autem Æginetæ Doræ, ab Epidauro. cui insulæ nomen antea fuerat OEnone. Post Æginetas eadem quas ad Artemisium viginti naues præbuere Chalcidenses: & Eretrientes, septem. hi Iones sunt. Dehinc autem Chii eadem præbuere, gens ab Atheniensibus Ionica. Naxii autem naues præbuere quatuor, qui quemadmodum & ceteri insulani, à popularibus ad Medos missi erant, sed illorum iussa aspernati, transiit ad Græcos, suafu Democriti, viri inter ciues illustri, & tunc trierarchi. Naxii autem Iones sunt ab Atheniensibus ducentes originem. Styreenes quoque eadem quas in Artemisio naues præbuere. Cynthii, vnam omnino, & vnam penteconterum. horum vtriq; Dryopes sunt. Seriphii etiam & Siphnii & Melii fuere in partibus. hi enim soli ex insulanis terrâ barbaro & aquam negauerunt.

XLIV

XLV

XLVI

ὑπὸ Ἡρακλέος τε καὶ Μηλίων ἐκ τῆς νῆος Δω-
 είδος καλεομένων χώρης ἔξδυσάντες. οὗτοι
 μὲν νῆος Πελοποννησίων ἐσρατθόντο. Οἱ
 δὲ ἐκ τῆς ἔξω ἠπείρου, Ἀθῆναιοι μὲν, πρὸς
 πύργου τῶν ἄλλοις, πρὸς ἕκαστον νῆας ὀργα-
 χοντα καὶ ἕκαστον μοῦνοι. ἐν Σαλαμῖνι γὰρ οὐ
 σωθέντα μάχῃσιν Πλαταιέες Ἀθῆναιοι, ἀφ' ἑ-
 λπίων δὲ ἡ πρὸς ἡγήματα ἀπαλασσομένων τῶν Ἑλ-
 λῶν ἀπὸ τῶν Ἀρτεμισίου, ὡς ἐγένοντο κατὰ
 10 Χαλκίδα, ἠ Πλαταιέες ἀποβαίντες ἐς τὴν
 περὶ τὴν τῆς Βοιωτίας χώρης, πρὸς ἑκκομι-
 δῶν ἐστράτην τῶν οἰκετῶν, οὗτοι μὲν νῆος
 τοῖς σώζοντες ἐλείφθησαν. Ἀθῆναιοι δὲ ἐπὶ τῷ
 Πελασγῶν ἐγένοντο τῶν νῆος Ἑλλάδα καλεο-
 μένων, ἐσθλὴν Πελασγῶν, ὀνομαζόμενοι Κρονα-
 οῖ. ἐπὶ δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐπεκλήθησαν
 Κεκερπίδα. ἐκδδξαμένου δὲ Ἐρεχθῆος τῶν
 ἄρχων, Ἀθῆναιοι μετωνομάθησαν Ἴωνος
 20 οἱσι, ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦτου Ἴωνες. Μεγα-
 ρέες δὲ τῶν τῶν πλήρωμα πρὸς εἰχοντο ὅ καὶ ἐπὶ
 Ἀρτεμισίῳ. Ἀμωρακίῳ δὲ, ἐπὶ τῶν νέας ἐ-
 χοντες ἐπεβοήθησαν. Λευκάδῃ δὲ, πρὸς, ἐ-
 θνος ἔοντες οὗτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου. Νη-
 σιωτῶν δὲ, Αἰγινήται, πρὸς εἰχοντο
 30 ἔσθλῳ μὲν σφί καὶ ἄλλαι πεπληρωμέναι νέ-
 ες. ἀλλὰ τῆσι μὲν τῶν ἐωυτῶν ἐφύλασσον,
 πρὸς εἰχοντα δὲ τῆσι ἀεὶσα πλεούσῃ ἐν Σα-
 λαμῖνι ἐναυμάχησαν. Αἰγινήται δὲ εἰσι Δω-
 30 εἰέες, ἀπὸ Ἐπιδάουρου. τῆ δὲ νήσῳ πρὸς εἰχοντο
 οὐνομα τῶν Οἰνῶν. μὲν δὲ Αἰγινήτας, Χαλ-
 κιδέες τῶν ἐπὶ Ἀρτεμισίῳ εἰχοντο πρὸς εἰχον-
 νοι, καὶ Ἐρετριέες τῶν ἐπὶ τῶν οὐνοι δὲ, Ἴωνες
 εἰσι μὲν δὲ, Κίοι, τῶν αὐτῶν πρὸς εἰχον-
 νοι, ἔθνος ἔον Ἴωνικὸν ἀπὸ Ἀθῆναιων. Νάξιοι
 δὲ πρὸς εἰχοντο τέσσαρας, ἀποπεμφθέντες μὲν ἐς
 40 τῶν Μήδων ὑπὸ τῶν πολιτῶν, κατὰ τῶν 302
 ἄλλοι νησιῶται, ἀλογήσαντες δὲ τῶν ἐντολέων,
 ἀπῆλθον ἐς τῶν Ἑλλῶν, Δημοκρίτου ἀνίστατος,
 αἰδρὸς τῶν ἀσθλῶν δοκίμου, καὶ τότε πρὸς εἰχοντο.
 Νάξιοι δὲ εἰσι Ἴωνες ἀπὸ Ἀθῆναιων γεγενῆσθες.
 Στυρέες δὲ τῶν αὐτῶν πρὸς εἰχοντο νῆας τῶν ἐπὶ Ἀρ-
 40 τεμισίῳ. Κωῖοι δὲ, μὲν καὶ πεντηκόντες, ἔοντες
 σωμαφόροισι ἔτοι Δρύοπις καὶ Σειφιῶν τε καὶ Σί-
 φνιοι καὶ Μήλιοι ἐσρατθόντο. ἔτι γὰρ οὐκ ἔδδσαν
 μοῦνοι νησιωτῶν τῶν βδρβαρῶ γῆν τε καὶ ὕδωρ.

Οὗτοι μὲν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ οἰκηθῆναι Θεσσαλῶν
 καὶ Ἀχαιῶν ποταμοῦ, ἐστρατεύοντο. Θεσσα-
 τοὶ γὰρ εἰσι ἄομοι οἰκιστῆς Ἀμφρακίωται καὶ
 Λακωνοὶ οἱ δὲ ἐξατέων χωρέων ἐστρατεύ-
 οντο. ἦν δὲ ἐκ τῶν οἰκηθῆναι, Κροτωνίη-
 ται μοιχοὶ ἐπὶ τῷ βοιωτῶν ἀντιπάλῳ κινδύ-
 νου, καὶ μὴ, τῆς ἡγεῖται αἰρητῆς πυθονίης, Φά-
 υλλος. Κροτωνίηται δὲ ἦσαν εἰσι Ἀχαιοί. Οἱ
 μὲν νῦν ἄλλοι, τειχεῖας πρὸς ἑαυτοὺς ἐστρατεύ-
 οντο. Μήλιοι δὲ, καὶ Σίφνιοι, καὶ Σεερίφιοι, παν-
 τικοντέρες. Μήλιοι μὲν, ἦσαν ἑξήκοντες ἀπὸ Λα-
 κεδαιμόνος, δύο πρὸς ἑκατόν. Σίφνιοι δὲ καὶ Σε-
 ερίφιοι, ἴσους ἑξήκοντες ἀπὸ Ἀθηνῶν, μίαν ἑκατό-
 ντην. Σφίρμος δὲ ἦν ἡγεῖται ὁ πᾶσι τῶν νεῶν, πᾶρες ἦν
 πεντηκοντέρων, τειχεῖσαι, καὶ ἐβδμήκοντα καὶ ὀ-
 κτώ. Ὡς δὲ ἐστὶ Σαλαμίνα σικωνίαν ἄστυ, ἐστρα-
 τηρὶ ἀπὸ τῶν ἑσπερίων πολιῶν, ἐβουλεύοντο, περὶ
 τῆς Εὐρυτιάδεω γυναικὶ, ἀποφάσασθαι τῷ βα-
 λείῳ, ὅκου δοκεῖ ἔπιτελεῖσθαι τῆς ναυμαχί-
 ᾱς. καὶ ἡγεῖται τῶν ἄλλων ἡγεῖται εἰσι. ἢ 20
 γὰρ Ἀθηναῖοι ἀφείπτο ἡδὴ, ἦν δὲ λοιπῶν πᾶσι περὶ
 εὐχῆ. αἱ γυναῖκες δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλείεσται σικ-
 ονίαν, περὶ τῶν ἰσθμῶν πλάσσαντας ναυμαχί-
 ειν περὶ τῆς Πελοποννήσου. ἐπιτελεῖσθαι τῶν λεγόν-
 τῶν, ὡς, ἡ νικητέωσι τῆς ναυμαχίης, ἐν Σαλαμί-
 νῳ ἑόντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἡ ἀσπίδι ἡμο-
 εῖν ὁδοῖν ἐπιφάσεται. περὶ δὲ τῶν ἰσθμῶν,
 ἐς τὸν αὐτὸν ἕξουσιν. Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πε-
 λοποννήσου ἐστρατηγῶν ἐπιτελεῖσθαι, ἐλήλυθε ἄ-
 νηρ Ἀθηνῶν, ἀγγέλλων ἡγεῖται τῷ βαλείῳ ἐς 30
 τῶν Ἀθηναίων, καὶ πᾶσιν αὐτῶν πυρπολεῖσθαι.
 ὁ γὰρ Δαίμων Βοιωτῶν τετραπόλιος ἐστὶν ἄμα
 Ἐρέτη, ἐμφορῆσας Θεσπείων τῶν πόλιν, αὐτῶν ἐκ-
 λελοιπῶν ἐς Πελοπόννησον, καὶ τῶν Πλαταιῶν
 ὡσαύτως, ἡκέ τε ἐς τὰς Ἀθῆνας, καὶ πᾶσι ἐκεί-
 να ἐδήθη. ἐπέσχε δὲ Θεσπείαι τε καὶ Πλαται-
 αῖ, πυρπολεῖσθαι τῶν ὅτι οὐκ ἐμῆδίζον. Ἀ-
 πὸ δὲ τῆς Δαμῆστος τῆς Ἑλλησπόντου, ἐνθεν πο-
 ρεύεσθαι ἤρξαντο τῷ βαλείῳ, ἐνα αὐτῶν Δαμῆται
 φαντες μίαν, ἐν τῶν διέβαινον ἐς τῶν Εὐρώ- 40
 πῶν, ἐν τῶν ἐτέροις μῆσι ἐγίνοντο τῆς Ἀθη-
 κῆς, Καλλιᾶδεω ἀργῆτος Ἀθηνῶν. καὶ ἀρέ-
 οισι ἐρήμων ὁ αἶψα, καὶ πᾶσι ὀλίγους βύσσους τῶν
 Ἀθηνῶν ἐν τῶν ἰσθμῶν ἑόντας, ἑμίνας τε τῶν ἰσθμῶν,
 καὶ πᾶ-

Intra Thesprotos isti omnes & amnem XLVII
 Acherontem incolunt. Siquidem The-
 sproti, quum sint contermini Ampra-
 ciotis ac Leucadiis, ex ultimis regioni-
 bus in militiam venerunt. Eorum au-
 tem qui extra hos habitant, soli fuere
 Crotoniatae qui Graeciae periclitanti au-
 xilium vna naui tulere, cui praerat Pha-
 yllus, vir ter Pythionices. Sunt autem
 Crotoniatae genere Achaei. Et cete- XLVIII
 ri quidem ex hac classe triremes pra-
 buerunt: Melii autem & Siphnii & Se-
 riphii penteconteros, ² id est, biremes:
 Melii duas, Siphnii Seriphiique vnam
 vtrique: Melii, a Lacedaemone genus
 ducentes: Siphnii & Seriphii, ab Athe-
 nienfibus Iones. Summa nauium, praeter
 penteconteros, fuit trecenta³ quinquag-
 intaocto. Quae posteaquam ex iis quas XLIX
 dixi vrbibus ad Salaminem conuene-
 runt, inter earum duces consultabatur,
 Eurybiade rogante vt qui vellent sen-
 tentiam dicerent, vbinam ex iis locis
 quibus ipsi potirentur, commodissi-
 mum foret pugna nauali decernere.
 iam enim Attica pro derelicta erat: i-
 taque de ceteris deliberabatur. Pleraque
 igitur illorum sententiae in hoc cog-
 ruebant, vt profecti ad Isthmum ante
 Peloponnesum decertarent, hac vi-
 delicet ratione, quod, si male pugnas-
 sent, ad Salaminem quidem, obsessis
 sibi in insula nullum subsidium osten-
 debatur: ad Isthmum vero dabatur ad
 suos effugium. ¶ Haec ratio quum a du- L
 cibis Peloponnesum redderetur, ad-
 uenit quidam Atheniensis nunciatum
 iam Atticam barbarum esse ingressum,
 eamque omnem igne vastare. nam co-
 piae quae cum Xerxe erant, Baeotiam
 peragrantes, incensa tum Thespien-
 sium, qui in Peloponnesum abcesse-
 rant, tum Plataensium vrbe, Athenas
 peruenerant, & omnia illa peruasta-
 bant. Ideo autem Thespiam & Plataeam
 incenderunt quod a Thebanis accepe-
 rant illas ciuitates non sentire cum Me-
 dis. A traiectu autem Hellepontis ex LI
 quo iter ingredi cepere barbari, vnum
 mensem triuere transeundo in Europa,
 tres alios dum in Atticam peruenerent,
 Calliade summum Athenis magistra-
 tum gerente: urbemque desertam cepere,
 paucis quibusdam Atheniensibus in te-
 plo repertis, necno quaestoribus aetariis,

1 Id est, Ter in certamine Pythico victor. 2 Atqui ipsemet huius libri initio penteconteros interpret. nauigia quinquagendua
 remorum. 3 Septuaginta octo.

& homi-

& homin
 bus arq
 bant: qu
 minem,
 mul opin
 reddider
 um ince
 cantes
 il naues.
 fo arcis
 Areton p
 in modu
 pa circu
 rebant i
 quanqu
 lorum
 tamen
 Pilsitra
 nis offe
 lia ad re
 veto ho
 euntes
 deo vt
 fuerit,
 LIII Tande
 quidam
 erat, se
 Attican
 iici Per
 go auter
 parte no
 credebat
 surum,
 quidam
 plum A
 vbi in a
 thenien
 rauerunt
 in xdem
 scendera
 dunt, eis
 dant: atq
 runt, dire
 LV Athenis
 tem qu
 tit, nunci
 sentem
 cium mi
 sium ex
 mitibus,
 stias suo
 quo in fo
 etu pan
 mallet. E
 si erant
 mention
 ce hac, L

& hominibus egenis, qui praecepta foribus atque lignis arce subeuntes arcebant: qui non exierant illinc ad Salaminem, simul prae inopia victus, simul opinione oraculi soluendi, quod reddiderat sibi Pythia, murum lignum inexpugnabilem fore: id interpretantes ex oraculo effugium esse, non naues. Hos Persae, castris ex aduerso arcis positus in prominenti colle, quae Arceion pagon Athenienses vocant, huc in modum obsederunt: Sagittas stupa circumdatas vbi incenderant, emittebant in illorum vallum. Athenienses, quanquam obsessi, & ad vltimum malorum deducti, etiam inscensu vallo, tamen resistebant: ac ne verba quidem Pisistratidarum conditionem deditio- nis offerentium admittebant: & cum alia ad repugnandum excogitarunt, tum vero hoc, quod in barbaros portis subeuntes deuoluebant saxa molaria: adeo vt Xerxes per diu inops consilii fuerit, quod eos expugnare non posset.

LIII Tandem ex difficultatibus accessus quidam apparuit barbaris. necesse enim erat, secundum oraculum, omnem Atticam quae in continente est, subiici Persis. Igitur a fronte arcis, a tergo autem portarum & ascensus, qua parte nemo excubabat, quaque nemo credebat quempiam hominum ascensurum, hac parte, et si loco praetupro, quidam conscenderunt, iuxta templum Aglauriae filiae Cecropis. Quos vbi in arcem ascendisse viderunt Athenienses, partim e muro sese praecipitauerunt, atque extincti sunt, partim in aedem refugerunt. At Persae qui ascenderant, primum ad portas contendunt, eisque patefactis supplices trucidant: atque vbi omnium stragem fecerunt, direpto templo arcem incendunt.

LIV Athenis omnino Xerxes potitus, equitem quendam Susa ad Artabanum mittit, nunciatum res bene gestas, ac praesentem statum. Postero die quam nuncium miserat, conuocatis Atheniensium exulibus, expeditionis suae comitibus, iussit vt consensa arce hostias suo ritu immolarent: siue aliquo in somniis viso, siue sua sponte facti praenitens quod templum concremasset. Exules Athenienses id quod iussi erant exequuti sunt. Cuius rei cur mentionem fecerim exponam: Est in arce hac, Erechthei (qui fertur fuisse terri-

καὶ πένητας ἀνθρώπους οἱ Φραζάμβροι πύλας ἀκρόπολιν ὑψηλοῖ τε καὶ ξύλοισι, ἡμιώντο ὄν ἔπιόντας ἀμα μὲν ἑὸ ἀδενίης βίου ὄκ ἐκ χαρήσαντες ἐς Σαλαμίνα πρὸς ἧ, αὐτοὶ δοκέοντες ἔδωρηκέναι ὁ μδυτήιον ὁ ἢ Πυθίη σφί ἐχρησε, ὁ ξύλινον τείχος αἰα λωπον ἐσεοδαὶ καὶ αὐτοὶ δὴ τὸ ἐπὶ ὁ κρησφύγερον καὶ ὁ μδυτήιον, καὶ οὐ τὰς νῆας. Οἱ ἧ Πέρσαι ἰζορδοὶ ἐπὶ ὁ κατὰ μίον τῆς ἀκροπόλιος ὄρον, ὁ Α' θωαῖοι καλέοισι ζρήιον πάρον, ἐπολιορκεον ὁ ἔπον τοῖονδε ὄκως συπεῖον πρὸ ὄν οἰοῖς πρὸ γέντες ἀψιδου, ἐπὶ ἔδου ἐς ὁ φραγμα. ἐπὶ τα Α' θωαῖων ὁ πολιορκεορδοῖ, ὁ μὲν ἡμιώντο, καὶ πρὸς ὁ ἔχαρον τὸ κακοῦ ἀπιγμῶοι, καὶ τὸ φρηματος πρὸ δὲ δωκότος ὁ δὲ λόγος τῆ Πεισιπραπίδων πρὸ σφροῖτων πρὸ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο. ἀμυορδοῖ ἧ, ἀλλὰ τε αὐτεμυχορμεοντο, καὶ δὴ καὶ πρὸσιόντων τῆ βαρβαρων πρὸς τὰς πύλας, ὄλοῖ ἔχους ἀπίεσδου, ὡστε Ξέρξεα ἐπὶ χρονον συχνοῖ ἀπορῆσι ἐνεχεοδα, ἧ θωαῖον σφρασελεῖν. Χρονο δὲ ἐκ τῆ ἀπόρων ἐφαῖη δὴ ἡς ἔσοδος τοῖσι βαρβαροῖσι. ἔδεε γὰρ καὶ ὁ θεοπρῆπιον πᾶσαν ἧ Α' θικῶ ἧ ἐν τῆ ἡπείρω, ἡμέοδα ἑὸ Πέρσαι. ἐμπρὸθεν ὄν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὁ πρὸθεν ἧ τῆ πύλων, καὶ τῆς ἀπόδου, τῆ δὴ ἧ κατὲ ἡς ἐφύλασε, οὐτ' αὖ ἧ λπῖσε μήκοτῆς καὶ τῶ τὰ ἀναβαῖη ἀνθρώπων, τῶ τῆ ἀέβησαν ἡνες καὶ ὁ ἰεὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Α' γλαύρου, καὶ τοῖσφ ἀπκρήμου ἑόνος τὸ χῶρου. ὡς ἧ εἶδον αὐτοὶ ἀναβεβηκότας ὁ Α' θωαῖο ἐπὶ πύ ἀκρόπολιν, ὁ μὲν ἐρρίπτεον ἐωῦτοῖς καὶ τὸ τείχος κατῶ, καὶ διεφθέρητο, ὁ δὲ ἐς ὁ μέγρον κατεφθην. τῆ δὲ Πέρσαι ὁ ἀναβεβηκότες, πρὸτον μὲν ἐτραποντο πρὸς τὰς πύλας, τῶ τὰς δὲ ἀνοῖζαντες, ὄν ἰκέτας ἐφόνθου ἐπὶ δὲ σφί πῶντες κατέφρωντο, ὁ ἰεὸν συλήσαντες, ἐνεφρησαν πᾶσαν πύ ἀκρόπολιν. Σχῶν δὲ πῶντελέως τὰς Α' θωας Ξέρξης, ἀπέπεμψε ἐς Σοῦσα ἀγγχον ἰωπέα, Α' ρταβαῖω ἀγγχέοντα πύ πρὸουσαν σφί ὄφρηξίω. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψιος τὸ κήρυκος δδύτῆρ ἡμέρη συκαλέσας Α' θωαῖων ὄν φυγάδας, ἐωῦτῶ ἧ ἐπορδοῖς, ἐκέλυε ἔπω τῶ σφετέρω θυσαι τὰ ἰεὸ ἀναβαῖτας ἐς πύ ἀκρόπολιν. εἶτε δὴ ὄν ὄφιν ἡνὰ ἰδῶν ἐνυπνίου ἐνετέλλετο τῶ τῶ, εἶτε καὶ ἐν ἡμιόν ὁ ἐγῆρο ἐμωρῆσδου ὁ ἰεὸν. ὁ δὲ φυγάδες τῆ Α' θωαῖων ἐποίησαν τῶ ἐν τεταλμῶα. Τοῦ δὲ εἶνεκεν τῶ τῶν ἐπεμνήδω, φρασω. ἐστὶ ἐν τῆ ἀκροπόλι τῶ τῆ Ε' ρεθῆος τὸ γηγῆος λεγομῶου

Simul quod oraculum inuenisse sibi viderentur. i. oraculi sensum, siue mentem.

& homi-

εἰ) νηός, ἐν τῷ ἐλαίῳ τε καὶ τῷ ἄλγασι ἐνὶ τῷ λόγῳ
 πρὸς Ἀθηναίων Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηνᾶν ἐ-
 είσδυτας ἀπὸ τῆς χώρας, μῦθον ἔειπεν. Ταί-
 τιον ὡν πῶ ἐλαίῳ ἅμα πῶ δὴ ἰσὼ κατέλαβε
 ἐμπαρθεύειν ὑπὸ τῷ βραβαρῶν δδύτερη
 δὲ ἡμέρη ἀπὸ τῆς ἐμπαρθεύειν, Ἀθῆνᾶοι ἔθύνον
 πρὸ βασιλῆος κελθούμενοι, ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱερόν,
 ὡρῶν βραβῶν ἐκ τῆς γελέχεος ὅσον τε πηχυαίον
 ἀναδεδραμηκότα. οὗτοι μὲν νῦν ταῦτα ἔφερα-
 σθαι. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληες, ὡς σφί δὲ- I O
 ηγγήθη ὡς ἔχε τὰ ἀπὸ πῶ Ἀθηναίων ἀκρό-
 πολιν, ἐς Ἰσοπότον ἴσχυρον ἀπὶ κῆρον, ὡς ἐνίοι τὴν φρα-
 τηγῶν εἰσὲς κυρωθῆναι ἐμῶν δὲ παρὰ κείμῶν φη-
 γμα, ἀλλ' ἐς τε τὰς νῆας ἐπέπαιον, καὶ ἱστία ἀείρον-
 το ὡς ἀποπευσόμενοι. οἷσι τε ὑπολειπομένοισι
 αὐτέων ἐκυρώθη παρὰ τῆς Ἰσθμοῦ ναυμαχίῃν. νῦν
 τε ἐγένετο, καὶ οἱ ἀφελυθέντες ἐκ τῆς σιωεδρίου,
 ἐπέβαινον ἐς τὰς νῆας. Ἐν ταῦτα δὲ Θεμιστο-
 κλῆς ἀπὸ κείμῶν ἔπει πῶ νῆα, εἶρετο Μνησιφίλος,
 αἴηρ Ἀθῆνᾶος, ὃ, ἡ σφί εἶη βεβουλημένοι. πν- 2 O
 ἴσχυρος δὲ παρὰ αὐτῶν ὡς εἶη δεδογμένον ἀναγεῖν
 τὰς νῆας παρὰ τῶν Ἰσθμῶν, καὶ παρὰ τῆς Πελοπον-
 νήσου ναυμαχίῃν, εἶπε, Οὐτ' ἀρὰ ἡμῶν ἀπαίρωσι
 τὰς νῆας ἀπὸ Σαλαμῖνος, ἀπὸ δὲ δέμῃς ἐνὶ πατρί-
 δος ναυμαχίῃς. καὶ γὰρ πόλις ἕκαστοι πεί-
 λονται. καὶ οὐτὲ σφεας Εὐρυβιάδης κατέχειν
 διωθήσεται, οὐτὲ τις ἀνδραφῶν δῆμος, ὡς τε μή οὐ
 ἀφασκεδαθῆναι πῶ φραλίῳ ἀπολέεται τε
 ἢ Ἑλλάς ἀβουλίῃσι. ἀλλ' εἴησθε μὴ μὴ μὴ, καὶ
 πειρᾶ ἀφασχῆαι τὰ βεβουλημένα, ἡμῶν κως διωθῆ- 3 O
 ναγῶσαι Εὐρυβιάδεα μεταβουλεύσασθαι, ὡς τε
 αὐτῶν μὲν εἶναι. Καρτὰ δὲ τῶν Θεμιστοκλέῃς ἤρε-
 σε ἢ ὑποθήκη καὶ εἰσὲν παρὰ ταῦτα ἀμειλί-
 κμος, ἢ ἐπὶ πῶ νῆα πῶ Εὐρυβιάδεω. ἀπὸ κεί-
 νος δὲ, ἔφη γέλειν ἔκ κοινόν ἢ φηγῆμα συμμίζαι. ὃ
 δὲ αὐτῶν ἐς τὴν νῆα ἐκέλευε ἐσβαῖντα λέγειν εἶπὶ γέ-
 λει. ἐν ταῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς παρὰ κείμῶν ἔειπεν
 κατὰ λέγει κείνῃ τε πῶ ταῦτα ἤκουσε Μνησιφίλου,
 ἐπὶ τῆς ποιεῖν, καὶ ἄλλα πολλὰ παρὰ σφίσι. ἐς ὃ
 ἀνέγνωσε χηρῶν ἐκ τε τῆς νηός ἐκ βῆσαι Ἐυρυ- 4 O
 βιάδεα, συλλέξαι τε εἰσὲν φρατηγῆς ἐς τὸ σιωεδρίον.
 Ὡς ἂρ' αὖ σιωελέθησαν, παρὶν ἢ Ἐυρυβιάδεα
 παρὰ τῆναι ἔλεγον, τῶν εἶνεκα σιωήσασθαι εἰσὲν φρα-
 τηγῆς, παρὰ ἡμῶν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν οἷσι λόγοισι,

gena) templum, in quo olea est & ma-
 re, vt apud Athenienses praedicatur,
 Neptuno & Mineruae in testimonium
 posita quod de regione decertassent.
 Hac igitur oleam vna cum cetero tem-
 plo contigit vt barbari exurerent: quam
 Athenienses qui ab rege iussi erant rem
 diuinam facere, altero ab incensione
 die quum in templum ascēdissent, aspe-
 xerunt fruticasse, edito à stipite virgulto
 cubiti instar. Et hæc quidem illi narra-
 uerunt. ¶ At Græci qui apud Salaminē LVI
 erant, vbi nunciatum est vti res circa A-
 theniensium arcem se haberent, eo per-
 turbationis deuenere vt nonnulli è du-
 cibus nō expectarent dum propositum
 negocium constitueretur, sed in naues
 irruerent, ac vela tollerent tāquam pro-
 fecturi: ceteriq; qui relinquebantur, sta-
 tuerent sibi ante Isthmum prælio naua-
 li decernēdum. Et quum nox adfuisset,
 digressi è concilio, naues cōscenderunt.
 Ibi Themistoclem pergenē ad nauem LVII
 sciscitatur Mnesiphilus vir Atheniensis
 quidnam ab ipsis decretum esset: & quū
 ab eo audisset decretum esse vt ad Isth-
 mum proficiscerentur, & ante Pello-
 ponneseum dimicarent, Si isti inquit, à
 Salamine proficiscantur, iam tu pro
 nulla amplius patria dimicabis. ad suam
 enim quisq; patriam remeabunt: vt nec
 EVrybiades, nec alius hominum quis-
 piam cohibere possit quominus copiae
 dilabantur: Græciaque peribit consilii
 inopia. Quare siquid comminisci potes,
 perge, & quod decretum est conare irri-
 tum reddere, & EVrybiadem à senten-
 tia reuocare, vt hic perstet. Themisto- LVIII
 cles, quum hæc admonita sibi admo-
 dum probarentur, nullo reddito re-
 sponso ad EVrybiadis nauem. perrexit.
 vbi hominem conuenit, ait velle se de
 negotio communi cum eo colloqui.
 Hunc ille in nauem ingressum iubet
 loqui quæ veller. Cui Themistocles
 assidens, quæcunque à Mnesiphilo ac-
 ceperat, tanquam à semetipso refert, &
 alia adiicit multa, donec EVrybiadem
 à sententia reuocauit: persuasitq; vt è
 nauī prodiret, & duces ad concilium
 contraheret. Ii posteaquam congrega- LIX
 ti sunt, priusquam ad eos EVrybia-
 des referret id cuius gratia ipsos coege-
 rat, Themistocles multis agebat verbis

1 Pro Peloponneso, alibi vertit.

prout

prout mag
 interfacus
 rus Ocyri
 certaminib
 colaphis ex
 mistocles,
 non con
 rithio qu
 dem conu
 quæ dixer
 Salamine
 (praesentib
 sibi decor
 aliunde or
 quit, situ
 accedens
 non horu
 sem ad I
 nim, qu
 to. Si ante
 pelago di
 expedit,
 & numer
 alii felic
 amittes S
 nam. nan
 dexter ex
 loponnes
 in disctim
 feceris qu
 commod
 rimus, nos
 fectō. si x
 superiores
 oppugnare
 pro illis. P
 nostri num
 res. Est &
 item debes
 pro Pello
 quo caue
 si id quod
 camus, bar
 bis aderunt
 Attica pra
 bunt: vna
 uauerimus,
 Salaminem
 hostibus fo
 nim suade
 spero cedit
 quidem vu
 tiz indulg
 stoclem
 tus, iubeba
 non effect

prout magnopere expediebat. Quem interfectus Corinthiorum dux Adimantus Ocyti filius, Themistocles, inquit, in certaminibus ii qui ante alios surgunt, colaphis cæduntur. Eum refellens Themistocles, At qui, inquit, relinquuntur, non coronantur. Comiter autem Corinthio quum respondisset, ad Eurybiadem conuersus, nihil eorum dicebat quæ dixerat prius, illos, posteaquam à Salamine profecti fuissent, dilapsuros: (præsentibus enim sociis, non putabat sibi decorum quempiam accusare) sed aliunde oratione sumpta, In te nunc, inquit, situm est seruare Græciam, si mihi accedens, nauale hîc prælium facias, & non horum quibusdam credens, classem ad Isthmum abducas. vtrumque enim, quum audieris, inter se comparato. Si ante Isthmum confliges, in patenti pelago dimicabis, vbi nobis minimum expedit, naues habentibus & grauiores & numero inferiores. Ex quo, etiam si in aliis feliciter nobiscum agatur, tamen amittes Salaminem & Megara & Æginam. nam illos vna comitabitur suus pedester exercitus. atque ita tu eos in Peloponnesum ages, omnemque Græciam in discrimen adduces. Sin autem id feceris quod suadeo, hæc in eo reperies commoda: Primum si in arcto conflixerimus, nos, paucæ naues cum multis, profecto si æqua belli contingent, multo superiores erimus: quoniam in arcto oppugnare, pro nobis est: in spatioso, pro illis. Præterea Salamis seruatur, vbi nostri nunc liberi collocati sunt & vxores. 2° Est & alia hîc causa propter quam item debes præcipue hic manere, quod pro Peloponneso & Isthmo pugnabis: quo caue (si sapias) ne istos ducas. Quod si id quod spero continget, vt elasse vincamus, barbari neque ad Isthmum nobis aderunt, neque vsquam longius ab Attica procedent, sed nullo ordine abibunt: vnde nobis lucrificiemus quæ seruauerimus, Megara, Æginamque, atque Salaminem, apud quam credibile est nos hostibus fore superiores. 3° Credibilia enim suadentibus hominibus fere prospere cedit: secus facientibus ne deus quidem vult adesse, & humanæ sententiæ indulgere. Hæc dicentem Themistoclem rursus interpellans Adimantus, iubebat filere eum, vt pote cui patria non esset: quin etiam Eurybiadem non

οἷα κάρτα δειρόμενος. λέγοντες δὲ αὐτῷ, ὁ Κορίνθιος 304
 οὐκ ἔφη, ὁ ὄντιον εἶπε, ὦ Θε-
 μιστοκλῆες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι ὁ πρῶτος ἀμείβεται ῥα-
 πίζονται. ὁ δὲ, ἀπολύμενος, ἔφη, οἱ δὲ γὰρ ἐγχα-
 ταιπόμην οὐ φαίνομαι. Τότε μὲν ἡπί-
 ως πρὸς ὃ Κορίνθιον ἀμείβεται. πρὸς δὲ ὃ Εὐ-
 ρυβιάδα ἐλεγε ἐκείνων μὲν ἐπὶ σθένει τῷ πρῶτε-
 ρον λεγόντων, ὡς ἐπεὶ ἀπαίρωσι ἀπὸ Σαλαμί-
 νος, ἀφ᾽ ἑσθῆτονται (πρῶτον γὰρ τῷ συμ-
 10 μάχων, ὅτι ἔφερέ ὁ κόσμον σθένει κατηρῆεν)
 ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἶχε, λέγων ὅτι, Ἐν σοὶ νῦν ἐ-
 σίσταται τῷ Ἑλλάδα, ἡ ἐμοὶ πείθη ναυμαχίῃ
 αὐτῶν μὲν ποιεῖσθαι, μηδὲ πειθόμενος τούτων
 τοῖσι λέγουσι, ἀναζύξῃς πρὸς ὃ Ἰαθμόν τας νῆ-
 20 ας. ἀντίθετος γὰρ ἑκάτερον, ἀκούσας. πρὸς μὲν
 τῷ Ἰαθμῷ συμβάλλων, ἐν πελάγει ἀναπεσθαι μέ-
 νω ναυμαχίῃσιν, ἐς ὃ ἦκα ἡμῖν σύμφορον ὅτι, νῆ-
 ας ἕρῃσι βαρυτέρας, καὶ ἄριθμὸν ἐλάσσονας. τῶ-
 30 δε, ἀπολέεις Σαλαμίνα τε καὶ Μέγαρα καὶ Ἄ-
 γιναν, ἡ δὲ πρὸς καὶ ἄλλα βύτυχῆσιν μὲν. ἀμα γὰρ
 τῷ ναυικῷ φρατῶν αὐτῶν ἐπιταχίῃ οὐκ ἔστι. καὶ
 οὐτῶ σφέας ἀξίως ἄξις ὅτι τῷ Πελοπόννησον,
 κινδυνώσεις τε ἀπάση τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ τῶ ἐ-
 γὼ λέγω ποιήσης, ὅτι ἐν αὐτοῖσι χρῆσθαι βύρη-
 40 σεις. πρῶτα μὲν, ἐν φεινῶ συμβάλλοντες νησιό-
 λίγησι πρὸς πολλὰς, ἡ τῶ οἰκίτα ἐκ τῶ πολέμου
 ἐκβαίη, πολλὸν κερδήσῃ. ὁ γὰρ ἐν φεινῶ
 ναυμαχίῃ, πρὸς ἡμέων ὅτι ἐν βύρυχῃ δὲ
 πρὸς ἐκείνων. αὐτῶ δὲ, Σαλαμίς πεινῆται, ἐς
 50 τῷ ἡμῖν ἡ πρὸς κείνη τε καὶ γυναικας. καὶ
 μὲν καὶ ὅτι ἐν αὐτοῖσι ἐνεσι, τῶ καὶ πρὸς κείνη
 μάχῃσιν χρεῶν ὁμοίως αὐτῶ τε μὲν, πρῶτα
 60 μαχίῃσιν Πελοποννήσου, καὶ πρὸς τῷ Ἰαθμῷ.
 σθένει σφέας, εἶπε δὲ φρονέεις, ἀξίως ὅτι τῷ Πε-
 λοπόννησον. ἡ δὲ γὰρ καὶ τῶ ἐγὼ ἐλπίζω γήνηται,
 καὶ νικήσῃ τῶ νησι, οὐτε ἡμῖν ἐς ὃ Ἰαθμόν πρῶ-
 70 ἐσονται ὁ βαρβαροὶ, οὐτε πρῶθῃσιντα ἑκάτερον
 Ἀθηναῖς ἀπασί τε σθένει κόσμῳ. Μεγάροισι
 80 τε κερδόμενον πρῶτα, καὶ Αἰγίη καὶ Σαλαμίῃ,
 90 ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιον ὅτι τῶ ἐγὼ πρῶτα κατὰ φρῆ
 σθαι. οἰκίτα μὲν νῦν βουλομένοισι ἀνδρῶσι,
 100 ὡς ἐπέπῃν ἐτέλῃ γινέσθαι μὴ οἰκίτα ὃ βουλομέ-
 νοισι, ὅτι ἐτέλῃ σθένει ὁ θεὸς πρῶτα πρὸς τας
 110 ἀνδρῶσιν γινώμας. Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέ-
 οισ, αὐτῶ ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπεφέρετο, σιγῶν
 120 τε κελύων τῶ μὴ ἐσι πατεῖς, καὶ Εὐρυβιάδῃ σιγῶ

LX

I

2

3

LXI

1 Si rationi consentaneus sit belli exitus, 2 Sed & hoc inter cetera est quod in primis amplecti debes: Hic manens, pro Peloponneso & Isthmo nihilo secius pugnabis: 3 Consilia enim agitantibus rationi consentanea, succedunt illa ut plurimum: at si qui agitent consilia rationi non consentanea, ne ipse quidem deus ad humanas deliberationes vult se accommodare.

εὐν ὄπιφ' ἰφίξειν ἀπόλι ἀνδρῖ. πόλιν γὰρ Θε-
 μιτοκλήα πρὸς ἑχέμενον, οὕτω ἐκέλευε γνώμας
 συμβάλλεσθαι. ταῦτα δὲ ἔειπε, ὅτι ἠλώ-
 κεσαν τε καὶ κατείχοντο αἱ Ἀθηναίαι. τότε δὲ ὁ Θε-
 μιτοκλῆς κείνον τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλὰ τε
 καὶ κακὰ ἔλεγε· ἐωυτοῖσι ἐδήλου λόγῳ, ὡς εἴη
 καὶ πόλις καὶ γῆ μέζων ἢ ἄλλοι κείνοισι, ἐστὶ ἀνδιχο-
 σία νῆες σφι ἔωσι πεπληρωμένα. οὐδαμῶς γὰρ
 Ἑλλήνων αὐτοῖς ὄπιόντας ἀποκρούεσθαι. Ση-
 μάων δὲ ταῦτα τὰ λόγῳ, διέβαινε εἰς Εὐρυβιά-
 10 δεα, λέγων μάλλον ἐπετραμμένα, Σὺ εἰ μὲν εἶς
 αὐτῶν, καὶ μὲν ἔσται ἀπὸ ἀγαθῶν· εἰ δὲ μὴ, ἀνα-
 πρέψεις τὴν Ἑλλάδα. ὁ πόρῳ γὰρ ἡμῖν τὸ πολέ-
 μου φέρεσι αἰνῆες. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο. εἰ δὲ ταῦ-
 τα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν ὡς ἐχέμεν ἀναλαβόντες
 τοὺς οἰκέτας, κομιδύμεθα εἰς Σίριον τὴν ἐν Ἰταλίῃ,
 ἢ ἄλλῃ ἡμετέρῃ τῇ ἐστὶ ἐκ παλαροῦ ἐν, καὶ ταῖς λόγια
 λέγει, ὡς ἡμέων αὐτέων δέειν κλισίῳ· ἡμεῖς
 20 δὲ συμμάχων τοιούτων μουωθέντες, μεμνήσεσθε
 τῶν ἐμῶν λόγων. Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλῆς λέ-
 γωντος, ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης. δοκέειν δὲ μοι,
 ἀρρωδῆσας μέγιστα τοὺς Ἀθηναίους, ἀνεδιδάσκε-
 το, μήσφρας ἀπολίπῃσι, ἡ ἴσως Ἰσθμὸν ἀ-
 γάγη τὰς νῆας. ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων,
 οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι ἄλλοι. ταῦτα δὲ
 αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτῶν μὲν ὄντας Ἀθηναυμα-
 30 χεῖν. οὕτω μὲν ἔειπε Σαλαμῖνα, ἔπειτα ἀ-
 κροβολισάμενοι, ἐπεὶ τε Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτῶν
 πρὸς ἐσθλάζοντο ὡς ναυμαχῆσοντες· ἡμέρη τε
 ἐγίνετο, καὶ ἅμα τὰ ἠλίω ἀνιόντι σεισμός ἐγένετο ἐν
 τε τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσσει. ἔδοξε δὲ σφι βῆσθαι
 τοῖσι θεοῖσι, καὶ ὄπιθαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας
 συμμάχους. ὡς δὲ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίησαν ταῦτα.
 βῆσαν γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι, ἀλλ' ἔπειτα ἔκ
 Σαλαμῖνος Αἰαντὰ τε καὶ Τελαμόνα ἐπεκαλέον-
 το· ὄπι δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας νῆα
 ἀπέστειλαν εἰς Αἴγιον. Ἐφῆ δὲ Δικαῖος ὁ Θεο-
 κίδεος, αἰὲρ Ἀθηναῖος, Φυγὰς τε καὶ ὄψα Μήδου-
 σι λόγιμος γῆρομνος τῶτον ἔχρονον, ἐπεὶ τε ἐκεί-
 40 ρετο ἡ Ἀθηναίη χώρα ὑπὸ τῶν πεζῶν στρατῶν τῶν
 Ξέρξεω, εὐδοσα ἔρημος Ἀθηναίων, τυχεῖν ὅτε ἐ-
 ὦν ἅμα Δημόδητος τὰς Λακεδαιμονίῳ ἐν τὰς
 Θερασίῳ πεδίῳ· ἰδεῖν κονιορτὸν χωρέοντα ἀπὸ Ἑ-
 λβυσίνος, ὡς ἀνδρῶν μέγιστὰ κη τεισχυμένων·

305

21. 10. 11.

1 Tantisper dum essent illis ducentae naues armatae. nullos enim ex Graecis illos inuad. posse propulsare. 2 Ita ut nos ha-
 bemus. i. iam nunc, & nihil inuouantes circa rerum nostrarum statum. 3 In diuersam a priore sententiam adducebatur. Vel, ad
 sentiendum aliud quam prius inducebatur. Ad uerbum, Reducebatur. i. Diuersum sentire docebatur. vel, Deducebatur quod sentire e-
 ipse nimirum Salamiae, Aiaccem Telamonemque inuocauerunt, ad Aecum autem ceterosque Aecidas inuocandos nauem Aeg-
 mil.

finire virum extorrem sententiam dice-
 re, & ita demum id finire quum urbem
 Themistocles habuisset : videlicet ex-
 probrans quod Athenae captae essent,
 tenerenturque ab hoste. Tunc Themis-
 tocles, & illi & Corinthiis multa inge-
 rens probra, ratione ostendit, sibi esse
 & solum, & urbem multo maiorem
 quam illis, unde naues ferme ducentae
 essent armatae, quas nulli Graecorum in-
 uadentes possent propellere. Hec quum
 10 ratione significasset, ad Evrybiadem
 transiens, maiori cum acrimonia loque-
 batur, inquit, Tu vero si hic manes,
 vir eris egregius : sin minus, Graeciae e-
 uersor. totum enim belli momentum
 nobis naues sustinent. Sed mihi crede,
 nisi hoc feceris, nos, sicuti sumus, ubi
 domesticos receperimus, in Sirin quae
 est in Italia, profecturos, quae olim iam
 nostra est : & quae, ut oracula aiunt, a no-
 bis condici oportet. Vos autem talibus fo-
 ciis destituti meorum verborum remi-
 niscemini. Hae dicente Themisto-
 20 cles Evrybiades edocebatur : & ob id
 edocebatur (ut mihi videtur) quod ma-
 xime formidabat ne si ad Isthmum clas-
 sem reduxisset, ab Atheniensibus defe-
 reretur : quibus deferentibus, iam reli-
 qui non essent in pugnando hostibus
 pares. Ita sententiam eam probauit, ut
 illic permanentes, pugna nauali decer-
 nerent. Quod ubi Evrybiadi placuit,
 30 ij qui altercationibus uelitati fuerant
 circa Salaminem, quum illic sese appa-
 rarent tanquam praecelium nauale factu-
 ri, dies illuxit : & simul oriente sole exti-
 tit terrae & maris motus : propter quod
 visum est faciendum ut Aecidas in au-
 xilium inuocarent. Id ubi fecerunt, &
 omnibus qui illinc a Salamine sunt diis
 vota fecerunt, & Aiaccem Telamonis fi-
 lium inuocauerunt : nauemque ad Aea-
 cum & ad alios Aecidas inuocandos
 Aeginam miserunt. Narrabat autem
 40 Dicæus Theocydis filius, vir Athenien-
 sis, atque idem exul, & apud Medos fa-
 ctus illustis, per id tempus quo Attica
 regio Atheniensibus defolata, a pedestri
 Xerxis exercitu vastabatur, se forte fuisse
 vna cum Demarato Lacedaemonio a-
 pud campum Thriasium, vidisseque pul-
 uerem triginta ferme millium virorum
 procedentem ab Eleusine : & quum

demi-

demirarentur quorumnam hominum
 esset ille pulvis, statim se audisse vocem,
 quæ vox ipsi videretur Iacchus mysti-
 cus: & Demaratum (vt qui esset sacro-
 rum quæ fierent in Eleusine ignarus)
 interrogasse quidnam esset quod ita so-
 naret, seque dixisse, Demarate non ab-
 erit quin grandis aliqua clades contin-
 gat regis copiis. Hoc enim palam est,
 quum Attica sit desolata, numen ab E-
 leusine resonans, venire auxilio Athe-
 niensibus ac sociis. & siquidem in Pelo-
 ponneseum incumbat, periculum regi e-
 rit, eiusque copiis quæ sunt in continen-
 te: sin ad classem quæ ad Salaminem est
 conuertatur, periculum adibit rex ne
 nauticum amittat exercitum. Hæc au-
 tem solennia Athenienses quotannis ce-
 lebrant Cereri atque Proserpinæ: & his
 sacris quicumque vult & Atheniensium
 & aliorum Græcorum iniciatur: & vox
 quam audis, est in hoc festo bacchan-
 tium. Et ad hæc dixisse Demaratum, Si-
 le, neve alteri cuiquam hoc verbum di-
 xeris. nam si ad regem referatur, capite
 plecteris, vt nec ego te nec alius quispiã
 hominum queat eripere. quamobrem
 tene silentium. hæc autem expeditio diis
 curæ erit. Hoc Demaratum admonuisse
 aiebat. Ex illo autem puluere ac voce
 factam esse nubem, eamque in sublime
 elatam, Salaminem versus ad Græco-
 rum exercitum fuisse delatam. Ita se di-
 didicisse nauticas Xerxis copias esse peri-
 turas. Hæc Dicæus Theocydis filius re-
 ferebat, Demaratum atque alios testes
 citans. Classiaræ autem Xerxis copię,
 vbi conspecta strage Læonica ex Tra-
 chinia in Histiazam traiecerunt, triduum
 illic moratæ, per Euryipum nauigabant,
 totidemque diebus ad Phalerum præsto
 fuerunt. Nec vero minori (vt mihi vide-
 tur) numero vel pedestres copię vel
 nauticæ Athenas promotæ sunt, quam
 ad Sepiadem atque Thermopylas. nam
 in supplementum eorum qui aut tem-
 pestate ad Thermopylas, aut in nauali-
 bus ad Artemisium præliis interierunt,
 hos substitutam qui nondum regem se-
 quuti fuerant, Melienses, Dorienses,
 Locros, Bœotos, qui cum omni copia
 aduenerunt, exceptis Thespiciensibus
 & Plataensibus: necnon Carystios, An-
 drios, Tenios, ac ceteros omnes in-
 sulanos, præter quinque ciuitates, qua-
 rum nomina superius commemorauit.

ἄπο θανάτου ζῆν τε σφεας ἄκονιορτον, ὅτε ὡν κοτε
 εἶη ἀνδρώπων, καὶ πρῶτα τε φωνῆς ἀκούειν, καὶ
 φαίνοσθαι πρὸ φωνῆς εἶη ἄκονιορτον ἰακχόν. εἶη
 δὲ ἀδαήμονα τῶν ἰραν τῶν ἐν Ἐλευσίῃ γινομένων
 Δημαρτηνῶν εἰρεσθαι τε ἀδὸν ὅ, ἢ δὲ φτεγγῆ-
 μρον εἶη τῶν. ἀδὸν δὲ εἶπαι, Δημαρτητε, σὺκ ἐ-
 σιόκως οὐ μέγαν ἡ σῖνος ἐστὶν τῆ βασιλῆος στρατῆ.
 Ἔσθαι γὰρ δριδύλα, ἐρήμου εὐούσις τῆς Ἀθηκῆς,
 ὅ, ἢ τῶν δὲ φτεγγῆμρον, ἀπὸ Ἐλευσίνος εὐὸν ἐς ἡμω-
 10 εἶλω Ἀθηναίοισι τε καὶ τοῖσι ξουμαχίοισι. καὶ ἡ
 μρὸν γὰρ κατασκήνησεν πρὸ Πελοπόννησον, κινδυνος
 αὐτῶν τε βασιλεί καὶ τῆ στρατῆ τῆ ἐν τῆ ἡπειρῶ ἐ-
 σθαι ἡ δὲ ἐπὶ τὰς νῆας τραπήται τὰς ἐν Σαλα-
 μῖνι, ἄκονιορτον κινδυνώσιν βασιλῆος ἀ-
 ποβαλέειν. πρὸ δὲ ὀρτῶν τῶν ἄγιστοι Ἀθη-
 ναίοι ἀπὸ πρῶτα ἔτεα τῆ μητρὶ καὶ τῆ κόρη, καὶ ἀ-
 τῶν τε ὀβουλόμρον καὶ τῶν ἄλλων Ἐλλῶνων, μυ-
 εἶται καὶ πρὸ φωνῆς τῆς ἀκούειν, ἐν τῶν τῆ ὀρ-
 τῆ ἰακχάζοισι. πρῶτα εἶπαι Δημαρτηνῶν,
 20 Σίγα τε καὶ μηδὲν ἄλλω ἄκονιορτον εἶπης. ἡ
 γὰρ τοῖς βασιλῆα ἀνεειχθῆ ἔσθαι ἔσθαι, ἀπο-
 βαλέειν πρὸ κεφαλῶν καὶ σὺ τε ἐγὼ διωήσομαι
 ρύσασθαι, οὐτ' ἄλλος ἀνδρώπων ὀσθῆς. ἀλλ'
 ἐχ' ἡσυχος. πρῶτα εἶπης τῆςδε τοῖσι μελήσει.
 ἄκονιορτον δὲ τῶν πρῶτα εἶπαι. ἐκ δὲ τῶν κοιορτῶν καὶ τῶν
 φωνῆς ἰακχάζοισι νέφος, καὶ μεταρσιωθῆν, φέρεσθαι ἐπὶ
 Σαλαμῖνος, ἐπὶ δὲ στρατόπεδον τῶν Ἐλλῶνων. ἔσθαι
 ἡ ἀδὸν ματῆν ὅ, ἢ τῶν ναυτικῶν τῶν Ἐρξῆω ἀπολέεσθαι
 μέλλοι. ἔσθαι μρὸν Διχῆος ὁ Θεοκώδεος ἔλεγε,
 30 Δημαρτηνῶν τε καὶ ἄλλων μρῶτων καταπόμε-
 νος. Οἱ δὲ ἐς τῶν Ἐρξῆω ναυτικῶν στρατῶν τῶν
 τῶν, ἐπὶ τῶν Τρηκῶν θεσημῶν τῶν τῶν τῶν Λα-
 κωνικῶν, διέβησαν ἐς πρὸ Ἰσθμῶν, ἐπιπρόντες ἡμέ-
 ρας τῆς, ἐπλῶν δὲ Εὐεῖπου, καὶ ἐν ἑτέρῃσι τρισὶ ἡ-
 μέρησι ἐγρόντο ἐν Φαλήρω ὡς μρὸν ἐμοὶ δοκέει, σὺκ
 ἐλασσονες εὐόντες δριδύμον, ἐσθῆσαν ἐς τὰς Ἀθηκῆς,
 κατὰ τε ἡπειρον καὶ τῆσι νησὶ ἀπικόμροι, ἢ ἐπὶ τε
 Σηπτιάδα ἀπύκοντο καὶ ἐς Θερμοπύλας. ἀπύκοντο
 40 γὰρ τοῖσι τε ἰσθμῶν τῶν χερσῶν αὐτῶν ἀπολομῶν-
 οἰ, καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι, καὶ τῆσι ἐπὸ Ἀρτεμι-
 σίω ναυμαχῆσι, τοῖςδε εἶναι τῶν οὐκ ἐπομῶν βα-
 σιλεί, Μηλιέας, καὶ Δωριέας, καὶ Λοκροῖς, καὶ Βοιω-
 τῶν, πρῶτα εἶπης ἐπομῶν, πρὸν Θεσπείων τε καὶ
 Πλαταιέων καὶ μέγαν Καρυστίους τε καὶ Ἀνδρίους, καὶ
 Τυλίοις τε καὶ τοῖς λοιποῖς νησιῶν πρῶτα πρὸν τῶν
 πρὸν πολίων τῶν ἐπὶ μνησθῆν πρῶτα τῶν οὐκ ὀμῶν:

1 Fieri non potest quin magna aliqua cl. 2 Post illum autem puluerem ac vocem ortam esse nubem.

demirarentur quorumnam hominum
 esset ille pulvis, statim se audisse vocem,
 quæ vox ipsi videretur Iacchus mysti-
 cus: & Demaratum (vt qui esset sacro-
 rum quæ fierent in Eleusine ignarus)
 interrogasse quidnam esset quod ita so-
 naret, seque dixisse, Demarate non ab-
 erit quin grandis aliqua clades contin-
 gat regis copiis. Hoc enim palam est,
 quum Attica sit desolata, numen ab E-
 leusine resonans, venire auxilio Athe-
 niensibus ac sociis. & siquidem in Pelo-
 ponneseum incumbat, periculum regi e-
 rit, eiusque copiis quæ sunt in continen-
 te: sin ad classem quæ ad Salaminem est
 conuertatur, periculum adibit rex ne
 nauticum amittat exercitum. Hæc au-
 tem solennia Athenienses quotannis ce-
 lebrant Cereri atque Proserpinæ: & his
 sacris quicumque vult & Atheniensium
 & aliorum Græcorum iniciatur: & vox
 quam audis, est in hoc festo bacchan-
 tium. Et ad hæc dixisse Demaratum, Si-
 le, neve alteri cuiquam hoc verbum di-
 xeris. nam si ad regem referatur, capite
 plecteris, vt nec ego te nec alius quispiã
 hominum queat eripere. quamobrem
 tene silentium. hæc autem expeditio diis
 curæ erit. Hoc Demaratum admonuisse
 aiebat. Ex illo autem puluere ac voce
 factam esse nubem, eamque in sublime
 elatam, Salaminem versus ad Græco-
 rum exercitum fuisse delatam. Ita se di-
 didicisse nauticas Xerxis copias esse peri-
 turas. Hæc Dicæus Theocydis filius re-
 ferebat, Demaratum atque alios testes
 citans. Classiaræ autem Xerxis copię,
 vbi conspecta strage Læonica ex Tra-
 chinia in Histiazam traiecerunt, triduum
 illic moratæ, per Euryipum nauigabant,
 totidemque diebus ad Phalerum præsto
 fuerunt. Nec vero minori (vt mihi vide-
 tur) numero vel pedestres copię vel
 nauticæ Athenas promotæ sunt, quam
 ad Sepiadem atque Thermopylas. nam
 in supplementum eorum qui aut tem-
 pestate ad Thermopylas, aut in nauali-
 bus ad Artemisium præliis interierunt,
 hos substitutam qui nondum regem se-
 quuti fuerant, Melienses, Dorienses,
 Locros, Bœotos, qui cum omni copia
 aduenerunt, exceptis Thespiciensibus
 & Plataensibus: necnon Carystios, An-
 drios, Tenios, ac ceteros omnes in-
 sulanos, præter quinque ciuitates, qua-
 rum nomina superius commemorauit.

ὅσω γὰρ δὴ προσέβαινε ἐσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ὁ
 Πέρσης, ἔσονται πλεονέστερα ἔθνη. Ἐπειὶ ὦν
 ἀπικίασεν εἰς τὰς Ἀθῆνας, πρῶτος, πλεονέστερον
 Παριοὶ ἢ ἑσπερίωντες ἐν Κυθῆναι, ἐκαστὸν δὲ
 πῶς πῶς τῆν ἀποθήσειται. Ἐπειὶ ἄλλοι ὡς ἀπικί-
 οντες εἰς Φάληρον, ἐνθάδε κατέβη ἄλλος Ξέρξης ὅτι
 τὰς νῆας, ἐθέλων σφι συμμίξαι τε καὶ πυθέσθαι τῶν
 306 ὅτι πλεονέτων τὰς γνάμας. ἐπειὶ ἢ ἀπικίοντος προσ-
 ἴξεν, πρῶτον μεταπέμψοιτο ἢ τῶν ἐσπερίων τῶν σφε-
 τέρων τύραννοι καὶ ἑσπερίων ἀπικίοντες, ἢ ἴσον, 10
 ὡς σφι βασιλεύς ἐκείνῳ ἡμίω ἐδεδώκεε. ἑσπε-
 ρισμῶν, ὁ Σιδώνιος βασιλεύς μὲν ἢ, ὁ Τύριος ὅτι
 ἢ ἄλλοι, ὡς ἢ κόσμῳ ἐπέζησεν ἴσον, πρῶτος Ξέρ-
 ξης Μαρδόνιον, ἠρώτα, ἀποπειρώμενος ἐκείνου, εἰ
 310 πῶς ποιεῖται ναυμαχίῳ ποιεῖται. Ἐπειὶ ἢ ἐσπερίων ἠρώτα ὁ Μαρ-
 δόνιος ἀπερὶ τῶν ἀπικίοντων ἀπὸ τῆς Σιδωνίου, ἢ ἄλλοι καὶ
 320 τῶν ἐσπερίων πῶς ποιεῖται ἢ ἐσπερίων, κελθόντες ναυμαχίῳ
 330 ποιεῖται Ἀρτεμισίῳ ἢ ἑσπερίων, εἶπε μοι πρὸς
 340 βασιλεῦτα Μαρδόνιε, ὡς ἐγὼ ἑσπερίων λέγω, οὔτε κακί-
 350 σθη ἡγορήθη ἐν τῆσι ναυμαχίῳ τῆσι πρὸς Εὐβοίῳ, 20
 360 οὔτε ἐλάττω ἀπὸ δὲ ἀμῶν, δέσποτα. πῶς ἢ εὐδοσαν
 370 γνάμῳ με δίκαιον ὅτι ἀποδείκνυσθαι, ἑσπερίων
 380 ναυφρονέουσα ἀρίστα ἐσπερίων ἑσπερίων ἑσπερίων
 390 λέγω, φείδεο τῶν νηῶν, μηδὲ ναυμαχίῳ ποιεῖται. 30
 400 γὰρ ἀνδρες τῶν ὄντων ἀνδρῶν κρείσσονες ἑσπερίων εἰσι
 410 καὶ γὰρ ἀνδρες, ὅσοι ἀνδρες γυμνασίῳ. ἢ ἢ πρῶτος
 420 δὲ σε ναυμαχίῳ ἀνακινδυνώβῳ; εἰ ἢ ἑσπερίων
 430 τὰς Ἀθῆνας, τῶν ἑσπερίων ἑσπερίων ἑσπερίων
 440 ἑσπερίων ἢ ἄλλῳ Ἑλλάδα; ἐμποδῶν δὲ τοῖς ἑσπερίων
 450 δέσποτα δὲ τοῖς ἀπικίοντες, ἀπὸ τῆς ἑσπερίων οὔτε ὡς ἐκεί- 30
 460 νοις ἐσπερίων. τῆν ἢ ἐγὼ δοκέω ἀποθήσειται ἑσπερίων
 470 πολέμων ἑσπερίων, τῶν ἑσπερίων ἑσπερίων
 480 χθῆς ναυμαχίῳ ποιεῖται, ἀλλὰ τὰς νῆας ἀπικί-
 490 ἑσπερίων πρὸς γῆ ἑσπερίων, ἢ καὶ πρὸς ἑσπερίων ἐς τὴν Πελο-
 500 πόννησον, δέσποτα τοῖς δέσποτα χαρήσει ἑσπερίων ἐ-
 510 λήλυτας. οὐ γὰρ οἰοῖτε πολλὸν χρόνον εἰσὶ τοῖς ἀπικί-
 520 οντοῖς Ἑλλήνες, ἀλλὰ σφραγίσθησθε ἀπικίοντες. καὶ ἢ πόλις
 530 ἐκαστοὶ φεύγονται. οὔτε γὰρ οἴσθε πᾶσα σφίσι ἐν τῆ
 540 νήσῳ ἑσπερίων, ὡς ἐγὼ πυνθανόμεθα, οὔτε ἀπικίοντες
 550 ἑσπερίων οὔτε τῶν Πελοπόννησον ἐλαμῶν πρὸς
 560 σφραγίσθησθε, ἀπικίοντες ὅτι ἐκείθεν ἀπικίοντες
 570 ὅτι σφι μελήσει πρὸς τῶν Ἀθῆναιων ναυμαχί-
 580 ἑσπερίων ἢ ἀπικίοντες ἐπιχθῆς ναυμαχίῳ, δειμαῖνα μὴ
 590 ὁ ναυτικός σφραγίσθησθε, πρὸς τῶν πρὸς ἑσπερίων
 600 σφραγίσθησθε, ὡς βασιλεύς, καὶ ἑσπερίων ἐς θυμὸν βαλεῖ,

nam quo magis penetrabat in Græciam
 Perses, eo plures cum nationes seque-
 bantur. Qui omnes, exceptis Parians, LXVII
 postquam Athenas venerunt, & ad Phale-
 rum, (Parii autem in Cythno relictæ,
 quo bellum caderet expectabant) ibi
 Xerxes ipse ad classem descendit, animo
 cœtum classiariorum adeundi, & eorum
 audiendi sententias. Eo profectus ubi
 præfedit, assidentibus qui accitu eius a-
 derant, suæ quoque gentis tyrannis ac
 navium præfectis, ut cuique rex hono-
 rem dederat, quorum primus erat Sido-
 nius rex, tum Tyrius, deinceps alii gra-
 datim: misit ad eos Mardonium tentan-
 di gratia, sciscitatum singulos, prælium
 navale faceret necne. Posteaquam Mar-
 donius à Sidonio exorsus, singulos cir-
 cumiens interrogavit, ceteri quidem
 eandem dixere sententiam, iubentes fie-
 ri prælium: Artemisia vero. Hæc, inquit,
 Mardoni, quæ dico, regi referas: me
 neque in præliis ad Eubœam gestis ig-
 nauissimam exitisse, neque minima
 contulisse in te, domine. ideo, quum ta-
 lis sim, æquum esse, ea quæ in rem tuam
 maxime esse sentio, demonstrare. Itaque
 hoc tibi suadeo, ut navibus parcas, nec
 prælium navale facias cum iis viris qui
 tanto sunt tuis in mari præstantiores,
 quanto feminis viri. Quid enim necesse
 habes omnino venire in discrimen pug-
 næ navalis: nonne Athenas habes qua-
 rum gratia expeditionem sumpsisti: non-
 ne reliquam Græciam? ac nemo tibi ob-
 sistit? Qui tibi obsistebant, ita summoti
 sunt ut eos decebat. Quo autem ego re-
 casuras hostium res arbitror, id expo-
 nam: Si non instabis pugne navali com-
 mittendæ, sed classem perges hic conti-
 nere ad terram, aut etiam tendere ipse in
 Peloponnesum, tunc tibi, domine, suc-
 cedent ea quorum gratia venisti. neque
 enim diu tibi resistere Græci possunt, sed
 dilabentur, & abs te ad suas quisque vr-
 bes defugient. quoniam neque commea-
 tus est eis in hac insula, ut ego audio, ne-
 que, si tu in Peloponnesum pedestres co-
 pias duces, hic eos credibile est perstitu-
 ros qui illinc huc aduenerunt, neque de
 pugna pro Atheniensibus faciendâ cura-
 turos. At si pugnam navalem gerere ap-
 properabis, vereor ne copia nauticæ
 malè re gesta pedestribus sint exitio.
 Præterea hoc etiâ rex in animû dimitte:

1 Quum remansissent, 2 Me, quæ nec in navalibus ad Eubœam præliis me ignauissime gessi, nec minima præstiti, par-
 est, domine, sententiam meam proferendo, quæ maxime è re tua esse censeo, indicare: atque ideo hæc dico, Parco navibus, nec
 prælium navale cum iis viris etc.

vfu venire vt bonis quidem hominibus mali serui sint, malis autem boni. Ideoque tibi (qui virorum es optimus) serui sunt mali, qui numero sociorum censentur, Aegyptii, Cyprii, Cilices, Pamphyli, è quibus nulla vtilitas est. Hæc loquente Artemisia, quicumque ei bene volebant, noxiam illi rebantur suam orationem, tanquam aliquid mali passuræ ab rege, quem vetaret pugnam facere naualem: at ii qui male consultum illi volebant inuidebantque, utpote cui inter primos sociorum omnium honos haberetur, gaudebant eius quam dixerat sententia, tanquam peritura. Sed Xerxes, postquam ad eum sunt relaxata sententiæ, magnopere delectatus est Artemisiam sententiæ: & quum iam antea officiosam esse sensisset, tunc multo impensius collaudauit. Nihilominus vt pluribus staretur iussit, ratur ad Eubœam suos sponte male pugnasse, quod videlicet ipse abfuisset: itaque constituit spectaculo pugne naualis interesse. Clafsiarii, vbi nunciatum est illinc esse soluendum, classem Salaminem versus ducunt, & per ocium in aciem sunt digesti. Sed quum eos dies defecisset quominus prælium committerent, (nox enim interuenit) in posterum diem sese instruebant: quum interim Græcos metus formidoque cepit, cum alios, tum vero Peloponneses, quod ipsi desidentes in Salamine, pro Atheniensium terra essent certaturi: qui si superarentur, in insula deprehenfi forent obsidendi, sua terra sine præsidio relicta. Per eandem noctem pedester exercitus barbarorum contendebat in Peloponnesum: quamquam cuncta quæ poterant excogitata erant ne barbari per continentem ingrederentur. Nam vbi Leonidem cum suis apud Thermopylas occubuisse accepere Peloponneses, celerrime ex vrbibus concursu facto, Isthmum insederunt, duce Cleombroto Anaxandridæ filio, Leonidæ fratre. Ibi confidentes, primum viam Scironidem obstruxerunt, deinde consilio inito Isthmum muro inædificabant, opusque perficiebant, quippe nemine (quum tot millia virorum essent) cessante. nam & lapides & lateres & ligna, & cistas tabulo plenas afferebant, nullo temporis momento opus intermittentes, neque diurno neque nocturno. Hi autem è Græcis fuerunt qui ad Isthmum auxilio cum omni copia venerunt: Lacedæmonii,

ὡς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώπων κακὰ δουλοῖσι φιλέοισι γίνεσθαι, τοῖσι δὲ κακοῖσι, χρηστοῖσι δὲ ὄντι δρίστω ἀνδρῶν πόρτων, κακοῖ δουλοῖσι τοῖσι οἱ ἐν συμμάχων λόγῳ λέγουσιν εἶ), εὐόντες Αἰγύπτιοι τε καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλικες, καὶ Πάμφυλοι, τῶν ὁφελὸς ἐστὶ δοθέν. Ταῦτα λεγούσης πρὸς Μαρδόνιον, ὅσοι μὲν ἔσαν βύνοιο τῆς Ἀρτεμισίης, συμφορῶν ἐποιεῖν τὸν λόγους, ὡς κακὸν ἢ πεισομένης πρὸς βασιλῆος, ὅτι οὐκ ἔα ναυμαχίῳ ποιεῖσθαι. 10 ὁ δὲ ἀγαρόμοιοι τε καὶ φθονέοντες αὐτῇ, ἀτε ἐν πρῶτοις τελευτησάντων ἀπὸ πόρτων τῶν συμμάχων, ἐτέρποντο τῆς ἀνακρίσει, ὡς ἀπολεομένης αὐτῆς. ἐπειδὴ δὲ αἰὼν ἔρησαν αἱ γνώμαι ἐς Ξέρξεα, κάρτα τε ἠδὴ τῆς γνώμης τῆς Ἀρτεμισίης κληνομίζων ἔκλυον ἄλλοι ἀποδοῦναι εἶ), τότε πολλῶν μᾶλλον αἰνεε. ὁμοῦ δὲ τοῖσι πλείοσι πείθεσθαι ἐκέλευε, ἔδεδεκα παδοῦσας πρὸς μὲν Εὐβοίῃ σφέας ἐτελοκαχέειν, ὡς οὐκ ἔχοντος αὐτῶν. ὅτε δὲ αὐτὸς πρῆσθιάσθαι θέσασθαι ναυμαχέοντας. Ἐπειδὴ 20 πρὸς ἠγγελλον ἀναπλωεῖν, ἀπήρην τὰς νῆας ἐπὶ τῷ Σαλαμῖνα. καὶ πρὸς ἐκρίθησαν ἀναπαρθέντες κατῆσυχίῳ. ὅτε μὲν νῦν οὐκ ἔξεχρησέσθαι ἠμέρη ναυμαχίῳ ποιεῖσθαι. νῦν γὰρ ἐγγύστε. ὁ δὲ πρῆσθιάσθαι ἐς τὴν ὑπερλίῳ. ὅτε δὲ Ἕλληνας εἶχε δεός τε καὶ ἀρρώδιη, οὐκ ἦνισα δὲ τὸν ἀπὸ Πελοποννήσου. ἀρρώδεον δὲ, ὅτι αὐτὸ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμοιοι, ὑπὸ γῆς τῆς Ἀθηνῶν ναυμαχέειν μέλλοισιν νικηθέντες τε, ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τῷ ἐωυτῶν ἀφύλακτον. 30 Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τῷ πρῆσθαι νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τῷ Πελοποννήσῳ. καίτοι τὰ δῶματα πόρτα ἐμεμηχάνητο, ὅπως κατῆπειρον μὴ ἐβάλλοισιν ὁ βαρβάροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο τὰ χυσα Πελοποννήσιοι τὸν ἀμφὶ Λεωνίδῳ ἐν Θερμοπύλαις τετρηθηκέναι, σιωδραμόντες ἐκ τῶν πολιῶν, ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἔζοντο. καὶ σφι ἐπὶ τῶν στρατηγῶν Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδῳ, Λεωνίδῳ δὲ ἀδελφεός. ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ, καὶ συγχώσαντες τῷ Σκιρωνίδα ὁδόν, μὲν τῶν ὡς σφι ἐδόξε βουλομένων, ἀκοδόμεον ἀπὸ τῶν Ἰσθμῶν τείχος. ἔτε δὲ ἐουσέων μυριαδέων πολλῶν, καὶ πόρτων ἀνδρῶν ἐργαζομένων, ἠκούετο δὲ ἔργον. καὶ γὰρ κ. ἠῶσι λίθοι, καὶ πλίνθοι, καὶ ξύλα, καὶ φορμοὶ ἰάμμου πλήρεις ἐσπερέοντο, καὶ ἐλίπυον δοθέντα χρόνον ὁ βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέρας. Οἱ δὲ βοηθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πόρτα δημῆι, οἵδε ἔσαν Ἕλληῶν Λακεδαιμόνιοι τε,

LXIX

LXX

LXXI

LXXII

1 Id est, Sententiis plurimum. Quoniam se tint à la plus grande voix.

καὶ Ἀρκάδες πρῶτες, καὶ Ἡλεῖοι, καὶ Κορινθιοί, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Ἐπιδαύριοι, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Τριζώνιοι, καὶ Ἐρμιονέες. οὗτοι μὲν ἔσαν ἠβοηθήσαντες, καὶ ἄρρωδόντες τῇ Ἐλαδὶ κινδυνουοῦσι· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελε σθένει. Οὐλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια προχωροῦσιν ἦδη οἰκέει δὲ τῶν Πελοποννησίων ἔθνεα ἑσθλά· τούτων δὲ τὰ μὲν δύο, ἀνθρώποι εἶναι, καὶ χωρὶς ἰδρυταί νῦν τε καὶ ἑσθλά οἴκων, Ἀρκάδες, καὶ Κωούριοι. ἔν δὲ ἔθνος ὁ Ἀχαικόν, ἐκ μὲν Πελοποννήσου ἐκ 10 ἔξω ἔρχεται, ἐκ μὲν τοῦ ἑαυτοῦ οἴκεει δὲ τῶν ἄλλοιων. τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνεα, τῶν ἑσθλῶν, τέσσαρα ἐπιλυδά ἔστι, Δωριέες τε καὶ Αἰτωλοί, καὶ Δρύοπες, καὶ Δήμιοι. καὶ Δωριέων μὲν, πολλὰ τε καὶ δόκιμοι πόλεις, Αἰτωλῶν δὲ Ἡλισμουῆ Δρυόπων δὲ, Ἐρμιόνη τε, καὶ Ἀσίνη ἕως Καρδαμύλη τῇ Λακωνικῇ. Δημίων δὲ, Παρωρεῖται πρῶτες. Ἐ δὲ Κωούριοι ἀνθρώποι εἶναι, δοκίμοι μοῦνοι εἰς Ἴωνες. " ἐκ δεδωρείωνται δὲ, ὑπό τε Ἀργείων ἀρχαῖοι, καὶ τῶ χρόνου εἶναι 20 Ὀρνεῖται, καὶ ἑσθλοὶ. τούτων ἂν τῶν ἑσθλῶν ἔθνεων ἀλοιπαὶ πόλεις παρέξ τῶν κατέλεξα, ἐκ τῶ μέσου ἐκατέρω. εἰ δὲ ἐλθόντες ἔξει ἑσθλοὶ, ἐκ τῶ μέσου κατήκοοι, ἐμῆδον. Οἱ μὲν δὲ ἐν τῷ Ἰαδμῶ, τοῖσι τῶ πόνω σινέσαν, ἄτε πᾶσι τῶ πόνω ἦδη δρόμου ἔχοντες, καὶ τῶ νηυσὶ ἐκ ἐλπίζοντες ἐλθόμενοι. Ἐ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἑλλίωες, ὅμως τῶ πῶ πωθανόμενοι, ἀρρωδόν, οὐκ οὕτω πᾶσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ· ἔως μὲν δὲ αὐτῶν ἀνθρώπων 30 ἔστι πᾶσι σιγῇ λέγειν ἐποιέον, θάυμα ποιῶν μῦθος τῶ Ἐυρυβιάδω ἀβουλίῳ τέλος δὲ, ἔξερράγμεις ὁ μέσος, σύμμορος τε δὲ ἐγένετο, καὶ πολλὰ ἐλέγητο πᾶσι τῶ αὐτῶν. Ἐ μὲν, ὡς ἐς τῶν Πελοποννησίων χρεῶν εἶναι ἀποπλέειν, καὶ πᾶσι ἐκείνης κινδυνουοῦν, μηδὲ πᾶσι χωρὶς δορυδωτοῦ μόνοντας μάχεσθαι. Ἀσίναιοι δὲ, καὶ Αἰγινήται, καὶ Μεγαρέες, αὐτῶ μόνοντας ἀμύνασθαι. Ἐνθαυτῶ Θεμιστοκλῆς, ὡς ἔασον τῇ γνώμῃ τῶν τῶν Πελοποννησίων, ἔξερρα καὶ ἐκ τῶ σω- 40 ἐδρίου. ἔξερρα δὲ, πέμπει ἐς τῶν ἑσθλῶν τῶν Μήδων αὐτῶ πλοῖα, ἐντειλάμενος τῶ λέγειν χρεῶν τῶ οὐνομα μὲν ἰὼ Σίκινος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἰὼ τῶ Θεμιστοκλῆος παίδων. Ἐ δὲ ὑπεροῦν τούτων τῶν ἑσθλῶν Θεμιστοκλῆς Θεσπεία τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδείχθη Ἐ Θεσπείες πο-

καὶ ἐκ τῶν ἑσθλῶν

& Arcades omnes, & Elei, & Corinthii, & Sicyonii, & Epidaurii, & Phliasii, & Træzenii, & Hermionenses. Hi fuerunt qui quidem auxilio venerunt, metuentes periclitanti Græciæ. Ceteris enim Peloponnensibus id nihil admodum curæ erat, & Olympia iam & Carnia præterierant. Incolunt autem Peloponnensum gentes septem, quarum duæ indigenæ eundem quem habitaverunt olim locum nunc habitant, Arcades & Cynurii: una, Achaica, quæ nunquam illa quidem è Peloponneto excessit, sed pristino loco egressa, alienum incolit: reliquæ quatuor è septem adventitiæ sunt, Dorientes, Ætoli, Dryopes, Lemnii. Ac Dorientium quidem multæ sunt & insignes ciuitates: Ætolorum autem sola Elis: Dryopum autem, Heimonica & Afina, quæ ad Cardamylam Laconicam sita est: Lemniorum autem, omnes Paroretani. Cynurii autem, quum sint indigenæ, soli putantur Iones esse, sed effecti sunt Dores, sub imperio Argiuorum impositi, & progressu temporis, quum essent Ornearæ, itemque accolæ. Harum igitur septem gentium ceteræ præter eas quas recensui, è medio cesserunt: & (si ingenue loqui fas est) in medio sedentes cum Medis sentiebant. Apud Isthmum quidem in tali labore isti occupati erant, utpote pro omni iam cursu, quod nulla spes è classe affulgeret, currentes. Quæ audientes illi qui in Salamine erant, formidine afficiebantur, non tam pro seipsis quàm pro Peloponneso solliciti, adeo ut alius alium adiens, & summissa voce loquens admiraretur in Evrybiade consilii inopiam: tandem vero res erupit in medium, conciliumque contractum est, & multa de hoc ipso dicebantur, ab his quidem, oportere in Peloponnensum nauigare, & pro illa adire periculum, non autem manentes, pro regione captiua pugna nauali decernere: ab Atheniensibus vero & Æginetis & Megarensibus, satius esse illic manentes dimicare. Ibi Themistocles, postquam sententia Peloponnensium euicit, clanculum è concilio egressus, misit ad classem Medorum nauigium, cum quodam iusso dicere quæ oporteret: cui nomen erat Sicino, contubernali suo, atque eodem pædago liberorum suorum: quem post has res gestas ipse Thespiensem fecit, (vbi Thespienses in ciuitatem sunt re-

LXXIII

LXXIV

LXXV

Quo tempore Thespienses, ciues recipiebant. id est, eius ciuitatis donabant.

cepti

cepti) atque locupletem. Is tunc nauigio ad duces barbarorum profectus, hæc inquit, Dux Atheniensium, quod partibus regis fauet, præoptatque res vestras quàm Græcorum esse superiores, misit me iam clam aliis Græcis indicatum vobis, illos metu percussos fugam facere velle, & nunc offerri vobis occasionem exequendi rem omnium præclarissimam, nisi per negligentiam eos dilabi sinatis. nam neque inter se consentiunt, neque vobis amplius obfistent: sed inter se dimicantes cernitis eos qui vobiscum & eos qui contra vos sentiunt. Hac re Sicinus indicata, ab illis abscessit. Cui fidem habentes barbari, tum in insulam paruam nomine Psyttaleam, quæ inter Salaminem & cōtinentem sita est, multos Persarum traiciunt, tum mediam circa noctem cornu quod ad vesperam spectabat producunt Salaminem versus, eam circumituri: producunt item qui circa Ceon & Cynosuram instructi erant, occupantes omne fretum Munychia tenus. Ideo autem & naues producebant, nequa Græcis liceret effugere: sed circumuenti vicem redderent præcliorum ad Artemisium gestorum. Ad insulam autem Psyttaleam traiciebant Persas, ut commissio nauali certamine, quum plurimum & virorum & naufragiorum eo efferretur, (erat enim insula in traiectu pugnae sita) ij Persæ¹ suos serua-
rent, alienos interimerent. Hoc autem ne hostis sentiret, clanculum egere, nulla noctis parte concessa somno. In has

LXXVI

LXXVII

*Auricoma postquam Diana litora iungent
 Nauales pontes cum litoribus Cynosu-
 ra,
 Spestolida fortes quod Athenas Marte
 subegit,
 Compescet iuuenem meritissima pæna
 superbum,
 Instinctum furij, sibi cedere cuncta pu-
 tantem.
 Nam miscbitur as æri, Mars sanguine
 pontum
 Inficiet: Graiis tunc libera tempora red-
 det
 Saturno genitus, simul & Victoria pol-
 lens.*

λίπας, καὶ χεῖμασι ὀλβιον. ὅς ποτε πλοῖα ἀπὸ κέρ-
 μος, ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν βαρβάρων
 (ἴδε, Ἐπέμλε με στρατηγός ὁ Ἀθηνῶν γάρ-
 ρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, (τυγχόμεν γὰρ φρονέ-
 ων βασιλῆος, καὶ βουλόμενος μάλλον ἢ ὑμέτε-
 ρα κατὰ τὸν ἥμεραν ἢ ἢ τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἡ-
 γματα) φράσσοντα ὅτι οἱ Ἕλληες δρῆσι μὲν βυβλί-
 ονται καταρῶδης κότες. καὶ νῦν πρὸς ἡμῶν
 ἰο ἀεὶ δὴκε ἄδραϊτας αὐτοῖς. οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι
 οἰοφρονέοισι, οὔτε ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἔ-
 ωυτοῖς τε σφέας ὁμοθεναυμαχίας τῶν ἡμε-
 τερα φρονέοντας, καὶ τῶν μὴ. ὁ μὲν, ταῦτα σφισι
 μήνας, ἐκποδὸν ἀπαλλάσσει. Τοῖσι δ', ὡς πα-
 ρα ἔγχετο ἢ ἀγγέλλοντα, τὸτο μὲν, ἐς τὴν νηίδα τῶν
 Ψυττάλειον, μεταξὺ Σαλαμῖνος τε κειμένον καὶ τῆς
 ἡπέρου, πολλοὺς τῶν Περσῶν ἀπεβίβασαντο τὸτο
 ἰο, ὅτι ἔγνοντο μέσσην νύκτες, ἀπῆρην μὲν δ' ἀπὸ ἑ-
 σπέρης κέρας κυκλόμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀπῆ-
 ρην δ' ἄμφι τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κνωσοῦσαν τεταμῆ-
 νοι, κατέχον τε μέγρι Μουουχίης πόρτα (ἢ) πορ-
 θμὸν τῆσι νησὶ. τῶν δ' ἔτι ἐνεκα ἀπῆρην τὰς νῆας, ἵνα
 δὴ τοῖσι Ἕλλησι μὴδὲ φυγῆιν ἔξῃ, ἀλλ' ἀπολαμ-
 φθόντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν ἴσιν τῶν ἑσπ' Ἀρτε-
 μισίῳ ἀγανισμάτων. ἐς δ' τὴν νηίδα τὴν Ψυττάλειαν
 καλεομένην ἀπεβίβασον τῶν Περσῶν τῶν δ' ἐνεκα,
 ὡς ἐπεὶ ἤμηναι ναυμαχίῃ, ἐν ταῦτα μάλιτα ἔξοι-
 σσόμενοι τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων. ἐν γὰρ δὴ πρῶ-
 τῶ ναυμαχίῃ τῆς μελλούσης ἐστὶ ἔκειτο ἡ νῆσος, ἵνα
 ἰο τῶν μὲν ἀεὶ ποιοῦσι, τῶν δ' ἀφῆρῶσι. ἐποίησαν
 ἰο σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ σιωπῆσθαι τοῖσι ἐνδύλοι. οἱ μὲν
 δὴ ταῦτα τὴν νύκτι, ὅτε δὲ ἀποκριμῆντες, ἀπῆρ-
 τέοντο. Χρησμοῖσι δὲ οὐκ ἔχον ἀπὸ τῆς ἡμέρας
 εἰσι ἀληθεῖς, ὁ βυβλόμενος ἀναρχέως λέγοντας πε-
 ραῶν καταβάλλει, ἐς τοῖα δὲ τῶν ἡμετέρων ἐσπέρης,
 Ἀλλ' ὅταν Ἀρτέμιδος¹ χρυσάρεον ἱερὸν ἀκτῶν
 Νησὶ γεφυρωθῶσι, καὶ εἰναλίῳ Κνωσοῦσαν,
 Ἐλπίδι μαγνομένη λιπῶντος πέροσαντες Ἀθῆ-
 νας,
 Δία δίκη σέεσσι κρατερὸν κέρων, ὕβριος ἰόν,
 Δεινὸν μαιμόνοντα, δοκεῖν τ' αἰὰ πόματα πυ-
 θεῶσι.
 Χαλκὸς γὰρ χαλκῶ συμμίζεται, αἵματι δὲ
 Ἀρῆς
 Πόντον φοινίξῃ τὸτ' ἐλβύθερον Ἑλλάδος ἡμῶν
 Εὐρύοπα Κερνίδης ἐπάγῃ, καὶ πότνια Νίκη.

308

1 Alios seruarent, alios interimi:

ἐς τοιαῦτα μὲν καὶ οὕτω ἐπαργέως λέγουσι Βάκι-
 δι αἰτιολογίας χρησιμῶς πείει, οὔτε αὖτις λέγειν ἑλ-
 μέω, οὔτε πρὸ ἄλλων ἐνδέχομαι. Τῶν δὲ ἐν
 Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο ὄπισμός τις πολλ-
 λός. ἠδέσθην δὲ οὐκ ὅτι σφέας περικυκλούτω
 τῆσι νηυσὶ **α** βαρβαροὶ ἀλλ' ὡς περ τῆς ἡμέρας
 ὄρων αὖτις τεταγμένοι, ἐδέχοντο κατὰ χάριν εἶ-
 ναι. Σωεσπικότερον δὲ τῆς στρατηγῶν, ὅς τις Αἰγί-
 νης διέβη Αἰσιφείδης ὁ Λισιμάχου, αἰὲρ Αἰθιω-
 ος μὲν, ὅς τις στρατιωτὴς δὲ ὑπὸ τῷ δήμῳ. **β**
 ἐγὼ νεόμικρα, πωλοπρόμοδος αὐτῶν **γ** ἔπον, ἀφι-
 στον αὐδρα ἡμέσθην ἐν Αἰθιώσῃ καὶ δικαιοτάτον.
 οὔτις ὡνὴρ σὰς ὅτι ὁ σωεσπικόν, ὅς τις ἀλέετο Θε-
 μιτοκλῆα, εὐόντα μὲν ἐωπταῖ οὐ φίλον, ἐπρόν δὲ
 ἑμαλίσα. ὑπὸ δὲ μεγάρτος τῆς πρὸ ἑόντων
 κακῶν, λήθην ἐκείνων ποιδύμοδος ὅς τις ἀλέετο, ἡ-
 λων αἰτῶ συμμίξαι. περακῆκε δὲ ὅτι σπυδου-
 ει **δ** ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν ἑσθῆνας πρὸς **ε**
 Γαδμόν. ὡς δὲ ἔξῃ λῆ **α** Θεμιστοκλῆς, ἔλεγε Α-
 εφείδης **α** δε, Ἡμέας σασιάζειν χρεῶν ὅτι ἐν τῷ **20**
 ἄλλω καμῶ, καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ δε, πρὸ τῷ οἰότερος
 ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τῆ πατρίδι ἐργάσεται. λέγω
 δὲ ὅτι ἴσον ὅτι πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν πρὸ ἀπο-
 πλόου τῷ ἐν τῷ πελοποννησίοισι. ἐγὼ γὰρ αὐ-
 τοῦ τῆς τοι λέγω ἡρόμοδος, ὅτι νῦν, οὐδὲ ἔω ἡλωσι
 Κορήσιοί τε καὶ αὖτις Εὐρυβιάδης οἰοί τε ἔσονται
 ἐκπλαῖσαι. πρὸ ἑσθῆματα γὰρ ὑπὸ τῆς πο-
 λεμίων κύκλω. ἀλλ' ἐσελθῶν σφι ταῦτα σήμε-
 ρον. Ὅ σὶ ἀμείβετο τοῖς δε, Καρτα τε χρεῖσα
 ἀφελύσαι, καὶ δὴ ἡγρηίλας. **α** γὰρ ἐγὼ ἐδέο- **30**
 μέν ἡμέσθην, αὖτις αὐτοῦ τῆς ἡρόμοδος, ἡκεις. ἴ-
 σι γὰρ ἔξ ἐμέο **α** ποιδύμοδος ὑπὸ Μήδων. ἐ-
 δεε γὰρ ὅτι οὐκ ἐκόντες ἐπρόν ἐς μέγιστον καλίστα-
 σθαι **α** ἑλλῆνες, ἀέκοντες πρὸς ἑσθῆματα. σὺ δὲ
 ἐπεί σφ' ἡκεις χρεῖσα ἀπαγγέλλων, αὖτις σφι ἀφει-
 λον. ἔω γὰρ ἐγὼ αὐτῶ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν,
 καὶ οὐ πείθω, ὡς οὐ ποιεύτων τῆς βραβάρων ταῦ-
309 τα. ἔλλα σφι σήμερον αὖτις πρὸ ἑλθῶν ὡς ἔχει.
 ἐπεί δὲ σήμερον, ἔω μὲν πείθονται, ταῦτα δὴ **α**
 καλίστα. ἔω δὲ αὖτις μὴ πείθῃται, ὁμοῖον ἡ- **40**
 μιν ἔσαι. οὐ γὰρ ἐπὶ ἀφελύσσονται, εἰ σφ' ἀφει-
 χόμεθα πρὸ ταχῶν, ὡς σὺ λέγεις. Ταῦτα ἔλεγε
 πρὸ ἑλθῶν ὁ Αἰσιφείδης, φάμοδος δὲ Αἰγίνης τε
 ἡκεις,

Quum ita evidenter in his à Bacide di-
 catur, profecto neque ipse de fide ora-
 culis deroganda ausim dicere, neque ab
 aliis dici sustineam. Porro inter duces **LXXIX**
 qui in Salamine erant ingens confatus
 est tumultus, nondum scientes à barba-
 rorum nauibus se circumueniri: vbi au-
 tem orto sole inspexerunt hostem in-
 structum, censuerunt ibidem sibi manē-
 dum. Quibus congregatis, applicuit ex **LXXIX**
 Ægina Aristides Lysimachi filius, Athe-
 nienfis quidem, sed in exilium à populo
 eiectus, quem ego (vt eius mores accipi)
 virum optimum Athenis atque iustissi-
 mum censui. Hic vir concilio assistens,
 Themistoclem euocauit, non amicum
 sibi, sed in primis inimicum: verum præ
 magnitudine presentium malorum ob-
 litus simulatam, euocauit hominem
 colloquendi gratia: præsenferat enim
 Peloponneses maturare ad Isthmum
 classem reducere. Qui, quum prodisset
 Themistocles, ad eum inquit, Nos & al-
 io tempore & hoc ipso contendere de-
 bebamus inter nos hac de re, vter nostrum
 de patria præclarius mereatur. te vero
 certitiorem facio, peræque esse Pelopon-
 nensibus multa verba facere ac pauca
 de abducendis hinc nauibus. Ego enim
 tibi quod ipsemet vidi, refero: nunc,
 ne si velint quidem, Corinthios atque i-
 psam EVrybiadē enauigare posse, quo-
 niam circumdati ab hostibus vndique
 sumus, quare ingressus ad eos, hoc in-
 dicato. Cui respondens Themistocles, **LXXX**
 Vtilia sane, inquit, iubes, bonum afferēs
 nuncium. Nam quod ego precabar vt
 fieret, id ipse tu conspicatus fieri, venisti
 nunciatum. ¹ vt enim scias, quæ fiunt à
 Medis, propter me fiunt: quoniam opus
 factum fuit vt Græci qui nolebant sua
 sponte ad pugnam descendere, descen-
 derent inuiti. Tu vero, quando quidem
 vtilia nunciatum venisti, per te ipsum
 nunciato. Quoniam si ego retulero,
 videbor rem commentitiam dicere,
 nec ipsis persuadebo, tanquam non hoc
 agentibus barbaris. Itaque tute ingres-
 sus, vt res habet ipse referas. Quod
 vbi feceris, si tibi fidem habebunt, o-
 ptime habet: sin minus, perinde no-
 bis erit. neque enim si vndique circum-
 dati sumus, vt tu ais, amplius isti de-
 fugient. Aristides concilium introgref- **LXXXI**
 sus, eadem retulit, dicens se ex Ægina

1 Scito enim quæ à Medis fiunt, à me profecta esse.

venisse,

venisse, & ægte elapsam, latendo stationem hostium. Omnem enim classem Græcorum, à Xerxis classe circumventam: ideoque hortari se ut ad defensionem sui illi sese præpararent. Hæc loquutus Aristides, retro abiit. Rursus autem inter duces altercatio orta, plerisque eorum fidem nuncio non habentibus. Quibus non credentibus aduenit triremis transfuga virorum Teniorum, cui præerat Panætius Sofimennis filius, quæ omnem veritatem attulit. Cuius facti nomine Tenii in tripode qui Delphis dedicatus est, inter eos qui barbarum debellarunt, scripti fuerunt. Ex hac autem naui quæ ad Salaminem & altera quæ ad Artemisium transfugit, expleta est Græcorum classis trecentarum & octoginta nauium. duæ nauæque prius ad explendum numerum defuerant naues. Græci, vbi eis verba Teniorum fecerunt fidem, sese apparauerunt tanquam dimicaturi. Et sub diluculum, quum propugnatorum cœtum fecissent, Themistocles ex omnibus quæ expedirent præcipiebat: cuius orationis summa erat, meliorum cum peioribus comparatio, quæcumque in hominis natura atque industria existunt, exhortatus ut meliora eligerent. Vbi perorauit, iussit illos ingredi naues. quibus ingressis, rediit ab Ægina triremis quæ profecta ad Æacidas erat, moxque omnes naues Græci soluerunt. In quos mouentes continuo barbari sunt inuecti. Ibi ceteri quidem Græci quum inhiberent remos, cessimque irent, Aminias Palleneus vir Atheniensis, euectus naui in hostilem incurrit, cui implicitus quum hæreret, nec abstrahi posset, ita ceteri venientes auxilio conserti sunt. Hunc in modum aiunt Athenienses extitisse initium pugnae: Æginetæ vero, nauë quæ ad Æacidas abierat fecisse initium. Quamquam etiam hoc refertur, simulacrum mulieris fuisse eis oblatum: & quum apparuisset, ita illos exhortatum ut omnis Græcorum exercitus exaudierit: sed prius his verbis conuitiatum, O demonii, quousque remos inhibebitis? Ceterum aduersus Athenienses instructi erant Phœnices. nam hi cornu tenebant quod ad Eleusinem occidentemq; vergebat. Aduersus Lacedæmonios instructi erant Iones. hi autem cornu tenebant quod ad auroram spectabat

ἦκειν, καὶ μόλις ἐκπλώσαι λέγων ἑπορευόμενα
 τας. ἀπείχεσθαι γὰρ πρὸ τοῦ στρατοπέδου τῶν ἑλ-
 ληνικῶν ὑπὸ τῆς νεῶν τῆς Ἐρέξεω, ἀπὸ ἄρτε-
 ροῦ τε σιμεβούλβυε, ὡς ἀλεξισοφροῦτε. καὶ ὁ μὲν
 ταῦτα εἶπας, μετὰ ἤκει τῶν δὲ αὐτῶν ἐγένετο λό-
 γων ἀμφισβησίων. **ⓐ** πλεῖν γὰρ τῶν στρατηγῶν
 οἷον ἐπειθόντο τῶν δευαγγελθέντα. Ἀπιστόντων
 δὲ τυτῶν, ἦκε τελεῖρης ἀνδρῶν Τιωίων ἀδμολέου-
 ς, τῆς ἠρχε αἰῆρ Παναίπος ὁ Σωσιμόνεος, ἢ ἄρ δὴ
 10 ἐφέρει τὴν ἀληθείαν πᾶσαν. Ἐπει δὲ τὸτο ὁ ἔργον
 ἐνεγράφησαν Τιωιοὶ ἐν Δελφοῖσι ἐς **ⓑ** τεῖπο-
 ρα, ἐν τοῖσι **ⓑ** βαρβαρον καταλοῦσι. σὺ δὲ ὦν
 ταῦτη τῆν νῆν τῆ ἀδμολοποίησης Σαλαμίνα, καὶ
 τῆ πρὸτερον ἐπὶ Ἀρτεμίσιον τῆ Δήμηϊν, δὲ ἐπλη-
 ροῦτο τὸ ναυικὸν τοῖσι Ἑλλησι ἐς τὰς οὐδάκοντα
 καὶ τεῖκοσι νῆας. δύο γὰρ δὴ νηῶν ἕτε κατε-
 δεῶς **ⓑ** Ἐριθμόν. Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ὡς πρὸ
 δὴ τῶν λεγόμενα καὶ τῶν Τιωίων ῥήματα, ἀδρε-
 σκιάζοντο ὡς ναυμαχίησιν. ἦ ὡς τε διέφανε,
 20 καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἑπιβατέων ποιησάμενοι πρὸ-
 ηγρόντε δὴ ἔργον μὲν ἐκ πρώτων Θεμισσοκλῆς,
 τῶν δὲ ἔπια καὶ πρὸτα κρέστω τοῖσι ἡσοσι ἀντιθέ-
 μενα. ὅσα δὲ ἐν ἀνδρῶν φύσι καὶ καταστάσει ἐγ-
 γίνεται, ἀδραϊνέας δὴ τυτῶν τὰ κρέστω ἀρέε-
 ροῦ, καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέλευε
 ἐς τὰς νῆας. καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβανον, καὶ ἦκε ἡ ἀπὸ
 Αἰγίνης τελεῖρης, ἢ καὶ τῶν Αἰακίδας ἀπεδήμη-
 σε. ἐν ταῦτα αἰῆσιν τὰς νῆας ἀπὰς **ⓑ** Ἑλλήνας.
 Ἀναγρόντες δὲ σφι, ἀνέλα ἐπέκαστο **ⓑ** βαρβα-
 30 ροι. **ⓑ** μὲν δὴ ἄλλοι Ἑλλήνας ἐπὶ ἀρῶν μὲν ἀνε-
 κρούοντο, καὶ ὠκέλον τὰς νῆας. Ἀμεινὸς δὲ Πα-
 λλιώτης, αἰῆρ Ἀθιωῶτος, δὲ ἄλλα θεῖς, νηὶ ἐμβά-
 λει. συμπλακείσθαι δὲ τῆς νῆος, καὶ οὐ δυναμένων
 ἀπαλλαγῆσθαι, οὕτω δὴ **ⓑ** ἄλλοι Ἀμεινὴ βοηθού-
 ντες σιμώεσθον. Ἀθιωῶτοι μὲν οὕτω λέγροσι γε-
 νέσθαι τῆς ναυμαχίης τὴν ἄρῶν. Αἰγινήται δὲ,
 τὴν κατὰ τῶν Αἰακίδας ἀποδημησάντων ἐς Αἰγί-
 νην, τὰ τὴν εἰ τὴν ἀρῶν. λέγεται ὅτι καὶ τὰδε,
 ὡς φάσμα σφι γιωμακὸς ἐφαῖνη. φανείσθαι ὅτι ἀ-
 40 κελύσασθαι, ὡς τε καὶ ἀπὸν ἀκρόσθαι τὸ στρατοπέδον
 τῶν Ἑλλήνων. ὀνειδίσθαι πρὸτερον τὰδε, ὡς
 δαμόνιοι, μέγε κέσθαι ἐπὶ ἀρῶν μὲν ἀνακρούεσθαι;
 Κατὰ μὲν δὴ Ἀθιωῶτοι ἐτετάχατο Φοίνικες ἔρι γὰρ
 εἶχον τὸ πρὸς Ἑλεισίνος τε καὶ ἑσπέρας κέρας. καὶ ὁ Λα-
 κεδαιμόνιοι, ἴωνες ἔρι δὲ εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἠῶν τε
 καὶ **ⓑ**

LXXXII

LXXXIII

LXXXIV

LXXXV

1 Quum in puppim inhiberent ut appulsuri. Bud. 2 Omiseri.

Bacide di-
 de fide ora-
 re, neque ab
 inter duces
 ens conflatus
 tes à barba-
 eniri: vbi au-
 t hostem in-
 em libimane.
 applicuit ex
 filius, Athe-
 niores accepit
 atque iustissi-
 cilio assistens,
 non amicum
 m: verum prz
 malorum ob-
 uit hominem
 fenserat enim
 e ad Isthmum
 quum prodisset
 quit, Nos & a-
 contendere de-
 e, vter nostrum
 eatur. te ven-
 esse Pelopon-
 acerte ac pau-
 bus. Ego ma-
 refero: me,
 ntbios atque
 ate posse, quo-
 bus vndique
 ad eos, hoc in-
 Themistocles,
 bonum affectus
 go precabar ut
 tus fieri, venisti
 as, quæ sunt à
 quoniam opus
 i nolebant sua
 ndere, descen-
 quandoquidem
 i, per te ipsum
 ego retulero,
 atitiam dicent
 quam non hoc
 que tute ingre-
 referas. Quod
 n habebunt, o-
 , perinde no-
 adique circum-
 mplicius isti de-
 ilium introgre-
 sse ex Ægina
 venisse.

καὶ Πειραιέα. ἐπελκεύεον μὲν οὖν αὐτῶν, κα-
 τὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐπιτολάς, ὀλίγοι, ὅ δὲ πλεον-
 νες, οὐκ ἔχω μὲν κινεῖν συχνὰν οὐδ' ὄματα τριηρά-
 ρων καταλέξαι, τῶν ἡνίας Ἐλλιάδων ἐλόντων.
 χρῆσται δὲ αὐτοῖσι γὰρ ἐν, πλὴν Θεομήτορος τε
 τῆς Ἀνδροδάμωτος, καὶ Φυλάκου τῆς Ἰστιαίου, Σα-
 μίων ἀμφοτέρων. τῶν δὲ εἴνεκα μέμνηται τούτων
 μοιῶν, ὅτι Θεομήτωρ μὲν Δία τὸν ὄρον Σα-
 μίου ἐτυράνωσε, καταστραπέων τῶν Περσέων
 Φυλάκος δὲ, βιργέτης βασιλῆος ἀνεγέρθη, καὶ ἰ-
 χῶρη ὁ ἐδωρήθη πολλή. ὁ δὲ βιργέτης τῆς βα-
 σιλῆος, ὁρσατάρι καλέονται Περσῶσι. καὶ μὲν
 κινεῖ τούτοις οὕτω εἶχε. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἡνίων
 ἐπιτῆ Σαλαμῖνι ἐκέραιζον, αἰμὲν, ὑπὸ Ἀθη-
 ναίων Διαφειρόμενοι, αἰ δὲ, ὑπὸ Αἰγινήτων. ἀ-
 τε γὰρ τῶν μὲν Ἐλλιάων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόν-
 των κατὰ τῆς ἰν, τῶν δὲ βαρβάρων οὐ τεταγμένων
 ἐπὶ, οὐτε σὺν νόῳ ποιεόντων γὰρ ἐν, ἐμελλε τοιοῦτό
 σφι σωθῆσθαι οἰονοῦν ἀπέβη. καὶ τοῖς ἑσθμ γε
 καὶ ἐγγύοντο ταύτην τῶν ἡμέρων μακρῶ ἀμείνονες 20
 αὐτοῖς ἐωυτῶν, ἢ πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶσι τις πρὸς θυμὸν
 μένος καὶ δειμαίνων ἔειξεν. ἐδόκει τε ἕκαστος ἐ-
 310 ωυτὸν θεῆσθαι βασιλῆα. Κατὰ μὲν δὲ τῶν ἀγ-
 λους, οὐκ ἔχω μετέξετερος εἶπαι ἀπρεκέως, ὡς ἐ-
 καστοῖ τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἐλλιάων ἠγωνίζοντο
 καὶ δὲ Ἀρτεμισίῳ τῆς ἐγγύοντο, ὑπὸ ὧν βύδου-
 κησε μάλλον ἐπὶ τῆς βασιλῆα. ἐπεὶ γὰρ ἐς τὸ
 ρυβον πολλὸν ἀπίκετο τῆς βασιλῆος κρημάτα, ἐν
 τούτῳ δὲ καρῶ ἢ ἡνίας ἢ Ἀρτεμισίης ἐδίωκετο ὑπὸ
 ἡνίας Ἀπικῆς. καὶ ἢ οὐκ ἔχουσα Διαφυγείν, (ἐμ- 30
 πρὸθεν γὰρ αὐτῆς ἔσαν ἀλλανῆες φίλια, ἢ ὅ αὐ-
 τῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλισα ἐτύγχευε εὐδ-
 σα) ἐδόξεν ὅτι τοῦδε ποιῆσαι, ὅτι σωθῆσθαι ποιησάση.
 διακρημένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀπικῆς, φέρουσα ἐπέ-
 βαλε ἡνίας φίλιῃ, ἀνδρῶν τε Καλυδέων, καὶ
 αὐτῶν ὀπιπλέοντος τῆς Καλυδέων βασιλῆος Δα-
 μασιθύμου. εἰ μὲν καὶ τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγε-
 γνεε ἐπὶ τῆς Ἐλλιάων ἐόντων, οὐ μὲν οὖν ἔχω
 γε εἶπαι, οὐτε εἰ οὐκ πρὸς αὐτὰ ἐποίησε, οὐ-
 τε εἰσωκεύρησε ἢ τῶν Καλυδέων καὶ τῶν πα- 40
 ραποδοσα ἡνίας. ὡς δὲ ἐπέβαλε τε καὶ κατέδυ-
 σε, βιτυχίη χρῆσται μὲν, διπλᾶ ἐωυτῶν ἀγα-
 θὰ ἐργάσατο. ὅ, τε γὰρ τῆς Ἀπικῆς ἡνίας τρι-
 ηάρχος, ὡς εἶδε μιν ἐμβάλλουσαν ἡνίας ἀνδρῶν
 βαρβάρων, νομίζας τῶν ἡνίας τῶν Ἀρτεμισίης ἢ Ἐλ-
 λιάδων εἶ, ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων, καὶ αὐ-

& Piræum : quorum pauci admonitu Themistoclis de industria ignauiter agebant, plerique minime. Enimvero complurium trierarchorum nomina commemorare possem, qui Græcas naues expugnauerunt: sed neminem nominabo præter Theomestorem Androdaman- tis filium, & Phylacon Histiaei filium, ambos Samios. quorum duntaxat ideo mentionem facio, quod Theomestor ob hanc nauatam operam à Persis tyrânus Sami sit creatus: Phylacus inter bene de rege meritos adscriptus sit, & multo tractu soli donatus. Bene meriti autem de rege, Persica lingua Orofangæ vocatur. De his quidem ita res habet. Multi- LXXV
 tudo autem regiarum nauium ad Salaminem expugnabatur, partim ab Atheniensibus corrupta, partim ab Æginetis, utpote Græcis seruato ordine ac loco certantibus, barbaris & incomposite & inconsulte agentibus: ut non ab re fuerit talem eis rem contingere qualis contigit. quanquam eo die fuerunt atque extiterunt longe seipsis præstantiores, & quàm ad Eubœam extiterant, pro se quisque adnitentes, ad Xerxem reformidantes, quod ab eo se singuli conspici arbitrabantur. Et de aliis quidem LXXVI
 vel barbarorum vel Græcorum singularim, quomodo dimicauerint, non possum pro comperto referre. Circa Artemisiam vero hoc rei gestum, ex quo impensius illa regi commendata est: Posteaquam regis res in multum tumultuationis deuenierant, hoc interim tempore Artemisia, quum nauem suam Attica insequeretur, nullum habens effugium, quia ante ipsam naues amicorum, sua vero proxima hosti erat, hoc sibi putauit faciendum, quod & fecisse profuit. nam ut fugiebat Atticam nauem, in nauem sociam, quæ erat virorum Calyndensium, impexit, quæque rex Calyndensium Damasthymus uehebatur. Cum quo etsi huic iam inde quum essent in Hellesponto, contentio intercesserat, tamen incertum an consulto id fecerit, an fortuito nauis Calyndensium oblata fuerit. Eam Artemisia ubi incurrit pariter ac demersit, prospero casu vsa & duplex hinc sibi bonum est adeptæ. nam trierarchus Atticæ nauis eam conspiciens incurrisse barbarorum virorum nauem, existimâs hanc Artemisiam nauem aut Græcam esse, aut è barbaris profugisse, & à Græcis pu-

cis pug
 Itaque ex
 ve exi
 pere p
 xem te
 rex spe
 alteri
 adera
 mine,
 hostile
 gaffe n
 esset:
 insign
 here ad
 corrup
 ter cet
 prosp
 quod
 est qu
 xem te
 se, Vir
 femina
 Xerxe
 & illu
 que q
 re, ru
 lius X
 quippe
 corrup
 ad Sal
 imperi
 mari pe
 primæ n
 vero plu
 in poster
 rum prop
 ire, ut ip
 rent, vno
 bant. Qu
 est, ut qu
 corrupta
 mulauer
 quod pro
 vnde id e
 interfic
 illos in
 mercede
 quentibu
 impacta,
 netica im
 Samothr
 epibatas
 iaculoru
 rumque
 i lat

cis pugnare, ac hac ad alias se conuertit. Ira ex hoc facto contigit Artemisium tum vt exitium euitaret, tum vt è malo opere præcipue se probatam apud Xerxem redderet. siquidem fertur, quum rex spectans animaduertisset hanc nauem alteri incurrisse, quendam eorum qui aderant dixisse, Cernis Artemisiam domine, vt bene præliatur, vtque nauem hostilem depressit? Et regem interrogasse nunquid vere id opus Artemisiam esset: & illos, utpote qui plane nossent in sine nauis Artemisiana, ita rem habere adfirmasse, ratos eam nauem quæ corrupta esset, hostilem fuisse. nam præter cetera quæ mulieri (vt dictum est) prospere cesserunt, hoc quoque accessit, quod è nauis Calyndensi nemo seruatus est qui existeret accusator. Vnde Xerxem ferunt ad ea quæ narrabantur dixisse, Viri quidem extiterunt mihi femine, feminae autem, viri. Hæc aiunt dixisse Xerxem. In eo prælio cum alii multi & illustres viri tam Perfarum Medorumque quam aliorum sociorum occubere, tum vero dux Ariabignes Darii filius Xerxisque frater: è Græcis pauci, quippe qui gnati natandi, vbi suæ naues corruptæ erant, nec in pugna peribant, ad Salaminem enatabant. cuius rei quia imperiti erant barbarorum plerique, in mari periere. Posteaquam autem eorum primæ naues in fugam versæ sunt, tum vero plurimæ corrumpebantur. nam quæ in posterioribus locatæ erant, dum earum propugnatores conarentur præterire, vt ipsi aliquam operam regi nauarent, vndique in suorum naues incidebant. Quo in tumultu etiam hoc actum est, vt quidam Phœnices quorum naues corruptæ fuerant, regem adentes, infimulauerint Iones tanquam proditores, quod propter eos naues amissæ essent, vnde id contigit, non vt Ionum duces interficerentur, sed vt ii Phœnices qui illos infimulabant, eam acciperent mercedem. Etenim illis adhuc ea loquentibus, Samothracia nauis Atticæ impacta, eam demersit: & in hanc Æginetica impulsæ ipsam depressit. Verum Samothracas, vt qui iaculatores essent, epibatas nauis quæ suam depresserat, iaculorum ictibus excusserunt, eorumque conscensa nauis potiti sunt.

Lxxviii

Lxxix

x c

ἴσισι ἀμύνειν, ἀποτρέψας, πρὸς ἄλλας ἐτραπέ-
 πο. Τοῦτο μὲν, τοιοῦτο αὐτῇ σιωπῶναικε ἠρέσθαι
 ἀφ' οὗ γέιν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι: τὸ δὲ σιωπῶ-
 βη ὡς τε καὶ ἐργασαμένῳ, ἀπὸ τυτῶν αὐτῶ
 μάλιστ' ἀδοκιμῆσαι πρὸς Ἐέρξην. λέγεται γὰρ
 βασιλῆα Ἰσθμῶν, μαγεῖν πῶ νῆα ἐμβαλοῦ-
 σαν, καὶ δὴ ἵνα εἶπαι τῷ πρῶτον, Δέσπ-
 τα, ὅρας Ἀρτεμισίῳ ὡς δὲ ἀγωνίζεσθαι, νῆα τῷ
 πολεμίων κατέδυσε, καὶ ὅτι ἐπιπέσθαι εἰς ἡγή-
 10 ὡς ἐστὶ Ἀρτεμισίῳ δ' ἔργον. καὶ εὖ φαίται, σαφῶς
 ὅτι ἐπίσημον τῆς νηὸς ὀπισθὰ μέρους. πῶ δὲ ἀφ-
 φθάρεισθαι ἠπίεσθαι εἶναι πολεμίων. ἅ τε γὰρ
 ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ σιωπῶναικε ἐς τυτῶν γε-
 νόμῳ, καὶ ὅτι τῷ ἐκ τῆς Καλυωνίδος νηὸς μηδέ-
 να ἀποσωθέντα κατήρεον ἠρέσθαι. Ἐέρξην δ' εἶ-
 πται λέγεται πρὸς τὰ φερόμενα, Οἱ μὲν αὖ-
 20 δρες, γέγονα σίμοι γυναικῶν: αἱ δὲ γυναικῶν, αὖ-
 δρες. ταῦτα μὲν Ἐέρξην φασὶ εἶπαι. Ἐν δὲ
 τῷ πῶν τυτῶ, ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀελα-
 30 βίγνης ὁ Δαρείου, Ἐέρξην ἐὼν ἀδελφεός: ἀπὸ δ'
 ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ ὀνομαστοὶ Περσῶν καὶ Μη-
 δων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων: ὀλίγοι δὲ τινες καὶ
 Ἑλλήνων. ἅ τε γὰρ νέειν ὀπισθὰ μέρους, τοῖσι αἱ νῆ-
 ες διεφθίεροντο, καὶ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμε-
 νοι, ἐς πῶν Σαλαμίνα διέπεσον. τῷ δὲ βαρβάρων
 40 πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὖκ
 ὀπισθὰ μέρους. ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυλῶν ἐτρα-
 ποντο, ἐπ' αὐτὰ ἀπλείεσθαι διεφθίεροντο. ὅτι γὰρ
 ὀπίσθαι τεταγμένοι, ἐς δ' ἐμπεσθε τῆσι νησὶ πρῶ-
 30 ἰέναι πειρώμενοι, ὡς ἀποδεδόμενοί τι καὶ αὐτοῖς ἔρ-
 γον βασιλεί, τῆσι σφετέρησι νησὶ φθυσύσῃσι
 πρὸς ἐπιπέσθαι. Ἐἴρηται δὲ καὶ τῶν ἐν τῷ Ἰσθμῶ
 τυτῶ. τῷ τινες Φοίνικες, τῷ αἰνῆες διεφθάρη-
 40 ατο, ἐλθόντες πρὸς βασιλῆα, διέβαλλον εὖ Ἰω-
 νας, ὡς δὲ ἐκείνοις ἀπολλοῖσθαι αἰνῆες, ὡς πρῶτον
 των. σιωπῶναικε ὡν οὕτω, ὡς τε Ἰωνῶν τε εὖ στρα-
 τηγῶν μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε εὖ ἀφβα-
 λόντας, λαβεῖν τοιοῦτον μισθόν. ἐν τυτῶν ταῦ-
 40 τα λεγόντων, ἐπέβαλε νῆι Ἀθηναίῃ Σαμοθρητικῇ
 νηὶ. ἢ τε δὲ Ἀθηναίῃ κατέδυσε, καὶ ἐπιφερομέ-
 νη Αἰγινή νηὶ κατέδυσε τῷ Σαμοθρητικῶν πῶ
 νῆα: ἅ τε δὲ ἔόντες ἀκοντισαὶ ὅτι Σαμοθρητικῶν
 εὖ ὀπισθὰ μέρους ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νηὸς βάλλον-
 τες ἀπὸ ἧράσθαι, καὶ ἀπέβησαν τε καὶ ἔχον αὐτῶ.

1 In regis conspectu nauarent. 2 Talem mercedem acciperent. id est, quas pœnas volebant dare Iones, ipsi eis darent.

ταύτα γρόμνα, τῶν Ἴωνας ἐρρύσαντο. ὡς γὰρ εἶ-
 δεσθεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἔργα (αἰμῶν), ἐτρα-
 πετο πρὸς τῶν Φοίνικας, οἷα ὑπερλυπώμενός τε
 καὶ πῶν αἰμῶνός· καὶ σφραγίσαντες ἐκέλευσε τὰς κε-
 φαλάς ἀποταμῆν, ἵνα μὴ αἰεὶ κακὰ γρόμνοι,
 τῶν ἀμείνωνας διὰ βάλωσι. ὡς γὰρ ἵνα ἴδῃ
 Ξέρξης τῶν ἐωυτῶ ἔργον πὶ ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ
 311 ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῶν οὐρεὶ τῶν αἰθίων
 Σαλαμῖνος ὁ καλέεται Αἰγάλεως, ἀεπιωθάνε-
 ρ (W) ποιήσαντα. καὶ (C) γεμμαλισαὶ ἀνεγέφυον
 παρὰ τῶν (W) τειχεσφρον καὶ τῶν πόλιν. πρὸς δὲ
 ἐπὶ καὶ πρὸς βάλετο φίλος ἐὼν Ἀειαράμνης αἰθῆρ
 Πέρσης πρὸς τῶν οὐρεὶ τῶν Φοινικίου πάθεος.
 Οἱ μὲν δὲ πρὸς τῶν Φοίνικας ἐτραπὸντο. τῶν δὲ
 βαρβάρων ἐς φυγὴν τετραπομῶν, καὶ ἐκπλεόν-
 των πρὸς τὸ Φάληρον, Αἰγινήται πρὸς ἀντες ἐν
 τῶν πορθμῶν, ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἀξία. (C) μὲν
 γὰρ Ἀθλιῶοι ἐν τῶν πορθμῶν ἐκεραίον τὰς τε ἀν-
 τισταμῶνας καὶ τὰς φθυσύτας τῶν νηῶν, (C) δὲ Αἰγ-
 νῆται τὰς ἐκπλεούσας· ὅπως δὲ πινες τῶν Ἀθη- 20
 ναῖοις διὰ φύρσι, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τῶν Αἰ-
 γινήτας. Ἐν ταῦτα σιωκῦρεον νῆες ἢ τε Θεμισ-
 σοκλέος διώκοντα νῆα, καὶ ἢ Πολυκρίτου τῶν Κει-
 οῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίῃ· ἢ
 πρὸς εἶλε τῶν πρὸς φυλάσσοντα ὅτι Σκιαθῶ τῶν
 Αἰγινῶν, ἐπὶ ἢ ἐπὶ Πυθῆος ὁ Ἰσχένου· (W) (C)
 Πέρσαι κατακοπέντα, δρετῆς εἶνεκα εἶχον ἐν τῇ
 νηὶ ἐκπαυλοῦμενοι. (W) δὲ πρὸς ἀντα ἄμα ποί-
 σι Πέρσοι ἢ ἢ Σιδωνίῃ, ὡς τε Πυθῆω οὐ-
 πτω σαθλιῶν ἐς Αἰγίναν. ὡς δὲ ἐσέειδε τῶν νῆα τῶν 3
 Ἀθικῶν ὁ Πολυκρίτος, ἔγνω, ὅτι σμῆιον ἰδὼν τῆς
 στρατηγίδος· καὶ βώσας (W) Θεμισσοκλήα, ἐπε-
 κερτομήσε, ἐς τῶν Αἰγινήτων (W) μηδισμὸν ὀνειδί-
 ζων. ταῦτα μὲν νῶν νηὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολυκρίτος
 ἀπέρριψε ἐς Θεμισσοκλήα. Οἱ δὲ βαρβάροι,
 τῶν αἰ νῆες πρὸς ἀντα, φθύνοντες, ἀπίκοντο ἐς
 Φάληρον ὑπὸ (W) πρὸς ἔργον. ἐν δὲ τῇ ναυμα-
 χίῃ ταῖς τῆς ἡκουσαν Ἑλλήνων ἀριστὰ Αἰγινήται ἐ-
 πί δὲ, Ἀθλιῶοι. ἀνδρῶν δὲ, Πολυκρίτος τε ὁ Αἰ-
 γινήτης, καὶ Ἀθλιῶος Εὐμόνης τε ὁ Ἀναγροῦσι 40
 καὶ Ἀμεινῆς Παλλενῶς· ὅς καὶ Ἀρτεμισί-
 ων ἀπεδίωξε. εἰ μὲν νῶν ἔμαθε ὅτι ἐν ταῦτα πλώ-
 ει ἢ Ἀρτεμισίῃ, οὐκ ἀνέπαυσατο πρὸς τῶν ἑ-
 λέμιν, ἢ καὶ αἰεὶ ἦλθε. τοῖσι γὰρ Ἀθλιῶων τει-
 χεσφρονιστῶν ἀκεκέλευτο πρὸς δὲ, καὶ ἀέθλον ἔκειτο

quod factum Iones liberavit. Nam Xer-
 xes ubi id egregium facinus Ionum a-
 spexit, conuersus ad Phœnices, vt erat
 supramodum mæstus, & omnes arguēs,
 iussit eorum capita præcidi, ne, quum
 ipsi imbelles essent, meliores crimina-
 rentur. Quoties enim suorum quempiã
 aliquod opus edentem cernebat, de eo
 homine percontabatur, sedens sub mō-
 te qui est eregione Salaminis, nomine
 Ægaleo, & scribæ trierarchum illum à
 familia & vrbe scripto annotabant.
 Quinetiam cladi Phœnicum qui ade-
 rant, additus est Ariaramnes vir Persa,
 quanquam amicus regis. Et isti quidem xci
 in Phœnices se conuertebant: barbaris
 autem in fugam versis, & ad Phalerum
 elabentibus, Æginetæ in freto subsi-
 stentes, operam memoratu dignam e-
 diderunt. nam Athenienses quidem in
 tumultuatione naues sibi obsistentes fu-
 gientesque expugnabant, Æginetæ ve-
 ro eas quæ elabebantur: & quoties ali-
 qua effugiebat Athenienses, eo ipso cur-
 su in Æginetas incidebat. Quum inte- xcii
 rim conflixerunt naues duæ, vna The-
 mistoclis insequens aliam, altera Poly-
 criti Crio geniti, viri Æginetæ, dum na-
 uem Sidoniam inuadit, illam videlicet
 quæ speculatoriam in Sciatho Ægineri-
 cam ceperat, qua vehebatur Pytheas
 Ischeni filius: quem Persæ feminecem
 plagis, tamen admiratione virtutis ser-
 uatum in naui habebant. Sidonia quæ
 hunc circumferebat nauis, vna cum
 Persis est intercepta, vt Pytheas ita so-
 spes rediret in Æginam. Polycritus v-
 bi inspexit Atticam nauem, agnito si-
 gno nauis imperatorix, inclamans The-
 mistoclem, iocatus est, exprobrans Æ-
 ginetis quod cum Medis sentirent. Hoc
 Polycritus sua naui incurrens, in The-
 mistoclem iaculatus est. Barbari autem xciii
 quorum naues supererant, fuga se pro-
 ripuerunt in Phalerum pedestres ad
 copias. In hac pugna nauali è Græcis
 optime audierunt Æginetæ, secundo
 loco Athenienses: è vitis, Polycritus
 Ægineta: Atheniensesque, Evmenes
 Anagyrasius, & Aminias Palleneus, qui
 Artemisiam est insequutus, non prius
 desiturus quam aut illam cepisset, aut
 ipse captus esset, si Artemisiam ea naui
 vehi animaduertisset. quippe trierar-
 chis Atheniensium præceptum erat vt
 eam caperent, propositumq; præmium

I Supra, pag. 444. Ischenoi fil. Sed ibidem male Pythius.

decem

decem millium drachmarum ei qui vi-
uam cepisset. Indigne enim sciebant
mulierem aduersus Athenas militare.
At illa (vt antea dictum est) aufugit.
Fuerunt & alii quorum naues incolu-
mes in Phalerum euaferunt. Adiman-
tum autem Corinthiorum ducem A-
thenienses ferunt statim inter initia cō-
cursum nauium expauefactum atque per-
territum sublaris velis fugæ se dedisse:
Corinthiosque, inspecta fuga nauis im-
peratorix, itidem abiisse: & quum fu-
giendo venissent ad templum Mineræ
Sciradis, quæ est in Salamine, occurrisse
eis celocem diuina cum pompa: quem
quisnam misisset quum non constaret,
scirentque neminem suæ classis ad ipsos
misisse, eos ob id coniectasse rem diui-
nam esse: & eos qui in celoce erant, vbi
propiores fuerunt, ita loquutos fuisse,
Adimante, tu quidem conuersis in fu-
gam nauibus abscedere vis Græcorum
proditor: at illi quantum votis conce-
perunt, victores hostium euadent. Et
quum his verbis fidem non haberet A-
dimantus, hæc iterum dixisse, ipsos posse
pro obsidibus ductos mortem obire,
nisi constaret Græcos esse victores. Ita
conuersa naui Adimantum cum ceteris
ad classem suorum, re iam ab aliis nauata,
venisse. Hic de illis apud Atheni-
enses rumor extitit, quod ipsi Corinthii
negant, seque inter primos pugnatōres
extitisse affirmant. pro quibus testimo-
nium dicit reliqua Græcia. Aristides au-
tem Lysimachi filius, vir Atheniensis,
cuius paulo ante vt viri optimi mentio-
nem feci, per eum tumultum qui circa
Salaminem fiebat, hoc rei gessit: Per-
multis armatorum qui ad litus Salami-
nis locati erant sumptis, genere Atheni-
ensibus, & in Psyttaleam insulam tradu-
ctis, omnes Persas qui in ea insula erant
interemit. Defuncti nauali pugna Græ-
ci, reductis in Salaminem nauibus, potiti
sunt naufragiis quæ illic supererant: pa-
rati ad aliam dimicationem, quod spera-
rent, regem iis quæ sibi reliquæ erant
nauibus vsurum. Porro naufragiorum
pleraque ventus zephyrus asportauit in
oram Atticæ, nomine Coliadem: vt im-
pletum sit omne oraculum, cum de ce-
teris quæ ad pugnam naualem pertinent fa-
ciens mentionem, tum vero de naufragiis
illuc euectis, à Bacide & Musæo multis
annis antea prædictum, ac redditum

μύρια δραχμῶν, ὅς αὖ μιν ζώω ἔλη. δεινὸν γὰρ ἔτι
ἐποιεῦσθαι γυνῆκα ἐπί τας Ἀθῆνας στρατεύεσθαι.
αὐτὴ μὲν δὴ (ὡς πρότερον εἶρηται) διεφυγε. ἔσαν ὅ-
τε οἱ ἄλλοι τῶν αἰ νῆες περιεγέροντο ἐν τῇ Φαλή-
ρῳ. Ἀδεύματον δὲ τὸ Κορινθίων στρατηγὸν λέγουσι
Ἀθῆναιοι, αὐτίκα κατ' ἄρχας ὡς σιωπέμοτον αἰ-
νῆες, ἐκπλαγῆτα τε καὶ ὑπερδείσαντα, τὰ ἴσα δει-
ραμόνον, οἴχεα φόβησαν. ἰδόντας δὲ τῶν Κορινθίων
στρατηγίδα φόβησαν, ὡσαύτως οἴχεα. ὡς δὲ ἄ-
ρα φόβησαν γίνεα τὸ Σαλαμίνης καὶ τὸ ἰόν Ἀ-
θῆναιος Σικελίδος, περιπέσειεν σφικέλητα γαίη
πομπῇ. οὐτε πέμψοντα φαίνομαι ὁδε ναυαγῶν
τὸ ἀπὸ τῆς στρατῆρος εἰδοσὶ πρὸς φέρεα τῶν Κορινθί-
οισι. τῆ δὲ ὁ συμβάλλον ἔτι θῆλον δὲ ὑπὸ ἡγήματα ὡς γὰρ
ἀγγεῖον ἡμέα τὸ νηὶν ὅτι ἀπὸ τῆς κέλητος, λέγειν ἄ-
δε, Ἀδεύματε, σὺ μὲν ἀποφρέψας τὰς ναυς, ἐς φυ-
γὴν ὤρμησθα κατὰ πρὸς τοὺς ἑλλήνας. ὅτι καὶ
δὴ νικῶσι, ὅσον αὐτοὶ ἠράντο ἐπικρατήσασθαι τὸ ἐχθροῖν.
ταῦτα λέγοντων, ἀπεβῆν γὰρ ὁ Ἀδεύματον, αὐτὸς
ταῦτα λέγειν ὡς αὐτοὶ οἰοίτε εἶναι ἀρμόνοι οὐ μὲν ἀ-
ποθήσκον, ἀλλὰ μὴ νικῶντες φαίνονται οἱ ἑλλήνες. ἔ-
τι δὲ ἀποφρέψοντες τὴ νῆα, αὐτοὶ τε καὶ τῶν ἄλλοις
ἐπέξφρασαν οἰοῖσι ἔλθῃ ἐς τὸ στρατόπεδον. τῶν μὲν
ταύτη φάσις ἔχεται ἀπὸ Ἀθῆναιων. οὐ μὲντοι αὐτοὶ
γὰρ Κορινθιοὶ ὁμολογοῦσι, ἀλλ' ἐν πρῶτοις σφείας
αὐτοὶ τὴ ναυμαχίης νομίζουσι ἡμέαται. μῆτρει δὲ
σφικέλητα ἡ ἄλλη ἑλλήνας. Ἀεισίδης δὲ ὁ Λεσιμ-
χάτης Ἀθῆναιος, τὸ καὶ ὀλίγω ἡ πρότερον ὑ-
πέων ἔμνησθαι ὡς ἀδρός ἄριστος, ἔσθ' ἐν τῇ ἰστο-
ρίᾳ ταῦτα πρὸς Σαλαμίνα ἡγεμόνα ταῦτα ἐ-
ποίησε. ὡς γὰρ πολλοὶ τῶν ὀπλιτῶν, οἱ πολ-
λοὶ ἀδραπέταχοι ὡς τὸ ἀκτῆ τῆς Σαλαμι-
νίης χύρως, ἡμέας ἔοντες Ἀθῆναιοι, ἐς τὴν Ψυττά-
λειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων. οἱ δὲ Πέρσαις τῶν ἐν
τῇ νησίδι ταύτη κατεφόνθησαν πόμπας. Ὡς δὲ
ἡ ναυμαχίη διελέλυτο, κατεφόνθησαν ἐς τὴν Σα-
λαμίνα οἱ ἑλλήνες τῶν ναυηγῶν ὅτι ταύτη ἐπύγ-
χον ἐπίεοντα, ἐποῖμοι ἔσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίαν
ἐλπίζοντες τῆσι περὶ οὐσίησι νησὶ ἐπιχρησεσθαι
βασιλῆα. τῶν δὲ ναυηγῶν πολλὰ ὑπολαβῶν ὁ
ἀνέμος ζέφυρος, ἔφερε τῆς Ἀτικῆς ἐπὶ τὴν ἰσό-
να τὴν καλεομένην Κωλιάδα ὡς τε ἀποπλήσασθαι
τῶν χρησῶν, τὸν τε ἄλλον πόμπας τὸ πρὸς τῆς ναυμα-
χίης ταύτης εἶρημόνον Βάκιδι καὶ Μουσαίῳ, καὶ δὴ
καὶ τῶν ναυηγῶν ταύτην ὄξενειθέντα ὁ εἶρη-
μόνον πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον ἰστέων ἐπιχρησῶν

XCIV

XCIV

XCVI

γε. ἰστορία

312

1. Se tales esse qui vellent obsides duci ac morte plecti nisi victores comperirentur Græci. Vel, se eo animo esse. Quid se paratos esse ad hoc.

decem

Λυσιστράτῳ Ἀθηναίων ἀνδρὶ χρισμολόγῳ, ὃ ἐλέ-
ληθε πόντας τῶν Ἑλλήνων,

Κωλιάδες ὃ γυναικὲς ἐρετμοῖσι φεζέοσι.

Τοῦτο δὲ ἐμελλε ἐπελάσαντος βασιλῆος ἐσεσθαι.

Ξέρξης ὃ ὡς ἔμαθε ὃ γερνός πάρος, δείσας μή τις

ἢ τῶν Ἰώνων ἢ τῶν Θηταίων τοῖσι Ἕλλησι ἢ αὐτοῖσι νοήσῃσι

πλωεῖν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, λύσοντες τὰς γαφύρας

καὶ ἀπολαμφθεὶς ἐκ τῆς Εὐρώπῃς ἀπολέσθαι κινδύ-

νύσῃσι, δρησμον ἐβόλυσσε. θέλων ὃ μὴ ὀπίδηλος

εἶναι μήτε τοῖσι Ἕλλησι μήτε τοῖσι ἐωυτοῖς, ἐς τὴν Σα-

λαμίνα χάμα ἐπεισάτω ἀγαχίω. γαυλοῖς τε

Φοινικηίοις σιωέδεε, ἵνα αὐτῖ τε σχεδὴς ἐώσι καὶ τεί-

χεος ἀρτέετο τε ἐς πόλεμον, ὡς ναυμαχίῳ δὴ μὴ

ποιησόμενος. ὀρέοντες δὲ μιν πόντες ἄλλοι τὰ τὰ

καρῆσσαντα, ὃ ἠπίεσσαν ὡς ἐκ πόντος νόου πρε-

σκόβασον ἰσθμῶν πολεμήσειν. Μαρδόνιον δὲ ἐσθδὲν

τοῦτέων ἐλαίθανε, ὡς μέλιτα ἐμπιερον ἐόντα τῆς ἐ-

κείνου ἀγαχίως. τὰ τὰ τε ἄμα Ξέρξης ἐποίηε, καὶ ἐ-

πιμπε ἐς Πέρσας ἀγέλεοντα τὴν πρεοδσάν σφι

συμφορίῳ. Τοῦτέων ὃ τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

θασον τῶν ἀγέλων ἐστὶ ἐσθδὲν ὃ, ὡ

Lysistrato Atheniensi, viro fortilego,
quod omnes Græcos latuerat,

Horrebunt remis mulieres Coliaden-
ses.

Hoc autem futurum erat aduecto rege.

COGNITA sua clade Xerxes, ve-
ritus nequis Ionum à Græcis suborna-
tus, aut sua sponte ad soluendos pontes

in Hellespontum nauigaret, vnde ipse
in Europa deprehensus salute periclita-
retur, de fugiendo consultabat. nolens

tamen neque à Græcis neque à suis de-
regi, aggerem in Salamine tentabat e-
ducere: nauesque Phœnicum onerarias,

vt pro rate ac muro essent, innectebat:
& se tanquam aliam pugnam naualem
facturus, ad bellum instruebat. Quæ a-

gentem videntes ceteri, pro certo habe-
bant eum manendi animo atque bel-
landi illa apparare: sed nihil eorum Mar-

donium latebat, vt probe gnarum inge-
nii illius. Xerxes & hæc fecit, & simul in
Persidem misit qui præsentem cladem

nunciarent. His nunciis nihil perniciousius
transcurrit in rebus humanis. quod ne-
gocium hunc in modum est à Persis ex-

coGITATUM: Quot ex diebus tota via
constat, totidem equos ac viros ferunt
esse distinctos ad singulorum dierum i-

ter faciendum, quos neque vis nitium,
neque imber, neque æstus, neque nox
distinet quin propositum sibi cursum

celerrime conficiant. Quorum cursu-
ram primus mandata tradit secundo, se-
cundus item tertio: & ita deinceps illa

mandata in alium atque alium pertran-
seunt, quemadmodum apud Græcos fax
quam Vulcano per vices ferre cursores

perseuerant. Hanc equorum cursitatio-
nem Persæ angarhion appellant. Primus
igitur nuncius Susa perlatus, Xerxem

Athenis potitum esse, tanta Persas qui
relicti erant voluptate affecit, vt omnes
vias myrto consternerent, & per eas o-

dores incenderent, & ipsi in sacrificiis
ac gaudiis versarentur: secundus autem
ita eos consternauit vt vniuersi vestes

dilaniarent, vociferationeque & eiulatu
irrequieto vterentur, culpam in Mardo-
nium refundentes, non tam de classe

quàm de ipso Xerxe solliciti: idque tam-
diu dum Xerxes illos ita affectos re-
deundo sedauit. At Mardonius quum

videret Xerxem magnam è pugna na-
uali iacturam fecisse, suspicans agita-
re fugam ex Athenis, pro seipso anxius

erat, tanquam pœnas daturus, qui re-
gi persuasisset inferre Græciæ bellum:

puta-

21. μυσιστ

22. αἰτίησι

10

20

30

40

xcvii

xcviii

xcix

1002

c

1. Null
liquet inter
Valisita

putabatque sibi conducibilis esse periclitari aut subigere Græciam, aut magna opera aggressum honeste vita defungi: quanquam opinio eius de subigenda Græcia propensior erat. Hoc quum secum agitasset, regem hac oratione est alloquutus, Domine, noli maiorem ob hanc rem gestam capere, aut pro ita magna hoc iactura ducere. non enim certamen, quo omnia nostra constant, in lignis est, sed in viris & equis. Iraque nemo tibi aut horum qui tibi videntur omnia confecisse, egressus è nauibus conabitur obuiam se ferre, aut ex hac continente: vnde qui se obuios tulere, pœnas dedere. Quod si tibi videtur faciendum vt Peloponnesum tentemus, continuo tentemus: si videtur superfedendum, superfedeamus licet. nec animo consterneris: neq; enim vlla possunt ratione subterfugere Græci quominus rationem dent eorum quæ & nunc & antea perpetrarunt, tuique sint ferui. Et hoc quidem præcipue tibi agendum putata. Quod si tibi constitutum est vt ipse eum exercitu reuertaris, aliud quoque habeo ex hac re consilium. Ne committas rex vt Persæ Græcis ludibrio fiant. non enim res Persarum afflicte sunt: neque tu vbinam viri fuerimus ignaui dicere potes. quales si Phœnices & Ægyptii & Cyprii & Cilices fuere, nihil ista ad Persas attinet culpa. Quare, quoniam Persæ huius rei insontes sunt, iam mihi credito. si tibi non videbitur permanendum, remea ipse ad solum natale cum pleraque parte copiarum: ego cum delectis de exercitu triginta myriadibus militum debeo Græciam in tuam redigere seruitutem. His auditis Xerxes, vt ex malis, gauisus est, voluptatemque cepit: & ad Mardonium inquit, se, vbi ad concilium retulisset, responsurum vtrū eorum esset facturus. Et quum in concilium vocasset delectos Persarum proceres, placuit ei Artemisiam quoque ad cōsultandum accerfi: quam solā constabat antea quæ faciēda essent intellexisse. Quæ vbi aduenit, eā Xerxes summois aliis Persarū consiliariis atq; satellitibus, hunc in modū alloquutus est, Iubet me Mardonius hîc permanere ad tentandā Peloponnesum, negans vllam culpam huius damni esse penes Persas atque pedestres copias,

καὶ ὁ κρέσσον εἶη ἀνακινδυνώσαι, ἢ κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα, ἢ ἄλλοι καλὰς τελευτήσασθαι βίον, ὑπὸ μεγάλων ἀνωρητέντα, πλέω μύθοι ἐφέρε ὁ γνώμη κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα. λογισάμενος ὦν ταῦτα, προσέφερε λόγον ἔνδε, Δέσποτα, μήτε λυπέο, μήτε συμφορῶ μηδεμίῳ μεγάλιω ποίῳ, τῶδε τῶ γεροντός εἶνεκα ῥηήματος. οὐ γὰρ ξύλων ἀγών ὁ πῶ φέρων ἐστὶν ἡμῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων. σοὶ δὲ οὐτέ τις τούτων τῶν ὁ πῶ σφι ἡδὴ δοκούντων κατεργάσασθαι, ἀποβαίς ἀπὸ τῶν νεῶν πειρήσεται αὐτοκτείναι, οὐτ' ἐκ τῆς ἡπείρου τῆςδε. οἵ τε ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἑδδ- ἑν δίκης. εἰ μὲν γὰρ δοκεῖ, αὐτίκα πειρώμεθα τῆς Πελοποννήσου. εἰ δὲ καὶ δοκεῖ ἔπιχεῖν, πῶ χεῖ ποίειν ταῦτα. μὴ δὲ διεστῆμι. οὐ γὰρ ἐστὶ Ἕλλησι σὺδὲ μὴ ἐκδυσις, μὴ οὐ δόντας λόγον τῶν ἐποίησαν νῦν τε καὶ πρῶτον, εἰ σοὶ δούλοισι. μαλιστα μὲν γὰρ ταῦτα ποίει. εἰ δὲ ἀρὰ τοὶ βεβούλωται, αὐτὸν ἀπελαμώντα ἀπάγειν τὴν γραυίῳ, ἀλλὰ ἔχω καὶ ἐκ τῶνδε βουλίῳ. σὺ Πέρσας βασιλεῦ μὴ ποιήσης καταγελάσεις ἡμέρας Ἑλλησι. σὺδὲν γὰρ ἐν Πέρσῃσι τοῖσι δεδήληται τῶν ῥηημάτων οὐδ' ἐρεῖς ὄχου ἐγρόμεθα ἀνδρες κακοί. εἰ δὲ Φοινικῆς τε καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Κύπριοι τε καὶ Κίλικες, κακοὶ ἐγρόντο, σὺδὲν πρὸς Πέρσας τῶν προσήκει ὁ πάθος. ἡδὴ ὦν ἔπειθ' οὐ Πέρσαι τοὶ ἀπτοὶ εἶσι, ἐμοὶ πείθο. εἰ τοὶ δέδοικται μὴ πρῶτα μῦθον, σὺ μὲν ἐπὶ ταῖς σεωυτῶ ἀπελαμῶν, τ' γραυίῳ ἀπάγειν ὁ πολλόν. ἐμὲ δὲ σοὶ χρὴ τὴν Ἑλλάδα πρῶτα δέδουλωμένῳ, τελέκοντα μυριάδας τῶ στρατῶ ἀπολέξασθαι. ταῦτα ἀκούσας Ζέρξης, ὡς ἐκ κακῶν ἐχάρη τε καὶ ἡδὴ πρὸς Μαρδόνιον τε βουλευσάμενος ἔφη ἀποκρινεῖσθαι, ὁκότερον ποιήσει τούτων. ὡς δὲ βουλεύετο ἅμα Περσῶν τοῖσι ἑπικλήτοισι, ἔδοξε ὁ καὶ Ἀρτεμισίῳ ἔπειθ' συμβουλίῳ μεταπέμψασθαι, ὅτι πρῶτον ἐφάνετο μοι ἡ νόουσα ταῖς ποιητέα ἡ. ὡς δὲ ἀπίκετο ἡ Ἀρτεμισίῳ, μεταστῆσάμενος ἐπὶ ἄλλοις τοῖς τε συμβούλοισι Περσῶν, καὶ ἐπὶ δορυφόροις, ἐλέξε Ζέρξης ταῦδε, Κελεύει μὲ Μαρδόνιος μῦθοντα αὐτοῦ, ἀποπειράσθαι τὴν Πελοποννήσου λέγων ὡς μοι Πέρσαι τε καὶ ὁ πρὸς στρατός σὺδὲν ὁ μεταπτοὶ πάθος εἶσι,

313

1 Nullum enim rebus damnum attulerunt Persæ. 2 Sic Græci habent ad verbum: pro eo quod est, Tanquam illo offerente aliquid inter tot mala solatium. Vel, Tanquam illo ex rebus aliqui desperatis aliquem exitum proponente. 3 Vbi deliberasset. Sed Valla ita vertit ratione habita eorum quæ sequuntur.

22 ἄλλὰ βουλομένησιν σφί ἄλλοιτ' αὖ ἀποδδξίς. ἐμέ
 23 ὦν ἢ τῶν τε κελθῶν ποιέειν ἢ αὖτ' ἐπέλει, τεινχον-
 24 τῶ μνείαδας ἀπολεξάμενος τῷ στρατῷ τῶν
 25 χεῖν μοι πῶν Ἑλλάδα δεδουλωμένην αὖτ' ἐπέ-
 26 κελθῶν ἀπελαύειν σὺν τῷ λοιπῷ στρατῷ ἐς ἡ-
 27 θεα τῶν. σὺ ὦν ἐμοί, καὶ γὰρ αὖτ' ἐπὶ τῆς ναυμαχί-
 28 ης βὺ σιωπῶν ἔσθ' ἡσυχίας τῆς ἡμοῦνης ὅσα ἐὰν ποι-
 29 ἔεσθαι, νῦν τε συμβούλους, ὁκότερα ποιέων ὅπι-
 30 τῶν βὺ βουλομένησιν. ὁ μὲν τῶν τῶν σιωπῶν
 31 λῦσε. Ἡ δὲ λέγει τῶν, Βασιλῶν, χαλεπὸν ἰο
 32 μὲν ἔστι συμβούλους μὲν τυχῶν τῶν ἀρίστα εἰπα-
 33 τῶν. ὅτι μὲν τοῖσι κατ' ἰκόνισι φησὶν, δοκέ-
 34 ει μοι αὖτ' μὲν σε ἀπελαύειν ὅπισθ' Μαρδόνι-
 35 ον δὲ, εἰ ἐπέλει τε καὶ ἰσοδύνατοι τῶν ποιήσιν,
 36 αὖτ' καταλιπεῖν σὺν τοῖσι ἐπέλει. τῶν μὲν γὰρ,
 37 ἢ κατατρέφεται τῶν φησὶ ἐπέλει, καὶ ὅτι περὶ τῶν
 38 σῆ τῶν νοέων λέγει, σὺν δ' ἔργων ὡ δέσσοντα γίνεται. (ὅ
 39 γὰρ σὺν δούλοισι κατεργάσθω) τῶν δὲ, ἢ τῶν ἀντι-
 40 ῖα τῆς Μαρδονίου γνώμης γίνεται, ὅσοι μὲν συμ-
 41 φορῆ μεγάλη ἔσθαι, σὺν τε περὶ ὅσων, καὶ ὁκείων 20
 42 τῶν φησὶ μὲν τῶν οἰκόν τῶν σὺν. ἢ γὰρ σὺν τε
 43 περὶ τῆς, καὶ οἰκόν ὅσων, πολλοὺς πολλὰς ἀγῶνας
 44 δραμέονται περὶ σφέων αὐτέων ὅτι Ἑλλῶνες, Μαρ-
 45 δονίου δὲ, ἢ ἢ παθῆ, λόγος ὅσοις γίνεται. ὅσοι ἢ
 46 νικῶντες ὅτι Ἑλλῶνες νικῶσι, δούλον σὺν ἀπολέσαν-
 47 τες σὺν δὲ τῶν εἰνεκα τῶν πόλον ἐποιήσω πυρῶν
 48 τῶν Ἀθῶνας, ἀπελάς. Ἡ δὲ τε δὲ τῆ συμβου-
 49 λῆ Ἑρξῆς. λέγει τῶν γὰρ ἐπετὺν γῶν τῶν ἀν-
 50 τῶν ἐπινόεε. ὅσοι γὰρ εἰ πρῶτες καὶ πᾶσαι σιω-
 51 βούλους αὐτῶ μὲν, ἐμὲν αὖ, δοκέειν ἐμοί. οὕτω 30
 52 καταρῶ ἀθήκεε. ἐπαινέσθαι δὲ πῶν Ἀρτεμισίω,
 53 τῶν μὲν ἀποπέλει ἀγῶν αὐτῶ τῶν παῖδας
 54 ἐς Ἐφεσον. νότοι γὰρ ἢνες παῖδες ὅτι σιωεῖπον-
 55 τῶ. Σιωεῖπον δὲ τοῖσι πασι φύλακον Ἑρμό-
 56 τιμον, ἢρος μὲν ἔσθαι Πηδασία, φερέμερον ὅτι τῶ
 57 δούτερον τῶν δυνούχων τῶν βασιλεί. ὅτι Πη-
 58 δασεῖσι οἰκέοισι τῶν Ἀλικαρνασσῶν. ὅτι τοῖσι Πη-
 59 δασεῖσι τοῖσι τῶν φερέμερον φερέμερον φησὶν ἐπι-
 60 αὖ τοῖσι Ἀμφικτύοισι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ τῶν οἰκέοισι
 61 τῶ πόλιος μέλλῃ ἢ εἰ πρὸς χρόνον ἔσθαι χαλεπὸν, ὅτι 40
 62 ἢ ἰρείη αὖτ' ἢ τῆς Ἀθῶνας φῶνι πῶν μέγαν.
 63 τῶν δὲ σφί δις ἢ δὲ ἔργον. Ἐκ τῶν δὲ τῶν
 64 Πηδασεῶν ὁ Ἑρμότιμος ἢ τῶν μέγιστη ἢσις
 65 ἢ δὲ ἀδικηθέντι ἔργον πρῶτων τῶν ἢ μείζονα. ἀ-
 66 λόντα γὰρ αὖτ' ἢ τῶν πολεμίων, καὶ πωλεόμενον,

1 sed eis volentibus hoc tentari debere. Itaque aut hoc me facere hortatur, aut sibi tradere triginta myriades delectorum militum ad subigendam mihi Græciam: me vero ad patrias sedes cum reliquo exercitu reuerti. Tu igitur, quæ de pugna navali non gerenda probe consuluiti, dicito vtrum mihi suadeas horum, quod eligendo bene mihi consuluero. Hæc Xerxi consultanti respondens Artemisia, Arduum, inquit, rex, 2 me dicentem tibi optima, prosperum consiliū dare: tamen è statu rerum præsentium mihi videtur esse faciendum vt tu ipse domum remees: Mardonium vero hîc relinquant cum iis quos vult, si modo velit ille, atque recipiat se ista facturum. Nam siue ea quæ ait se velle, subegerit, & hæc ei ex animi sententia succedant, 3 tua res domine agitur: quia id tui ferui effecerint: siue Mardonio contra opinionem suam contingat, non magna sane calamitas erit, saluo & te & rerum domesticarum statu. Etenim si incolumis es & domus tua, profecto Græci sæpenumero pro seipsis multa certamina cursitabunt: at si quid contingat Mardonio cladis, id nullius erit momenti, Græcique vincendo non vicerint, seruo tuo interempto. Tu vero Athenis incensis (cuius rei gratia expeditionem sumfisti) reuerteris. Delectatus eo consilio Xerxes, quod idem illa suafisset quod ipse haberet in animo: quippe qui (vt ego opinor) non remansisset si vel cuncti atque cunctæ id ei suafissent, adeo perterritus erat. Artemisiam igitur laudatam dimisit, ducentem secum liberos regios Ephesum. nam aliquot eum filii nothi comitabantur. Cum quibus ad eorum custodiam misit Hermotimum, genere quidem Pedasensem, sed apud regem inter eunuchos nulli secundum. Incolunt autem Pedasenses super Halicarnassum: apud quos hoc rei fertur contingere, vt quoties Amphictyonensibus qui circa eam urbem habitant aliquid aduersi certum intra tempus est euenturum, tunc Mineruæ antistiti, quæ illic est, grandis barba nascatur: quæ res bis apud eos accidit. Ex his Pedasensibus Hermotimus erat, cui maxima ex omnibus quos quidem ipsi nouimus, vltio contigit acceptæ iniuriæ. Siquidem eum captum ab hostibus ac venalē

21. Πηδ.

22. Πηδ.

314

1 Sed lubenter se reipsa id comprobaturus. Vel, Huius rei se documentum esse daturus. 2 Me tibi consulenti optimum dare consilium: 3 Quod geritur, tuum est. Id est, Tuum censetur. Eius laus tibi adscribitur.

merca-

mercatus est Panionius vir Chius; ex hoc impurissimo quaestu quem factitabat, vitam ducens. nam quos pueros forma praeditos coemerat, eos castrabat: ductosque aut Sardis aut Ephesum, magna pecunia venundabat. Apud barbaros enim pretiosiores eunuchi sunt quam qui non sunt castrati, ¹ in omni genere, fidei gratia. Ceterum ut alios permultos, ita hunc quoque Panionius execut, ut qui ex hac re vitam toleraret. Sed non usquequaque infelix Hermotimus, e Sardibus ad regem cum aliis muneribus deductus est, progressuque temporis ex omnibus eunuchis maximo in honore apud regem Xerxem est habitus. Quum autem rex aduersus Athenas moueret e Sardibus, per id tempus Hermotimus cuiusdam negotii gratia descendit in agrum Mysium, qui a Chiis incolitur, sed Atarneus vocatur: ibi inuentum Panonium atque agnitum alloquutus est & multis & comibus verbis, primum recensens ei quot per illum esset assequutus bona, deinde pollicens quam gratiam illius meriti foret relaturus, si homo cum suis domesticis illuc commigrasset. Ea oratione libeter audita Panionius contulit se illuc cum vxore & liberis. Quem posteaquam cum omni re familiari adeptus est Hermotimus, his verbis affatus est, O omnium post homines natos scelestissimum, qui ex nefandissima negociatione quaestum facis: quid aut ipse ego, aut meorum quispiam vel tibi vel tuorum cuiquam mali fecit, ² quod ex viro neutrum me reddidisti? putabasne fore ut quae tunc machinabaris laterent deos? qui iusta lege vtentes, te infandorum opificem tradiderunt in manus meas, ³ ut de poena a me tibi irroganda queri non possis. Hac vbi exprobrauit homini, filiis in conspectum eius adductis, qui quatuor erant, coegit patrem genitalia illorum recidere: quod quum coactus fecisset, filii sui adacti sunt eius virilia abscindere. Ita supplicium ab Hermotimo in Panonium rediit. Xerxes autem filiorum Ephesum deducendorum negotio Artemisiam demandato, accitum Mardonium iussit e copiis quas liberet eligere, ut consentanea verbis facta exequi experiretur. Hactenus eo die est actum. Noctu autem regis iussu praefecti classis e Pha-

ωνεεται Παριώνιος, ανήρ Χίος ὅστις τὴν ζῴου κατε-
 εήσατο ἀπὸ ἔργων ἀνοσιωπάτων. ὅκως γὰρ κτήσα-
 ῖτο παῖδας εἰδέος ἐπαμύμων, ἐκταμίμων, ἀγνέων
 ἐπώλεε ἐς Σαρδίς τε καὶ Ἐφεσον χρημάτων με-
 γάλων. (ὡς γὰρ τοῖσι βαρβαροῖσι ἡμιώτε-
 ροί εἰσι ὁ θινούχοι, πῖσιος εἶνεκα τῆς πάσης, τῶν
 ἐνορχέων) ἀλλοις τε δὴ ὁ Παριώνιος ἐξέταμε πολ-
 λους, (ἀπὸ τοῦ ποιθῆμος ἐκ τῶν τούτων τῶν ζῴου) καὶ δὴ τούτοις
 καὶ τῶν. καὶ οὐ γὰρ τὰ πρῶτα ἐδεδίχθη ὁ Ἐρ-
 10 μώτιμος, ἀπικνέεται ἐκ τῶν Σαρδίων ὡς βασι-
 λῆα μετ' ἄλλων δώρων· χροῖνου δὲ παρσιόντος,
 πρῶτων τῶν θινούχων ἐμμήτη μάλιστα ὡς
 Ξέρξης. Ὡς ὁ δ' ἔσχετο δῖμα τὸ Περσικὸν ὄρ-
 μα ὁ βασιλεὺς ὅτι τὰς Ἀθῆνας, εὐὸν ἐν Σαρδί-
 σι, εἰ ταῦτα καταβάς καὶ δὴ ἡ κορήμα ὁ Ἐρμό-
 20 υμος ἐς γαῖαν τῶν Μισίων, (τῶν Χίοι μὲν νέμονται,
 Ἀταρνεὺς δὲ καλέεται) διεῖσκει τὸν Παριώνιον
 εἰ ταῦτα. ὅτι τοῖς δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς
 καὶ φιλοῖς λόγους· πρῶτα μὲν ὁ καταλέγων ὅσα
 20 αὐτὸς δι' ἐκεῖνον ἔχοι ἀγαθὰ· δεύτερα δὲ ὁ ἰσο-
 σχοῦνθῆμος ἀπὸ τούτων ὅσα μιν ἀγαθὰ ποιήσει-
 σιν, ἢ κημίτας τῶν παῖδας οἰκίαν ἐκείνην. ὡς ἰσο-
 δόξαι μὲν ἄσμερον τῶν λόγους τὸν Παριώνιον, κημί-
 30 σα τὰ τέκνα καὶ τῶν γυναικῶν. ὡς δὲ ἀρὰ πρῶτοι-
 κή μιν πειρέσθη, ἔλεγε ὁ Ἐρμότιμος τὰδε, Ὡς
 πρῶτων ἀνδρῶν ἠδὲ μάλιστα ἀπὸ ἔργων ἀνοσιωπά-
 40 των τὸν βίον κτησάμενος, ἢ σε ἐγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τῶν
 ἐμῶν ἢ σε πρῶτων ἐργάσατο, ἢ σε, ἢ τῶν σῶν ἡνα,
 ὅτι με ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐποίησας τὸ μηδὲν εἶ;
 30 ἔδοξε ἔς τε θεοῖς λήσειν οἷα ἐμηχρῶν τότε· οἷσε ποιήσαντα
 ἀόσια, νόμῳ δικαίῳ χρεώμενοι, ἰσῆγερῶν ἐς χρο-
 40 ρας τὰς ἐμας. ὡς τε μὴ μέμψασθαι τῶν ἀπὸ ἐ-
 μέου τοῖς ἐσθῆρῶν δίκην. ὡς δὲ τὰ αὐτὰ ἀνείδιζε,
 ἀρσέντων τῶν παίδων ἐς ὄψιν, ἡ ἀναγκάζετο ὡ Παρι-
 40 ώνιος τῶν ἐαυτῶ παίδων τεσσέρων ἐόντων τὰ ἀδούα
 ἀποτάμνειν. ἀναγκάζομενος δὲ, ἐποίησε τὰ αὐτὰ ἀν-
 τὸς τε, ὡς τὰ αὐτὰ ἐργάσατο, ὁ παῖδες ἀναγκάζομε-
 νοι, ἀπὸ ταμίμων. Παριώνιον μὲν οὕτω πειρήθη
 ἢ τε ἡσὶς καὶ ὁ Ἐρμότιμος. Ξέρξης ὁ, ὡς τῶν
 40 παίδων Ἀρτεμισίῃ ἐπέστρεψε ἀπάγειν ἐς Ἐφε-
 σον, καλέσας Μαρδόνιον, ἐκέλευσε μιν τῆς στρα-
 τίας ἀγαθὸν εἶναι τὸν ἀβούληται, καὶ ποιέειν τοῖσι
 40 λόγοις τὰ ἔργα περὶ ὁμοῖα. Ταῦτι μὲν τῶν
 ἡμέρων ἐς τὸ σὸν ἐγένετο. τῆς ὅνυκτος, κελθῶ-
 40 ἄντος βασιλῆος, τὰς νῆας ὁ ἔσχετο ἐκ τῶν Φα-

CVI

CVII

1 Omnis fidei gratia, ad verbum. pro Quacunque in re fidere ipsis aliquis velit. i. Quacunque illis quis committere, in quibus eorum fidem experiatur. 2 Propter quod me ex viro nihil esse feceris? Sic ad verbum habent Graeci, qua Valla exponere videtur voluisse, non reddere. nam eunuchus nihil est, quod sit neutrum, nec vir, nec femina. Ouidius, Hei mihi quod dominam nec vir nec femina seruas. Idem in Ibin, Deque viro suas nec vir nec femina, ut Alys. 3 Ut de poena quam mihi daturus es queri non possis, id est, Tam mihi graues des poenas quam tua flagitia merentur.

λήρου ἀπὴν ὀπίσω ἐς Ἐλλάσποντον, ὡς ἑ-
 χέως εἶχε ἕκαστος, Διαφουλαξούσας τὰς χεῖδας
 πορθήσασα βασιλῆα. ἐπεὶ δὲ ἀγγεὶ ἔσαν Ζω-
 σῆρος πλώοντες ἄβαρβαροι, ἀνατείνουσι γὰρ ἀ-
 κραυάσασα τῆς ἡπείρου ταύτης, ἐδόξαν τε νῆας εἶ-
 ναι, καὶ ἐφύθην ὅτι πολλόν. χεῖρα δὲ μαθόντες ὁ-
 υιοῦ νῆες εἶναι, ἀλλ' ἀκραυάσασα, συλλαβόντες, ἐκομίζον-
 ται. Ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, ὀρέοντες Ἐλλήνες
 καὶ χυρὴν μύροντα φρατὸν πεζόν, ἡλπίζον
 καὶ τὰς νῆας εἶναι περὶ Φάληρον ἐδόξαν τε ναυμα- 10
 χήσειν σφέας, ὡς φάρτερόν τε ὡς ἀξέσησιν ἄνθρωποι.
 ἐπεὶ ὅ ἐπύθοντο τὰς νῆας οἰχωκῆας, αὐτίκα μὲν
 ταύτα ἐδόκεε ὀπιδιώκειν. ὁ μὲν νῆα ναυτικόν
 Ζέρξω φρατὸν οὐκ ἐπέιδον διώξαντες μέγρι Ἀν-
 δρου. ἐς ὃ πῶ Ἄνδρον ἀπικόμενοι, ἐβουλόοντο.
 Θεμιστοκλῆς μὲν νῆα γνάμιν ἀπεδείκνυτο, ἀφ' ἡ-
 νῶν τρεῖς πορθήσασα, καὶ ὀπιδιώξαντας τὰς νῆας, πλώ-
 ειν ἰθὺς ὅτι Ἐλλάσποντον, λύσοντας τὰς γαφύ-
 ρας. Εὐρυβιάδης δὲ πῶ ἐναυτίῳ ταύτη γνά-
 μιν ἐτίθειτο, λέγων ὡς εἰ λύσοισι τὰς χεῖδας, τὸτ' 20
 αὐτὸ μέγιστον πόρτων σφέας κακῶν πῶ Ἐλλάδα ἐρ-
 γάσασιν. εἰ γὰρ ἀναγκασιεὶ ἀπολαμφθῆσιν ὁ
 Πέρσης μύρον ἐν τῇ Εὐρώπῃ, πειρώτ' αὐτὸν οὐχ ἴσως
 μὴ ἀγῆν. ὡς ἀγῆντι μὲν ἡπύχλιον οὐτέ τι παρ-
 χαρέειν οἶον τε ἐστὶν ἀπὸ τῶν ὀρημάτων, οὐτέ τις κομι-
 δη δὲ ὀπίσω φανήσεται, λιμῶν τε ἡσραπὴ ἀφ-
 φηρέεται ὀπιχειρόντι δὲ αὐτῶν, καὶ ἐργῶν ἐχθρόντων,
 πόρτα καὶ πῶ Εὐρώπῳ οἶα τε ἐστὶν παρὰ χω-
 ρῆσιν καὶ πόλιας τε καὶ ἐθνεα, ἥτοι ἀγλισκο-
 μέων γε, ἢ παρὰ τοῦτο ὁμολογούντων. Ἐφύθην 30
 τε ἔξεν σφέας ἐπέτειον αἰεὶ τῶν Ἐλλήνων καρ-
 πόν. ἀλλὰ δοκέειν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ, οὐ
 μύρον ἐν τῇ Εὐρώπῃ Πέρσας. ἐατέον ὡν εἶ
 φθῆναι ἐς ὃ ἐλθῆ φθῆναι ἐς πῶ ἐαυτῶν. ὁ σὺ βῦ-
 τεν δὲ περὶ τῆς ἐκείνου ποιέεσθαι ἡδὲ ἀγῆνα
 ἐκέλευε. ταύτης δὲ εἶθον τῆς γνάμιν καὶ Πε-
 λοποννησίων τῶν ἀγῶν φρατῆρσι. Ὡς δὲ ἐ-
 μαθε ὅτι οὐ πείσει τοῖς γε πολλοῖς πλώειν ἐς Ἐλ-
 λάσποντον ὁ Θεμιστοκλῆς, μεταβαλὼν παρὰ τὸν
 Ἀθηνῶν, (οὗτοι γὰρ μάλιτα ἐκπεφύθοντων 40
 παρὰ τῶν ἀγῶν ὡρμέατο τε ἐς Ἐλλήσπον-
 τον πλώειν, καὶ ὅτι σφέων αὐτέων βαλλόμενοι, εἰ
 ἄνθρωποι μὴ βουλοῖσθαι) ἐλεγέσφι ταῦτα, καὶ αὐ-
 τὸς ἡδὲ πολλοῖσι παρὰ τῶν ἀγῶν, καὶ πολλῶν πλέων
 ἀκήκοα τοῖα δὲ γινέσθαι ἀνδρας ἐς ἀναγκάσιν ἀσ-
 ειληθέντας, νενικημένοις ἀναμάχεσθαι τε καὶ

lery solventes, retro Hellespontum ver-
 sus abierunt, pro se quisque acceleran-
 tes ad custodiendas rates quibus rex per-
 transiret. Qui quum ad Zosterem ad-
 ventarent, minuta quaedam continentis
 protenta promontoria barbari suspicati
 nauigia esse, per diu illinc aufugerunt:
 tandem deinde edocti non nauigia esse,
 sed promontoria, in agmen sese recepe-
 runt. ¶ Ut autem dies illuxit, Græci cer-
 nentes ibidem pedestres copias hosti-
 um perstare, rati classem quoque circa
 Phalerum esse, ac pugnam naualem com-
 missum iri, se ad resistendum appara-
 bant. Sed cognito illam vela fecisse,
 confestim insequendam sibi censebant:
 itaque eam insequuti Andro tenus, cer-
 nere quum nequissent, ad Andrum pro-
 fecti consultabant. Quibus Themisto-
 cles suadebat ut insulas versus profecti,
 classem hostium insequentes, recta ad
 Hellespontum nauigarent, soluturi
 pontes. Huic contrariam Eurybiades
 opponebat sententiam, quod diceret
 fore ut si dissoluerent rates, maxima ob
 id calamitate afficerent Græciam. ¶ Per-
 sa enim, si deprehensus manere in Græ-
 cia cogeretur, non quieturus, quod sibi
 otium quidem agenti nec vlla res posset
 procedere, nec vllus retro ostenderetur
 receptus, & exercitus suus fame confi-
 ceretur procedenti. nec vero & rebus
 gerendis operam danti omnia possent
 per Europam succedere, tum in urbibus,
 tum in nationibus quæ vel captæ fuif-
 sent, vel antea sese dedidissent: quin etiã
 rem frumentariam habiturum ex an-
 nuiis semper fructibus Græcorum. Nunc
 autem videri, illum utpote victum na-
 uali prælio, non perstiturum in Europa:
 ideoque petmittendum fugere, dum in
 terram suam fugiendo perueniret. de
 qua terra deinde certamen fieri iubebat.
 Huic sententiæ aliorum Peloponnen-
 sium duces assensere. At Themistocles,
 postquam animaduertit se nõ posse ple-
 risque persuadere ut ad Hellespontum
 nauigarent, adiit Athenienses, qui præ-
 cipue indignabantur hostem effugere,
 animatique erant ad nauigandum in
 Hellespontum, etiam per seipfos, si
 ceteri recusassent. Eosque ita est allo-
 quutus, Et ipse multis iam huiusmodi
 casibus interfui, & de multo pluribus
 audiui talia contigisse, viros ad necessi-
 tatem redactos prælium instaurasse, &

1 Persam enim, si interceptus manere in Græcia cogeretur, minime quieturum. id est, aliquid tentaturum. quod quiescenti
 nec quicquam successurum foret, nec vllus ad sua receptus futurus esset, & exercitus fame periturus foret: at si aliquid tentaret, o-
 mnia poss. Vel, Fore enim ut Persa si intercept, etc. à bello non abstineret.

superio-

superiorem quam accepissent calamitatem emendasse : itaque nos, quoniam inuenimus quo pacto & nosipfos & Græciam tueremur, repulsa tanta hominum nube, non insequamur eos fugientes. Neque enim nos ista effecimus, sed dii pariter & heroes, qui inuiderunt vnum esse virum & Asia regem & Europæ, qui sit impiissimus atque scelestus: qui sacra perinde atq; profana habens, vtraq; incendit, deorumq; simulacra subuertit: qui & mare cecidit flagellis, & compedes in illud deiecit. Sed bene nobiscum in præsens tempus agitur. ideoque nunc quidem vt & nostri ipsorum & nostrorum domesticorum curam geramus, & vt spatium quis ad reficiendas ædes, faciendamque sementem habeat, in Græcia maneamus, barbaro prorsus eiecto, quum autē ver appetet, tunc in Hellepontum & Ioniam nauigemus. Hæc dicebat Themistocles, animo sibi apud Persam subsidium comparandi, vt siquid apud Athenienses accideret aduersi sibi, haberet quo se conuerteret: prout & contigit. Hæc dicenti Themistocli Athenienses, quum tamē ab eo deciperentur, assensu sunt. ¹ nam quum antea prudens habitus fuisset, postea vero prudens ac bona consulens compertus esset, prorsus ei ad assentiendum prompti erant. Ille, vbi Athenienses ipsius sententiam probauere, misit euestigio viros quosdam cum nauigio ad exponenda regi madata, iussos tacere, etsi in omne tormentum deuenirent: quorum vnus erat ² Sicinus eius contubernalis. Hi posteaquā ad Atticam peruenere, ceteris apud nauigium remanentibus, ipse ad regem ascendit, atq; ita eū alloquutus est, Themistocles, Neoclis filius, dux quidem Atheniensium, sed inter omnes socios vir optimus ac sapientissimus, misit me tibi denunciatum, gratia tibi inseruendi se retinuisse Græcos, classem tuam insequendi cupidos, pontesq; qui sunt in Helleponto soluedi: itaque nunc ³ magno cum silentio te illuc recipias. Hac re nunciata, isti abiere. ¶ At Græci, posteaquam decreuerunt neque persequendam sibi vltius barbarorum classem, neque nauigandum in Hellepontum, ad soluendum traiectum, Andrum obsederunt, animo illam delendi. nam primi ex insulani Andrii pecunias poscendi Themistocli

ἀναλαμβάνειν τὴν πρῶτον κακότητα ἡμεῖς δὲ, (ὄρημα γὰρ ὄρηκαμεν, ἡμέας τε αὐτοὺς καὶ τὴν Ἑλλάδα, νέφος Ἵουδοῦτον ἀνδρῶπων αἰώσα- μνοι) μὴ διώκωμεν ἀνδρας φεύγοντας. (ἀδὲ γὰρ οὐκ ἡμεῖς κατεργασάμεθα, ἀλλὰ θεοὶ τε καὶ ἥρωες, οἱ ἐφθόνησαν ἀνδρὰ ἕνα τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Ευρώπης βασιλεύσαι, εὐντὰ αἰοσίον τε καὶ ἀτάταλον ὅς τ' ἰσθ' καὶ τ' ἰσθ' ἐν ὁμοίᾳ ἐποίηστο, ἐμπιπράς τε καὶ καταβάλλον τῶν θεῶν τὰ ἀγάλ- ματα ὅς καὶ τὴν θάλασσαν ἀπεμασίγησε, πένδ' αὖς τε κατῆκε. ἀλλ' οὐ γὰρ ἔχει ἐς τὸ πρῶτον ἡμῖν νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμῶν τε αὐτῶν ὀπιμεληθῆμεν καὶ τῶν οἰκετῶν. καὶ ἡς οἰκίω τε ἀναπλασάσω, καὶ ἀσπέρου ἀνακῶς ἐ- γέτω, πῦρ τε λάς ἀπελάσας ὦ βαρβάρων ἀ- μα δὲ τῶν ἑαεὶ καταπλέωμεν ὅτι Ἑλλησπόντου καὶ Ἰωνίης. ταῦτα ἔλεγε, Ἵσποθῆκίω μέλλων ποιήσεσθαι ἐς τὸν Περσέα ἵνα ἡ ἀρετὴ μιν καταλαμβαίη πρὸς Ἀθηνῶν πάρος, ἔχη δ' ὀπ- ροφίω. ταῦτ' ὦν καὶ ἐγμέτο. Θεμιστοκλῆς ταῦτα μὲν λέγων, διέβαλλε, Ἀθηνῶσι δὲ ἐπέ- θοντο ἔπειδὴ γὰρ καὶ πρῶτον δειδογῆμος ἐστὶ σοφός, ἐφάνη ἐὼν ἀληθῶς σοφός τε καὶ βύβουλος, πῦρ τῶς ἐπιμοί' ἔσθ' ἀνὴρ πείθεσθαι. ὡς δὲ οὐ- τοί ὦ ἀνεγνωσμένοι ἔσθ' ἀνὴρ μὲν ταῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνδρας ἀπέπεμπε ἐγόντας πλοίων, τοῖσι ἔπετελλε σιγᾶν, ἐς πᾶσαν βάρβαρον ἀπικ- ομένοισι, τὰ αὐτῶς ἐνετείλατο βασιλεὶ φεράσαι τῶν καὶ Σίκιννος ὁ οἰκέτης αὐτῶς ἐγμέτο. οἱ ἔπειδὴ ἀ- πίκοντο πρὸς τὴν Ἀθῆναι, ὦ μὲν κατέμεινον ὅτι τὰ πλοία, Σίκιννος δὲ ἀναβὰς πρὸς Ἐέρξεα, ἔλε- γε ταῦτα, Ἐπεμλέμε Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλῆος, στρατηγὸς μὲν Ἀθηνῶν, αἰὴρ δὲ τῶν συμμά- χων πῦρ τῶν ἀριστῶν καὶ σοφώτατος, φεράσονται τοῖ ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηνῶν, σοὶ βουλόμηνος Ἵσποργεῖν, ἔχε δ' Ἑλλῆνας, τὰς νῆας βουλο- μένοις διώκειν, καὶ τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ γεφύρας λυεῖν. καὶ νῦν κατ' ἡσυχίαν πολλῶν κομίζεο. ὦ μὲν, ταῦτα σημήναντες, ἀπέπλεον ὀπίσω. οἱ δὲ Ἑλλῆνες, ἐπεὶ τε σφι ἀπέδοξε μὴτ' ὀπίδωκεν ἐπὶ πρῶτον τῶν βαρβάρων τὰς νῆας, μὴτε πλώειν ἐς τὸν Ἑλλησπόντον, λύσοντας τὸ πῦρ, τ' Ἀνδρον πεικαστέατο, δὲ ἐλθὼν ἐγέλοντες. πρῶτον γὰρ Ἀνδριοὶ νησιωτῶν, χεῖματα ἀπτηθέντες πρὸς Θεμιστοκλῆος,

CX

CXI

1 Nam quum vt antea prudens habebatur, ita etiam re ipsa prudens & consultus compertus esset. vel. Vt antea sapiens habeb. 2 Ille Sicinus. cuius videlicet facta sunt modo mentio. 3 Sine vlla præcipitatione. Ad verbum, Cum magna quiete. Gall. Tousi à son nisc.

οὐκ ἔδδοσαν· ἀλλὰ περιγρομῶν Θεμιστοκλέος λό-
 γον ἴδοντες, ὡς ἠκούον Ἀθηναῖοι πρὸς ἐαυτοὺς ἔχοντες
 δύο θεοὺς μεγάλας, πειθῶ τε καὶ ἀναγκάδιον, οὕτω τε
 σφι κάρτα δοτέα εἶναι χρήματα ἵνα ἐκρίναντο πρὸς
 ταῦτα, λέγοντες ὡς καὶ λόγον ἔσθ' ἄρα αἱ Ἀθηναῖαι
 316 μεγάλας τε ἐβίδαίμονες, καὶ θεῶν χρησάων ἠκούοντες βί-
 ἐπει Ἀνδρίους γε εἶναι γεωπείνας ἐς ἑαυτά, ἀπὸ ἀν-
 κωντας, καὶ θεοὺς δύο ἀχρηστὰς ἐκλείπειν σφέων
 τὴν ἴησον, ἀλλ' αἰεὶ φιλοχωρεῖν, πενήτω τε ἐπιμηχανί-
 ων καὶ πρῶτον τῶν θεῶν ἐπιβόλους ἔοντας Ἀνδρίους, 10
 οὐ δώσειν χρήματα. ὁ δὲ κοτε γὰρ τῆς ἐαυτῶν ἀδύ-
 ναμίας τὴν Ἀθηναίων δύναμιν εἶναι κρέατα. οὗτοι
 μὲν δὴ ταῦτα ἱστοκρινάμενοι, καὶ οὐ δόντες χρή-
 ματα, ἐπολιορκέοντο. Θεμιστοκλέης, ὅ, οὐ γὰρ
 ἐπαίετο πλεονεκτήων, ἐσπίμπων ἐς αἰσάλλας νή-
 σοις ἀπειλητικῶν λόγων, αἵ τε χρήματα ἄλλ' ἢ τῶν
 αὐτῶν ἀγγέλων, χρεώμενος λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς
 Ἀνδρίους ἐχρήσατο λέγων ὡς εἰ μὴ δώσοισι ὁ αἰ-
 τερόμενος, ἐπάξῃ τὴν φρασίαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ πολι-
 ορκέων ἀξιοῦσιν. λέγων ταῦτα, σιωπέλας χρήμα- 20
 τα μεγάλα πρὸς Καρυστίων τε καὶ Παρίων· οἱ
 πωθανόρδοι τίω τε Ἀνδρῶν ὡς πολιορκέοντο, διότι
 ἐμήδισε, καὶ Θεμιστοκλῆα, ὡς εἶη ἐν αἰῆ μεγίστῃ τῶν
 στρατηγῶν, δεισδρότες ταῦτα, ἐπέμπον χρήματα. εἰ
 ὅ δὴ πῖνες καὶ ἄλλοι ἔδδοσαν νησιωτῶν, οὐκ ἔχον εἶ-
 πασι δοκέω δέ τινας καὶ ἄλλοις δοῦναι, καὶ οὐ βούρε-
 μοῦσι. καὶ τοὶ Καρυστοῖσι ὁ δὲ ν, βούτου εἶνεκα, τῶ
 κακεῖν ἱστοκρινῶν ἐβόλη ἐβόλητο· Παρίοι δὲ Θεμιστοκλῆα
 χρήμασι ἰσασάμενοι, διέφυγον τὸ στρατιῶμα.
 Θεμιστοκλέης μὲν νῦν εἰς Ἀνδρῶν ὀρμηώμενος, χρή- 30
 ματα πρὸς νησιωτῶν ἠτίετο, λαβὼν τῶν ἄλλων
 στρατηγῶν. οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξεα, ὅπτιοντες ὀ-
 λίγας ἡμέρας μὲν τῶν ναυμαχίων ἐξήλασσαν ἐς
 Βοιωτῶν τὴν αὐτῶν ὁδόν. ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ, ἅμα
 μὲν πρὸς ἐπιβασιλῆα, ἅμα δὲ ἀνελθὼν εἶναι τῶ
 ἔτεος πολεμῆν· χμεῖσοι δὲ ἀμεινον εἶναι ἐν Θεσ-
 σαλίῃ, καὶ ἔπειτα ἅμα τῶν εἰσερχομένων τῆς Πε-
 λοποννήσου. ὡς δὲ ἀπῆκετο ἐς τὴν Θεσσαλίαν, ἐν-
 ταῦτα Μαρδόνιος ἐξελέγετο πρῶτος μὲν Πέρσας
 πάντας ἐπὶ ἀθανάτοις καλομένοις, πλὴν Ὑδάρ- 40
 νεος τῶ στρατηγῶν. εἰ γὰρ οὐκ ἔφη λείψασθαι
 βασιλῆος· μὲν δὲ, τῶν ἄλλων Περσῶν ἐπὶ θρη-
 κσφόροις, καὶ τῶν ἵππων τῶν χιλίων καὶ Μήδους
 τε καὶ Σάκας, καὶ Βακτερίους, καὶ Ἰνδοῖς, καὶ
 πεζῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἵππων. ταῦτα μὲν εἶπε

denegauerant, eique alleganti Atheni-
 enses illuc ire duobus magnis numini-
 bus fretos, Suadela & Necessitate, & i-
 ta sibi dandas utique esse pecunias, re-
 sponderant Athenas proportione ma-
 gnas esse atque felices, & diis propitiis
 bene processisse. nam se ad maximam
 solitenuitatem redactos, Andriorum-
 que insulam totidem propitia numina
 nunquam derelinquere, sed semper in-
 colere, Inopiam & Impossibilitatē: qui-
 bus diis obnoxios Andrios pecuniam
 non duros. nunquam enim Andrio-
 rum impossibilitate validiorem fore A-
 theniensium potentiam. Hæc illi quum
 respondissent, nec pecuniam dedis-
 sent, obsidebantur. Themistocles ve- 10
 ro (neque enim unquam acquirendo
 cessabat) ad ceteras insulas minacia
 verba mittens, pecuniam flagitabat, eis-
 dem nunciis eisdemque verbis utens
 quibus apud Andrios fuerat usus: nisi
 pecuniam darent quam poscerentur,
 exercitum se Græcorum illuc adductu-
 rum, & eam insulam obsessam delctu- 20
 rum. Hæc dicendo, ingentem pecuniam
 vim coegit à Carystiiis atq; à Pariis: qui
 audito tum Andrum obsideri quod cum
 Medis sensissent, tum Themistoclem
 maximo in honore inter duces esse, hoc
 metu pecuniam misere. Aliarum autem
 insularum aliqua pecuniâ dederit nec-
 ne, affirmare nequeo: reor tamen ali-
 as quoq; dedisse, non has solum. Quan-
 quam Carystiiis ne hac quidem re con-
 tigit effugere cladem, ut Pariis, qui
 Themistocle pecunia delinito, hostem 30
 deuitarunt. Ita Themistocles ex Andro
 profectus, clam ceteris ducibus exegit
 pecunias ab insulanis. At copiam Xer- 40
 xis illic aliquot post pugnam dies im-
 morata, mouerunt in Bœotos eadem
 qua venerat via. Quippe Mardonio vi-
 sum est simul regem præmittere (in-
 tempestiuū enim propter anni tempus
 belligerari) simul in Thessalia satius esse
 hybernare, & deinde ineunte vere ten-
 tare Peloponnesum. Is ubi in Thessaliâ
 peruenit, ibi ante omnia, decem millia
 Persarum qui immortales vocantur e-
 legit, excepto eorum duce Hydarne,
 qui negavit se regem esse relicurum. I-
 tem ex aliis Persis thoracatos, & 3 mille
 equites: ad hæc Medorū, Sacarum, Indo-
 rū peditatū equitatumq;. Has nationes

1 Athenas merito esse magnas & opulentas, quippe quæ utilibus deabus bene instructæ essent: vel, quibus due vitales dea sup-
 pliciterent, at vero Andrios solum inops incolere, duasque inutiles deas nunquam insulam ipsorum relinquere, sed in ea gratum do-
 micilium semper habere, Paupertatem videlicet & Impossibilitatem: quæ deæ quum Andriis obtigissent, non esse duros pecu-
 nias. 2 Semper enim corradendæ alicunde pecuniæ cupidus erat. 3 Illos mille eq.

sibi to-

fibi totas desumpsit: ex aliis autem sociis paucos, quorum duntaxat aut speciem animaduvertebat, aut aliquod egregium facinus cognouerat. Sed plurimos ex vna gente Persarum delegit torquatos & armillos: secundo loco Medos, qui non numero Persis inferiores erant, sed robore: ita ut vniuersi, triginta myriades vna cum equitibus essent. Hoc interim tempore quo Mardonius habet delectum copiarum, & Xerxes circa Thessaliam agit, oraculum e Delphis ad Lacedaemonios venit ut Xerxes poenas necis Leonidae reposcerent, & quod daretur ex eo reciperent. Mittunt igitur quamcitissime Spartiatae caduceatorem. Is adhuc in Thessalia nactus exercitum, vbi in conspectum Xerxis venit, ita verba fecit, Rex Medorum, Lacedaemonii te & Heraclide qui e Sparta sunt poenas caedis reposcunt, quod regem ipsorum interemisti, dum Graeciam protegit. Ad ea Xerxes cachinnos tollit: ac diu responso non reddito, Hic, inquit, (monstrato Mardonio, ut ille ei assistebat) poenastales dabit quales illos decent. Caduceator hoc responso accepto discessit. Xerxes Mardonio in Thessalia relicto, ipse ad Hellepontum ire maturabat: intraque quinque & quadraginta dies ad traiectum peruenit, nullam propemodum partem copiarum ducens: quae quocumque veniebant & ad quoscumque homines, eorum direptis fructibus vescabantur: vbi autem nihil fructuum reperiebant, ipsa herba, ut e solo germinabat, nonnulli delibatis corticibus, & strictis frondibus arborum tam agrestium quam mansuetarum, nihil omnino relinquentes. hoc autem praefame facere cogebantur. Quos deinde pestilentia excipiente ac dysenteria, id est, torminibus, inter viam extinguebantur. Eorum etiam nonnullos Xerxes aegrotos reliquit, iniungens ciuitatibus, ut in quaque veniebat, vti illos curarent & pascere: quosdam etiam in Thessalia, & aliquot in Siritia, & in Macedonia: vbi sacrum Iouis currum, quem in Graeciam tendens reliquerat, reuersus non offendit. Eum Praones Thracibus quum dedissent, tamen reposcenti Xerxi ducere, vna cum equis inter pascendum fuisse abactum a Thracibus qui superiora Strymonis circa fontes incolerent. Quo in loco rex Bisaltesorum ac terrae Crestonicae, Thrax,

ὄλα εἶλετο· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων ἐξελέγετο κατ' ὀλίγους, τοῖσι εἶδεά τε ἰσῆρχε ἀγαλέων, καὶ εἰτέοισι ἡ χερσὶν σιωήδее πεποιτημένον. ἐν δὲ, πλείστον ἔθνος Πέρσας αἰρέετο, ἀνδρας φρεσποφόρους τε καὶ ἡλιοφόρους· ὅτι δὲ, Μήδεις, οὗτοι δὲ πλῆθος μὲν οὐκ ἐλάσσονες ἔσαν τῶν Περσέων, ῥώμῃ δὲ ἴσωνες. ὥστε σύμπληκτας, τετήκοντα μυριάδας ἡμέσθαι σιωίππεδοι. Εἰ δὲ τὰ τῶν χερσὶν ἐν τῶ Μαργδονίῳ τε τὴν φραλίῳ διέκεινε, καὶ Ζέρξης ἰὼν πρὸ Θεσσαλίῳ, χερσὴν ἑλπιόθη ἐκ Δελφῶν Λακεδαμονίοισι, Ζέρξεα αἰτέειν δίχας τῶ Λεωνίδεω φόνου, καὶ τὸν διδόμενον δὲ ἐκείνου δέκεσθαι. πέμπουσι δὲ κήρυκα τὴν Ἰαχίῳ Σπάρτηται· ὅς ὅτι κατέλαβε εὐδοσαν ἐπὶ πᾶσιν τῶν φραλίῳ ἐν Θεσσαλίῳ, ἐλθάντες ὅτι τὴν Ζέρξεω, ἔλεγε ἴαδε· Ὡ βασιλεῦ Μήδων, Λακεδαμονίοι τέ σε καὶ Ἡρακλείδα· ὁ δὲ τὸν Σπάρτης αἰτέοισι φόνου δίχας, ὅτι σφῶν τὴν βασιλῆα ἀπέκτεινας ῥυόμενον τῶν Ἑλλὰδα. ὁ δὲ, γελῶσας τε καὶ μαπαχὼν πολλὸν χρόνον, ὡς ὁ ἐτύγχευε πρὸς τῶν Μαργδονίῳ, δεικνὺς ἐς τὸν, εἶπε, Τοιγὰρ σφι Μαργδονίῳ ὁ δὲ δίχας δώσε τοιαύτας οἷας ἐκείνοισι παρέπει. ὁ μὲν δὲ, δὲ ἀμῶν δὲ ῥηθῆν, ἀπαλλάσσει. Ζέρξης δὲ Μαργδονίῳ ἐν Θεσσαλίῳ καταλιπὼν, αὐτὸς ἐπορεύετο καὶ Ἰαχὸς ἐς τὴν Ἑλλάσποντον καὶ ἀπικνέεται ἐς τὴν πόρην τῆς ἀβασίας, ἐν πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρησι, ἀπάγων τῆς φραλίῳ ὅσον μέρους, ὡς εἶπα. ὅκον δὲ πορβύμενοι γνοίατο, καὶ καὶ οἷς πῖνας ἀνδρῶν, τὴν τρυτέων καρπὸν ἀρπάσοντες εἰστέοντο· εἰ δὲ καρπὸν μηδένα βύσειεν, ὁ δὲ τὸν ποίῳ τῶν ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένων, καὶ τῶν δεινδρέων τὴν φλοιὸν περὶ ἐπόντες, καὶ τὰ φύλλα καταδρέποντες κατὰ διον, ὁμοίως τῶν τε ἡμέρων καὶ τῶν ἀγρίων καὶ ἐλιπον ὅσον. ταῦτα δὲ ἐποίησεν ἰσπλιμοῦ. ὅτι λαβὼν δὲ λοιμὸς ὅτε τὴν φρατὸν καὶ δυσεντερίῳ κατ' ὀδὸν ἐφείρε. ὅσον δὲ καὶ νοσέοντας αὐτέων κατέλιπε, ὅτι πᾶσιν τῆσι πόλισι, ἵνα ἐκασοτε γίνηται ἐλαμῶν, μελεδαμνῆν τε καὶ τρέφειν ἐν Θεσσαλίῳ τέ πῖνας, καὶ ἐν Σίρι τῆς Γαμοῆς, καὶ ἐν Μακεδονίῳ, ἔνθα καὶ τὸν ἄρμα καταλιπὼν τῶ Δίῳ, ὅτε ὅτι τῶ Ἑλλὰδα ἤλαυε ἀπῶν, οὐκ ἀπέλαβε· ἀλλὰ δόντες ὁ Παμόνες τοῖσι Ὀρηίσι, ἀπατέοντος Ζέρξεω, ἐφασαν νεμορῶνας ἀρπαθῆναι ἰσπὸ τῶ ἀνω Ὀρηίῳ τῶν περὶ τῆς πηγῆς τῆς Στρυμόνος οἰκομένων. ἔνθα καὶ τὸν Βι-
317.

CXIV

CXV

CXVI

1 Indolem 2 Recepti.

quibus dicitur de se
 nere, sed in ea graecia
 non esse daturus
 sibi

ἔργον ἰσχυροῦς εἰργάσατο ὅς οὔτε αὐτὸς ἐφῆ τὰς
 Ζέρξης ἐκὼν εἶδεν δουλεύσειν, ἀλλ' οἴχετο αἰὼν ἐς τὸ
 εὖρος τὴν Ῥοδόπην, τοῖσι τε πασι ἀπηγέρθη μὴ στρα-
 τείεσθαι ἐπὶ τῷ Ἑλλάδα. Ὁ δὲ ἀλογόμαυτες,
 ἢ ἄλλως σφι θυμὸς ἐγέρθη θεήσασθαι τὸν πόλεμον,
 ἐστρατιώοντο ἅμα τὰ Πέρση. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρη-
 σάν ἀσινεῖς πῆυτες, ἐξ ἑόντες, δὲ ἀρῦξε αὐτέων ὁ
 πατήρ τῶν ὀφθαλμοῖς, ἀφ' ἧν αἰλίω τῷ τῷ. καὶ
 οὔτε μὲν τῷ τῷ μαθὼν ἔλαβον. Οἱ δὲ Πέρ-
 σαι ὡς ἐκ τῆς Θρηάκης πορθόμαυροι ἀπῆλθον ἐπὶ
 τὸν πόρον, ἐπιγεμῆροι, Ἐλλήσποντον τῆσι νηυσὶ
 διέβησαν ἐς Ἀβυδὸν. τὰς γὰρ χερσίας οὐκ ὄσον
 ἐπὶ ἐντεταμῆρας, ἀλλ' ἰσχυρὸς ἀφ' ἑλευ-
 μῆρας. εἰ ταῦτα δὲ κατεχόμενοι, σίλια πλέω ἢ
 κατ' ὄδον ἐλαγχόμενοι ὅσδε να τε κῆσμον ἐμπιπλά-
 μῆροι, καὶ ὕδατα μεταβάλλοντες, ἀπέθνησκον ἔσρα-
 τῶν τῶ ἀειέοντος πολλοί. Ὁ δὲ λοιποὶ ἅμα Ζέρξης
 ἀπικνέοντα ἐς Σάρδις. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὁδε λε-
 γόμενος λόγος, ὡς, ἐπὶ Ζέρξης ἀπελαμῶν δὲ
 Ἀθηνῶν, ἀπῆκετο ἐπὶ Ἡίονα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι,
 εἰθεῖτεν οὐκ ἐν ὀδοιπορήσει διεχρέετο, ἀλλὰ τῷ
 μὲν στρατῷ Ἰδάρνει ἐπιτέπει ἀπάγειν ἐς τὸν
 Ἐλλήσποντον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ νηὸς Φοινιάσης ἐπιβας,
 ἐκοιμῆσε ἐς τῷ Ἀσίω. πλέοντα δὲ μιν ἀέριον
 Στρυμονίω ἰσχυρῶν μέγαν καὶ κυμαίνω καὶ
 δὴ, μᾶλλον γὰρ τι χιμαίνεσθαι γημούσης τῆς νηὸς,
 ὡστε ἐπὶ τῷ καταφῶματος ἐπέοντων συχνὰν Περ-
 σέων τῶ σὺ Ζέρξης χιμαίνεσθαι, εἰ ταῦτα ἐς δει-
 μα πῶντα τῶ βασιλῆα, εἶρεσθαι βῶσαντα τῶ
 κυβερνήτα, εἶπὸς βῆ σφι σωτηρίη. καὶ εἶπαι, Δέ-
 30 σποτα, οὐκ ἐστὶν ὁδεμίη, εἰ μὴ τουτέων ἀπαλλα-
 γῆ τις γῆται τῶ πολλὰν ἐπιβατέων. καὶ Ζέρξης
 λέγεται ἀκούσαντα ταῦτα, εἶπαι, Ἄνδρες Πέρσαι,
 νῦν τις ἀφ' ἑδδῆα τῶ ὑμῶν, βασιλῆος κηδόμενος
 ἐν ὑμῖν γὰρ εἶκοι ἐμοὶ εἶδεν ἢ σωτηρίη. Ὁ μὲν
 ταῦτα λέγειν τῶν, προσκυκνέοντας, ἐκπῆδαν
 ἐς τῷ θαλάσσοι καὶ τῷ νῆα ἐπικουφιδεῖσαν, ἔ-
 τω δὲ ἀποσωθῆναι ἐς τῷ Ἀσίω. ὡς δὲ ἐκβῆσαι
 ταῦτα ἐς γῆν τῶ Ζέρξης, ποιῆσαι τοῖον δὲ ὅτι μὲν
 ἔσωσε βασιλῆος τῷ θυλίω, δωρήσασθαι χρυσῆν τε-
 40 φαίη τῶ κυβερνήτα ὅτι τῶ Περσέων πολλοὺς ἀπώ-
 λεσε, ἀπολαμῆν τὴν κεφαλῆν αὐτῶ. Οὗτος δὲ ἄλλως λέ-
 γεται ὁ λόγος περὶ τῶ Ζέρξης νόσου, ἔδαμψος ἐμογε-
 πιστός, ἔτε ἄλλως, οὔτε τῶ Περσέων τῶτο πάθος. εἰ
 γὰρ δὴ ταῦτα ἔτε ἐρρήθη ἐκ τῶ κυβερνήτῳ πῶς
 Ζέρξης, ἐν μυθήσει γῶμησι μίλω οὐκ ἔχω ἀνι-

facinus exitium fecit. hic & se vo-
 lentem negavit Xerxi seruitutum, eo-
 que in edita montis Rhodopes abiit: &
 filiis vetuit ne aduersus Graciam mili-
 tarent. Illi patre contemptui habito, si-
 ue alioqui belli libidine inspiciundi, mi-
 litauere cum Xerxe. qui postquam in-
 columes reuenterunt, omnibus pater (e-
 rant autem sex) ob eam causam oculos
 effodit. Et isti quidem hanc mercedem
 acceperunt. Persæ autem, vbi citato
 itinere ad traiectum peruenere, Helle-
 pontum nauibus traiecere ad Abydum.
 non enim intentas iam rates inuenere,
 sed tempestate dissolutas. Ibi copiosio-
 rem quam in itinere com meatum ade-
 pti, nulla modestia sese reficientes, ac
 mutatis aquis, permulti interibant ex iis
 qui de exercitu superfuerant: ceteri
 cum Xerxe Sardis peruenere. Narra-
 tur autē & alia hæc res, Xerxem, post-
 eaquam Athenis profectus est ad oram
 super Strymonem, illinc non amplius
 terraiter fecisse: sed exercitu Hydarni
 permisso, quem ad Hellespontum de-
 duceret, ipsum nauem Phœnissiam con-
 scendisse, vt in Asiam se reciperet: &
 dum cursum tenet, à Strymonia ingenti
 vento fuisse exceptū: & eo vehemen-
 tius tempestate vexatum quod nauis re-
 ferta vectoribus erat, utpote quum su-
 per conturbationes essent frequentes
 Persæ qui cum Xerxe uehebantur. Ibi
 metu percussum regem cum clamore
 interrogasse gubernatorem num qua
 salus eis esset. Et quum ille respondisset,
 Here, nulla admodum est, nisi horum
 vectorum aliqua fiat abitio: tunc Xer-
 xem eo audito ita loquutum, Viri Per-
 sæ, nunc aliquis vestrum declaret se cu-
 ram habere regis. in vobis enim vide-
 tur sita esse salus mea. Hæc vbi dixit
 Xerxes, illos eo adorato defiliisse in ma-
 re: atque ita leuata naui, Xerxem incol-
 lumen in Asiam peruenisse. Et vbi pri-
 mum in terram egressus est, hoc egisse:
 gubernatorem, quod regis quidem a-
 nimam seruasset, aurea corona donas-
 se: quod autem multos Persarum per-
 didisset, decollasse. Hic autem al-
 ter modus qui narratur reuersionis Xer-
 xis, haudquaquam fidem apud me ha-
 bet cum propter alia, tum propter obi-
 tum Persarum. Nam si id regi à guber-
 natore dictum est, tamen ex infinitis ra-
 tionibus, vel ob hanc vnā, cui repugna-

1 Nam si hæc ita Xerxi fuerunt à gubernatore dicta, ex decem millibus sententiam suam hac de re proferentibus haud v-

ri non

ri non potest, negatim hoc regem fuisset facturum: quin potius Perlas iussurum è tabulatis in ventrè navis descendere, utpote qui primores Persarum essent: & remiges Phœnices, Persis numero pates in mare deiecturum. Sed is (vt dictum est superius) itinere pedestri cum reliquo exercitu in Asiam reuersus est. Cuius rei id quoque magno est testimonio, quod constat, Xerxem, quum rursus in Asiã reciperet se, Abdera peruenisse, & adhibuisseque conuiuio Abderitas, & acinace aureo eos² ac tiara auro intertexta donasse: & vt ipsi oppidani aiunt, illum, postquam ex Athenis retro fugit (quod apud me fide caret) illic primū zonam³ resoluisse: adeo fuerat terrore correptus. Sunt autē Abdera magis ad Hellespontū sita quàm Strymon, atq; litus ex quo nauem illum cōscendisse ferūt. Ceterum Græci posteaquam Andrum expugnare nequeunt, conuersi in Carystum, vastato illorum agro rediere Salaminem. Ibi ante omnia diis primitias selegerunt cum aliarum rerum, tum Phœnissarum triremiū tres: quarum vna reponeretur apud Isthmum (quæ ad meam vsque memoriam extabat) altera apud Sunium, tertia Aiaci illic apud Salaminem. Secundo loco prædam inter se dispartiere, ex qua primitias Delphos misere. Vnde statua effecta est longitudine cubitorum⁴ decem, truncā nauis partem manu sustinens: eodem in loco stans vbi Alexander Macedo aureus. Missis Delphos primitiis, Græci publice deū percontati sunt numquid perfectas & gratas primitias accepisset. Quibus ille respondit habere se quidem à Græcis aliis, verū nō ab Æginetis: sed reposcere domum optime nauate ad Salaminē opere in pugna nauali. Id quū audissent Æginetæ, aureas stellas tres dedicauerunt, quæ super malum nauis æreum stant apud angulum, proxime Cræsi craterem. Post dispartitam prædam Græci ad Isthmum nauigauerunt, daturi præcipuum præmium Græcorum meritissimo, qui in hoc bello præclarissime rem gessisset. Eo vbi peruentum est, duces Græci in aram Neptuni suam quisque sententiam scriptam detulere, quemnam ex omnibus primum & quem secundum iudicarent. In ea autem suum quisque

ξοον, μή οὐκ αὐ ποίησαι βασιλῆα Ἰόνδε. Ἐὖ μὲν ὅτι τὸ κατασφώματος, κατὰ βιάσας ἐς κοίλῃ νῆα, εὐοντας Πέρσας, καὶ Περσέων ἔδω ἑσφῶρις τῷ δὲ ἐρετέων, εὐότων Φοινίκων, ὅπως οὐκ αὐ ἴσον πλήθος ἴσοι Πέρσῃσι δέβαλε ἐς πλὴν θαλάσῃ. ἀλλ' ὁ μὲν (ὡς καὶ ἑσφῶτερον εἶρηται) ὁ δ' ἄ γρεώμενος ἀμα τὰ ἄλλα ἑσφῶτα, ἀπενόσῃσε ἐς πλὴν Ἀσίῃ. Μεγα δὲ καὶ ἔδε μῦθον φαίνεται γὰρ Ἐέρξης ἐν τῇ ὀπίσω κρημνῇ ἀπικόμενος ἐς Ἀβδῆρα, καὶ Ἰοξείνῃ τε σφι σιωθῆμερος, καὶ διαρρησάμερος αὐτοῖς ἀκινάκη τε χρυσίῳ καὶ τειρήει χρυσοπάσῳ. καὶ (ὡς αὐτὸ λέγεται Ἀβδῆραι, λέγοντες μὲν ἔδα μῦθ' ἐμοὶ πρῶτα) ἑσφῶρον ἐλύσατο πλὴν Ἰωνίου φθῶν γὰρ δὲ Ἀθηνῶν ὀπίσω, ὡς ἐν ἀδείῃ εἶν. ἑσφῶ τῷ Ἐλλησπόντου δὲ μάλλον τῷ Ἀβδῆραι ἰδρυται, ἢ τῷ Στρυμόνος, καὶ τῆς Ἡϊόνος. ὅθεν δὴ μιν φασὶ ὅτι βιάσας ὅτι πλὴν νῆα. Οἱ δὲ Ἕλληες, ἐπεὶ τε οὐκ οἱοῖτε ἐγγόντο δέλεϊν πλὴν Ἀνδρον, παρόμενοι ἐς Καρύστον, καὶ διήσωσαν αὐτῶν πλὴν Ἰωνίου, ἀπαλλάσσοντες Σαλαμίνα. ἑσφῶτα μὲν ἴσοι θεοῖσι δέειλον ἀκροθίνια ἀλλὰ τε καὶ τειρήας τρεῖς Φοινίσας πλὴν μὲν, ἐς Ἰαθμόν ἀναθῆναι, ἢ ἑσφῶ ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἰὼ πλὴν δὲ, ὅτι Σουώιον πλὴν δὲ, τὰς Αἰδῶντι αὐτὸ ἐς Σαλαμίνα. μῦθ' δὲ τῷτο, διεδάσαντο πλὴν Ἰωνίου, καὶ ἀκροθίνια ἐπέμψαν ἐς Δελφοῖς ἐκ τῷ ἐγγετο ἀνδρείας ἔχων ἐν τῇ χειρὶ ἀκρωτήριον νῆος, εἰς μέγας δυνάμεις καὶ πικρῶν ἐσφῶκε δὲ ἑσφῶ τῷ ὄ Μακεδῶν Ἀλέξανδρος ὁ χρύσεος. Πέμψαντες δὲ ἀκροθίνια ὀ Ἕλληες ἐς Δελφοῖς, ἐπὶ πρώτον τῷ θεῶν κοίτην, εἰ λελάθεικε πλήρεια καὶ ἄρετα τὰ ἀκροθίνια, ὁ δὲ πρὸ Ἕλλῶν μὲν τῷ ἄλλων ἔφουσε ἔχειν, πρὸ Αἰγινήτων δὲ, οὐδ' ἄλλ' ἀπαίτεε αὐτοῖς τὰ ἄρισθία τῆς ἐν Σαλαμίνοι ναυμαχίης. Αἰγινήται δὲ πυθόμενοι, ἀπέθεσαν ἀρετὰς χρυσοῖς, οἱ ἐπίσου χαλλέου ἐσφῶσι τρεῖς ἐπὶ τῆς γωνίης, ἀγχοτάτω τῷ Κροίσου κρητήρος. Μετὰ δὲ πλὴν ἔλαίρεσιν τῆς ληϊσῆ πλωον ὀ Ἕλληες ἐς Ἰαθμόν, ἄρισθία δῶσοντες τὰ ἀξιοτάτω ἡμομέων ὀ Ἕλλῶν ἀνά τῷ πόλεμον τῷτον. ὡς δὲ ἀπικόμενοι ὀ ἑσφῶτηγὶ διενέμοντο τὰς ψήφοις ὅτι τῷ Ποσειδέωνος ὀ βωρῶ, τ' ἑσφῶτον καὶ τ' ἑσφῶτερον κρίνοντες ἐκ πρῶτων, ἐλάσαντα πᾶς ἡς αὐτῶν εἰώτα

CCX

CCXI

CCXII

— neget regem hoc facturum fuisse: Perlas iuss. Ad verbum, Ex decem millibus sententiarum, vel opinionum, unam mihi repugnantem non habeo. Ex quibus verbis videat lector an alium sensum elicere possit. 1 Et hospitii fedus cum illis iniisse. Vel, hospitij necessitudinem cum illis contraxisse. 2 Ac triremi auro intertexta, vel (vt alij) triremi inaurata. Certe intertexta improprie hie dicitur. At V alla neq; legis pro τειρήει. 3 Soluisse vt liberum omni metu: 4 Duodecim,

ἐτίθητο ἢ ψήφον, ἀλλ' ἕκαστος δοκέων ἀείσος γενέσθαι. δδύτερον δ' ἔτι πολλοὶ σιωπῆ ἐπιπέπον Θεμιστοκλῆα κείνοντες. Ἐμὲ δὲ ἐμουνοῦντο Θεμιστοκλῆς ὅδ' ὑπερέϊοσι ὑπερέβαλλον. Οὐ βουλομένων ὅτ' αὐτὰ κείνην τῆν Ἑλλήνων φθόνα, ἀλλ' ἀποπλωνόντων ἕκαστων ἐς τὴν ἐαυτῶν ἀκρίτων, ὅμως Θεμιστοκλῆς ἐβώθη τε καὶ ἐδοξώθη ἔτι αἰὲρ πολλὸν Ἑλλήνων σοφώτατος ἀπ' ἅσων τῶν Ἑλλήνων. ὅτι ὅτι νικῆν οὐκ ἐπιμήθη παρὲς τῆν ἐν Σαλαμίῳ ναυμαχουμένων, αὐτὸς μὲν αὐτὰ ἐς Λακεδαίμονα ἀπῆκετο, γέλων ἱμνηθῆναι καὶ μὴ Λακεδαίμονιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξαντο, μὲν δὲ ἐτίμησαν. Σχεῖς ἦν αὐτῷ καὶ ἐδοξάν Εὐρυκιάδην ἐλάϊος ἐφανόν σοφίης ὅτι καὶ δόξιοτης, Θεμιστοκλῆς, καὶ τὰτα ἐφθον ἐλάϊος. ἐδαρήσαντο δὲ μὴ ὄχω τὰ ἐν Σπάρτῃ καλλιθέσαντο. ἀνέσαντες ὅτι πολλὰ, παρὲς ἐπέμειναν ἄνιόντα τεσηκόσιοι Σπάρτην πηπέων λαοὶ δὲ, οὗτοι οἱ αὐτοὶ ἰππῶες καλέονται, μέγιστοι ἔσαν τῆν Τεγεατικῶν. μόνον δὲ τῶν πρῶτων ἀνδρῶν τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Σπάρτην παρὲς ἐπέμειναν. Ὡς ὅτι ἐκ τῆς Λακεδαίμονος ἀπῆκετο ἐς Τεγεάδας, ἐν ταῦτα Τιμόδημος Ἀφιδναῖος, τῆν ἐφθον μὲν τῆν Θεμιστοκλῆος ἐόν, ἀνῶς ὅτι ἔτι ἐπιφθον, φθόνα καὶ αὐτῶν ἰππῶν, ἐνέεικε Θεμιστοκλῆα, ὅτι ἐς Λακεδαίμονα ἀπῆκε παρὲς φθον, ὡς δὲ Τεγεάδας Ἀφιδναῖος ἐχθρὰ γέρεα τὰ τῶν Λακεδαίμονιων, ἀλλ' αὐτὸν ἐβώθη. ὅτι, ἐπεὶ τε ἐνέεικε καὶ οὐκ ἐπαύετο αὐτῶν λέγων ὁ Τιμόδημος, εἶπε, Οὐτὸς ἐχθρὸς οὐκ ἐστὶν αὐτῶν ἐὼν Βελβιτίης ἐπιμήθη ἔτω παρὲς Σπάρτην, ὅτι αὐτῶν ἰππῶν, ἐὼν Ἀφιδναῖος. αὐτῶν μὲν νῦν ἐς τὸν ἄνθρωπον ἐτίμητο. Ἀρταβάζος ὁ Φαρνάκειος, αἰὲρ ἐν Πέρσῃσι λόγιμος καὶ παρὰ δέν ἐόν, ἐκ τῆν Πλαταινῶν καὶ μάλλον ἐπιμήθη, ἐχθρὸν ἐξ μνηστῆρας ἔρατῶν ὁ Μαρδόνιος ἐξελέξατο, παρὲς ἐπέμει βασιλῆα μέγιστον τῶν πόρου. ὡς ὅτι μὲν ἔτι ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὅτι, ὅτι ὅτι πορβούμνος, κατὰ τὴν Παλλήνην ἐτίμητο, ἄτε Μαρδονίου τε χιμερίζοντος παρὲς Θεσσαλίῳ τε καὶ Μακεδονίῳ, καὶ ἐδέν καὶ κατέπερνον ἦκειν ἐς τὸ ἄλλο ἔρατῶν δον, οὐκ ἐδὲ καὶ ἐντυχῶν ἀπεσεῖσι Πολιδαίτησι μὴ οὐκ ἐξ ἀνδραποδίσασθαι σφεας. Ἐπὶ Πολιδαίτην, ὡς βασιλῆος παρὲς ἐξελήλακε, καὶ ὁ ναυτικός ἔτι Πέρσῃσι οὐκ ἐπέμει φθῶν ἐκ τῆς Σαλαμίης, ἐκ τῶν φθον ἐπέμεισαν ἀπὸ τῆν βαρβάρων ὡς ὅτι ἄλλοι ἔτι Παλλήνην ἐχθρὸς ἐσφρατῆ, ἀ βαρβάρων defecerant: mox aliis quoque qui Pallenen incolebant rebellantibus.

21. πολλοί

22. ἀπῆκε

23. ἐπιφθον

319

nomen inscripsit, se illum qui praestantissimus extitisset existimans: sed in secundis partibus Themistocli adiudicandis plerique congruerunt. Ita quum singuli in primo loco singulos calculos haberent, in secundo Themistocles multo superior extitit. Et licet hanc rem Graeci liuore quodam superfederint indicare, in suam quisque patriam reuerti, tamen Themistocles & habitus est & celebratus per vniuersam Graeciam omnium Graecorum longe prudentissimus. Ipse tamen quia non fuisset honore affectus ab iis qui ad Salaminem dimicassent, vt honore afficeretur Lacedaemonem se contulit. Eum Lacedaemonii & splendide exceperunt, & magnifice honorauerunt: & primas quidem partes rei bene gestae, E Vribiadæ: solertiae vero ac dexteritatis, Themistocli dederunt, vtrumque oleagina corona donantes: praeterea hunc biga quae apud Spartam erat praestantissima, laudatumque verbis amplissimis, trecenti ex primoribus Spartatarum, qui equites vocantur, discedentem ad Tegeaticos vsq; fines comitati sunt. Hunc solum ex omnibus quos nouimus hominibus Spartiae abeuntem deduxerunt. Eidem, postquam ex Lacedaemone Athenas venit, ibi Timodemus vnus ex inimicis eius, alioqui non claris viris, liuore insanians, orationem in Spartam: dicens illum Athenarum respectu, non sui, ab Lacedaemoniis honores assequutum. Et quum non faceret finem talia dicendi, inquit ei Themistocles, O homo, ita res habet, neque ego si Belbinitanus forem, sic a Spartanis honoratus fuisset: neque tu, ceteri Atheniensis. Atque haec haec hactenus. Artabazus autem Pharnacis filius, vit inter Persas cum antea illustis, tum ex rebus Plataensibus factus illustrior, regem deducebat iis sexaginta millibus quae sibi Mardonius delegerat: quem vbi traiectu tenuis comitatus est, quum iam ille in Asia esset, regressus circa Pallenen agebat, vt pote Mardonio per Thessaliā Macedoniamque hybernante, nec alias copias obire curante. Nec e sua dignitate existimabat non diripere rebelles Potidaetas, in quos casu incidisset. Etenim Potidaeta, postquam rex praeteriit, & classis Persica a Salamine fugiens abiit e Pallenen incolebant rebellantibus.

CXXIII

I O

2 O

CXXV

CXXVI

4 O

1 Curru omnium qui Sparta erant praestantissimo, vel, pulcherrimo. 2 Timodemus Aphidnaeus. Valla autem Ἀφιδναῖος omisit, aut potius non legit. quod certe suspectum etiam reddunt quae sequuntur.

Tunc

CXXVII Tunc vero Artabazus Potidæam obsedit: & suspicatus etiam Olynthios ab rege defecturos, & ipsos obsedit. Eam autem urbem tenebant Bottiæi qui è finu Thermæo fuerant à Macedonibus eiec-
CXXVIII ti. Hos Artabazus postquam obsidione cepit, in paludem deductos trucidavit, urbemque administrandam Critobulo Toronæo tradidit, à genere Chalcidenfi. Ita Chalcidenses Olynthum obtinere. Expugnata Olyntho Artabazus Potidææ obsidendæ impensius incumbabat. Hoc faciens, cum Timoxeno Scionæorum magistratu de facienda proditione transiegit, incertum mihi quonam modo ab initio: neque enim traditur. ad extremum ita actum est: Quoties exaratum libellum aut Timoxenus ad Artabazum, aut Artabazus ad Timoxenum mittere volebat, eum sagittæ postremo inuoluebat, adaptatifque desuper pennis, ad locum de quo conuenerat sagittam emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam pto-debat, proditionis compertus est. nam Artabazus ad conuentum locum sagittam dirigēs, frustrante iactu humerum cuiusdam Potidææ percussit. Ad quem saucium turba (vt adsolet in bello fieri) quum concurrisset, subito reuulsa sagitta, animaduertens libellum, detulit ad magistratus. aderat autem & ceterorum Pallenen-
CXXIX sium commilitium. Perlecto libello magistratus & cognito proditionis autore, non tamen censuerunt Timoxenum esse plectendum, Scionææ ciuitatis gratia, ne in posterum semper Scionæi pro proditoribus haberentur. Atque hunc quidem in modum Timoxenus proditionis manifestus fuit. Artabazum vero tres iam menses obidentem ingens æstus maris excepit, & is diutius: vnde barbari videntes locum factum lacunosum, in Pallenen concesserunt. quorum quum duæ partes permeassent eluuiem, tres aliæ supererant, quas vbi pertransissent, oportebat intrare Pallenen. sed eas tanta maris æstuatio inuasit quanta nunquam extiterat, vt indigenæ aiūt, quum ea frequenter illic accidat. Eorum qui nandi erant ignati, interiire: qui erant gnari, eos Potidææ nauigiis adorti trucidauere. Huius autem æstus ac restagnationis & cladis Persarum ferunt Potidææ hinc causam extitisse, quod isti è Persis qui sunt à mari oppressi, in templum Neptuni & eius simulacrum quod situm est in suburbanis, impie se gesserant. Hanc fuisse causam illi

ἐπὶ τὰ δὴ Ἀρτάβαζος ἐπολιόρχε τὴν Ποτίδαμ-
 ἴω. Ὑποπείθοντας δὲ καὶ τοὺς Ὀλυνθίους ἀπι-
 σαοῦσαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ τὴν πόλιν ἐπολιόρχε. Εἰ-
 χον δὲ αὐτῷ Βοττιαῖοι, ὅτι ἐκ τῆς Θερμηίδου κόλπου
 ἔδραμασ' αἰετὲς ἔπο Μακεδόνων. ἐπεὶ δὲ σφραγί-
 εἶλε πολιορκίαν, κατέσφαξε ἔξαχα γὰρ ἐς λίμνην
 τὴν δὲ πόλιν ὠρῶσθαι Κριτοβούλω Τορωνάω ἐ-
 πιπέσειν, καὶ τὰς Χαλκιδικῆς ἡγεῖν. καὶ οὕτω
 Ὀλυνθὸν Χαλκιδῆες ἔχον. Ἐξελὼν ὁ τὴν
 10 τὴν ὁ Ἀρτάβαζος, τὴν Ποτίδαμν ἐντεταμένως
 προσεῖχε· προσέχοντι δὲ ὁ προσήμως, "συνε-
 ἤτερο προσδοίω Τιμόξεινος ὁ τῆς Σκιωναίων στρα-
 τηγῆς· ὄντινα μὲν ἔσπον ἄρχω, ἔγωγε οὐκ ἔχω
 εἶπαί (οὐ γὰρ ὦν λέγεται) τέλος μὲντοι, τοιαῦτα
 ἐγένετο· ὅπως βιβλίον γράψαι ἢ Τιμόξεινος ἐπέ-
 λων ὠρῶσθαι Ἀρτάβαζον πέμψαι, ἢ Ἀρτάβαζος πα-
 ρεῖ Τιμόξεινον, ἑξέδματος ὠρῶσθαι γλυφίδας
 ἀπειλίξαντες, καὶ πτερώσαντες τὸ βιβλίον, ἐπέσθ-
 20 ον ἐς συγκείμενον χεῖρον. ἐπαίσις ὁ ἐξήμερο ὁ
 Τιμόξεινος προσδοίω τὴν Ποτίδαμν. ἑξέδμων
 γὰρ ὁ Ἀρτάβαζος ἐς τὸ συγκείμενον, ἀμύρων τῆ
 χεῖρου τοῦτου, βόηει ἀνδρὸς Ποτίδαμνῆται ὠ-
 μων· ὠ δὲ, βληθέντα, ἀεὶ δραμὲ ὀμιλος, (οἷα
 φιλέει γίνεσθαι ἐν πολέμῳ) οἱ αὐτίκα τὸ ἑξέδμα
 λαβόντες, ὡς ἔμαθον τὸ βιβλίον, ἔφερον ὅτι τὸν
 στρατηγῆς· πρὶν δὲ καὶ τῆς ἀλῶν Πηληϊωά-
 ων συμμαχίη. τοῖσι ὁ στρατηγῆσι ὅτι περὶ ἑξαμύροι-
 σι τὸ βιβλίον, καὶ μαρτυροῖσι ὠ μύρον τῆς προσδοίης,
 ἔδοξε μὴ καταπλήξαι Τιμόξεινον προσδοίη, τῆς
 30 Σκιωναίων πόλιος εἶνεκα, μὴ νομιζοία τὸ εἶ Σκιω-
 ναῖοι ἐς τῆ μετέπειτα χρόνον αἰεὶ προσδοίη. ὁ μὲν
 δὴ τοιούτῳ ἔσπον ἐπαίσις ἐξήμερο Ἀρταβα-
 ζοῦ ὁ, ὅτι πολιορκίαν ἐγεγνέσαν τρεῖς μῆνες,
 γίνεται ἀμύρων τῆς θαλάσσης μεγάλης, καὶ χρόνον
 ὅτι πολλόν. ἰδόντες ὁ βαρβαροὶ τέναρτος ἡρό-
 μων, πρὶν εἶναι τὴν Παλλινίω. ὡς ὁ τὰς δύο μὲν
 μοίρας διωδιπορήσαν, ἐπὶ ὁ τρεῖς ἑσπόλοιποι ε-
 σαν, τὰς διηγόντας χεῖρ ἔσπον εἶ ὁ ἐν τῆ Πηληϊωῆ,
 ἐπὶ ἔπε πλημμυεῖς τῆς θαλάσσης μεγάλης, ὅση οὐ-
 40 δαμάκα, ὡς ὁ ὅτι χεῖροι λέγασιν, πολλὰς μὲν ἡρο-
 μων. ὁ μὲν δὴ νέειν αὐτῶν οὐκ ὅτι ἑξαμύροι διε-
 φθείροντο, τὸν δὲ ὅτι ἑξαμύροι Ποτίδαμνῆται ὅτι
 πλώσαντες πλοίοισι ἀπώλεσαν. αἴτιον δὲ λέγου-
 σι Ποτίδαμνῆται τῆς τε ῥηχίης καὶ τῆς πλημμυεῖ-
 δος καὶ τῆς Περσικοῦ πάτος ἡμέσθαι ἑσπον, ὅτι τὸ Πα-
 σιδέωνος ἐς τὴν νηὸν καὶ τὸ ἀγάλμα τὸ ἐν τῷ προσ-
 ασειῶ ἡσέθησαν οὗτοι τῆς Περσέων τοῖσφ καὶ διεφθάρ-
 ρησαν ἑσπον τῆς θαλάσσης. αἴτιον ὁ τῆς λέγοντες,
 V u

δὲ λέγειν ἐμοιγε δοκέοισι. ὅν τ' ἔπειθ' ἠροῦσθαι ἀπὸ
 γε Ἀρταβάζου ἐς Θεσσαλίῳ πρὸς Μαρδόνιον.
 οὔτοι μὲν ὁ πρὸς πλείους βασιλῆα, οὐτὼ ἔφη-
 ξαν. Ὁ δ' ἠναυτικός στρατός ὁ Ζέρξου πρὸς ἠρό-
 μινος, ὡς πρὸς ἐμὴν τῆς Ἀσῆς, φθῆγον ἐκ Σαλα-
 μῖνος, καὶ βασιλῆά τε καὶ τὴν στρατὸν ἐκ Χερσονή-
 σου διεπόρθησε ἐς Ἀβυδὸν, ἐχειμέρισε ἐν Κύμῳ,
 ἕαρος δ' ὁπίλαρμιντος, πρὸς οὐκ ἐλεῖται ἐς Σά-
 μον. αἱ δ' ἠνῆσαν καὶ ἐχειμέριον αὐτῶν. Περσέων δ'
 καὶ Μήδων ὁ πλείους ἐπεβάτλων. στρατηγὸν δέ 10
 σφί ἐπέλαθον, Μαρδόντην τε ὁ Βαζαίου καὶ Ἀρτα-
 ντίου ὁ Ἀρταχάρου· σιωπῆρε δ' οὐτοισι καὶ ἀδελφι-
 δεὸς αὐτῶν Ἀρταχάρου πρὸς οὐκ ἐλεῖται ὁ Ἀμίτης
 ἀπὸ τῆς ἀλώσεως πληγῆτες, οὐ πρὸς οὐκ ἐλεῖται
 ἕα πρὸς οὐκ ἐλεῖται, οὐδ' ἐπὶ ἀναγκάζετο δὲ δὲ δὲ
 ἐν τῇ Σάμῳ κατήκοντο, ἐφύλασσον τὴν Ἰωνίῳ μὴ
 ἀπὸ τῆς ἠνῆσαν, ἠνῆσαν ἐχόντες σὺν τῇσι Γάσι τειρησίας. οὐ
 μὲν οὐδὲ πρὸς οὐκ ἐλεῖται ὁ Ἐλλίνας πρὸς οὐκ ἐλεῖται
 σφί ἐπέλαθον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἠνῆσαν σφί τ' ἐπὶ
 τῶν φυλάσσειν σαθμὸν οὐκ ἐλεῖται σφί ἐπέλαθον 20
 ξαν φθῆγον ἐκ Σαλαμῖνος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἠνῆσαν
 παλάσσειν καὶ μὲν οὐκ ἐλεῖται τῆς ἀλώσεως ἕα πρὸς οὐκ ἐλεῖται
 ἕα πρὸς οὐκ ἐλεῖται, περὶ τῆς ἐδύκειον πολλῶν κατήκοντο
 320 Μαρδόνιον. ἐόντες δ' ἐν Σάμῳ, ἀμα μὲν ἐβουλό-
 ντο εἶναι δυνάμει κακὸν σὺν πολεμίοις ποιῆσαι, ἀμα
 δ' καὶ ὠτακούσειν ὅτι περὶ τῆς Μαρδονίου πρὸς οὐκ ἐλεῖται
 γματα. Τοῖς δ' Ἐλλίνας τ' ἠροῦσθαι, τε ἕα πρὸς οὐκ ἐλεῖται
 ἠγίρε, καὶ Μαρδόνιος ἐν Θεσσαλίῳ ἐόν. ὁ μὲν δὲ
 περὶ τῆς οὐκ ἐλεῖται οὐκ ἐλεῖται ὁ ἠναυτικός ἀπὸ τῆς ἐς Αἴ-
 γινον, ἠνῆσαν δὲ καὶ ἐκατόν. στρατηγὸς δέ καὶ 30
 ναύαρχος Ἰω Λθυτιδῆς ὁ Μενάρης, τῆς ἠ-
 γίλεω, τῆς ἠποκατίδεω, τῆς ἠθυτιδῆω, τῆς
 ἠναξίλεω, τῆς ἠρχιδῆμου, τῆς ἠναξανδρίδεω, τῆς
 Θεοπόμπου, τῆς Νικανδρου, τῆς Χαρίλου, τῆς Εὐνό-
 μου, τῆς Πολυδέκτεος, τῆς Πρυτανίος, τῆς Εὐρυφάν-
 τος, τῆς Πρακλέος, τῆς ἠεσιδήμου, τῆς ἠεισομάχου,
 τῆς Κλεοδάμου, τῆς ἠλλου, τῆς ἠρακλέος· ἐὼν τ' ἐ-
 τέρης οἰκίης τῶν βασιλῆων. οὔτοι πάντες, πλείων τῶν
 δυν τῶν μὲν ἠθυτιδέα πρὸς οὐκ ἐλεῖται καταλεθῆντων,
 ὁ δὲ οὐκ ἐλεῖται βασιλῆες ἐχόντων Σπάρτης. Ἀπὸ τῆς ἠνῆσαν
 δὲ ἐστρατήγεε Ζαίθωπος ὁ ἠεϊφρονος. Ὡς δ'
 ἠεϊφρονος ἐς τῆς ἠγίνου πᾶσαι ἠνῆσαν, ἀπὸ τῆς
 Γάσιων ἀγγελοι ἐς τῆς στρατοπέδον τῶν ἠλλύων οὐ
 καὶ ἐς τὴν Σπάρτην ὀλίγων πρὸς οὐκ ἐλεῖται τούτων ἀπὸ
 κόμηροι, ἐδέοντο Λακεδαιμονίων ἐλθῆναι πρὸς
 ἠνῆσαν, τῶν καὶ ἠεϊφρονος ὁ βασιλῆιδῆω ἠνῆσαν οὐ

μεν οὐδὲ

320

videntur vere dicere. Eos autem qui su-
 perauerunt, Artabazus in Thessaliam ad
 Mardonium duxit. Et cum iis qui re-
 gem reducerunt ita est actum. ¶ Clas-
 siarius autem Xerxis exercitus qui su-
 perauerat, ubi à Salamine fugiens atti-
 git Asiam, rege cum aliis copiis è Cher-
 ioneso Abydum traducto, hyemauit a-
 pud Cumam. Idem primo statim vere
 Samum conuenit, ubi nonnullæ naues
 hyemauerant. Eius classi plerique epi-
 batæ erant ex Persis & Medis, ducesque
 superuenerant, Mardontes Bagæi, &
 Artayntes Artachæi filius, cuius patrue-
 lis Amitres ab eodem ascitus erat isto-
 rum collega. Hi utpote magnopere per-
 cussi, non audebant occasum versus pro-
 ducere, ne vnus quidem: sed apud Sa-
 mum subsidentes Ioniam à rebellando
 prohibebant, trecentas naues cum Io-
 niis habentes. Neque expectabant fore
 vt Græci in Ioniam irent, sed vt sua tu-
 tati contenti essent: ducta ex hoc conie-
 ctura, quod ipsos è Salamine fugientes
 non fuissent insequuti, sed libenter ab-
 scississent. Atque vt se victos mari, ita
 longe superiore terra Mardonium fu-
 turum arbitrabantur. Qui dum apud Sa-
 mum erant, simul consultabant si quid
 mali possent facere hostibus, simul sub-
 auscultabant quonam res Mardonii spe-
 ctarent. At Græcos excitabat tum veris
 aduentus, tum Mardonius in Thessalia
 agens. & eorum quidem exercitus pe-
 destris nondum cogebatur: naues au-
 tem in Æginam abierant numero cen-
 tum ac decem, prefecto atque nauarcho
 Leutyichide, qui fuit Menaris, qui fuit
 Agesilai, qui fuit Hippocratidæ, qui fuit
 Leutyichidis, qui fuit Anaxilai, qui fuit
 Archidami, qui fuit Anaxandridæ, qui
 fuit Theopompi, qui fuit Nicandri, qui
 fuit Charili, qui fuit Eunomi, qui fuit
 Polydectis, qui fuit Prytanis, qui fuit
 Evryphontis, qui fuit Proclis, qui fuit
 Aristodemi, qui fuit Aristomachi, qui
 fuit Cleodæi, qui fuit Hylli, qui fuit
 Herculis filius, ex altera ab regia fami-
 lia. Hi omnes, præter duos qui primi
 post Leutyichidem commemorati sunt,
 reges Spartæ fuerunt. Atheniensium
 autem, duce Xanthippo Ariphtonis fi-
 lio, hac omni classe Æginam profe-
 cta, adueniunt eo nuncii Ionum iidem
 qui nuper ierant ad orandos Lacedæ-
 monios vt Ioniam liberarent, quorum
 vnus fuit Herodotus Basilidis filius. Hi,

CXXX

CXXXI

CXXXII

1. De mari igitur animum abiecerant, sed longe superiorem etc. ad verbum, Circa mare igitur animo victi erant, vel, animis ecciderant, id est, De rebus igitur mari gerendis spem abiecerant.

septem fuerant ab initio, qui coniuratione inter se facta de trucidando Stratte Chiorum tyranno, postea conspiratione parafacta per unum ex ipsis qui rem detulerat, ceteri qui sex erant, e Chio se subdlexerunt, Spartamque se contulerunt, & tunc Aeginam, oratori Græcos ut in Ioniam navigarent: agteque exoratos Delon vsque perduxere. Nam vltiora omnia Græcis formidolosa erant, cum locorum ignatis, tum plena hostium esse, & tantundem abesse Samum, quantum Herculis columnas credentibus. Contigitque id rei vt neque barbari supra Samum occidentem versus nauigare auderent, metu perterriti: neque Græci Chiorum rogatu, orientem versus, vltra Delon. ita timor medium eorum tuebatur. ¶ Dum Græci nauigauere in Delon, Mardonius qui in hybernis apud Thessaliam erat, inde mouens misit ad oraculum quendam genere Europeum, nomine Murem, iubens vt quantumcunque sibi liceret peruaderet ad oraculum consultandum: edocuitque quid veller ab oraculis scire. Quid autem fuerit haud compertum habeo. non enim memoratur: opinor autem nihil aliud quam de rebus presentibus fuisse. Constat hunc Murem in Lebadiam venisse, & mercede corrupto quodam indigena Trophonium descendisse, & ad Abas Phocensium, ad oraculum: quinetiam prius Thebas adisse. Ibi que tum Apollinem Ismenium consuluisse, quod illic, quem admodum in Olympia, fas est in templis sciscitari oracula: tum quodam non Thebano, sed peregrino pecunia corrupto, in delubro Amphiarai obdormisse. Ideo autem nemini Thebano licet eo in loco vaticinum esse, quod quum Amphiarus optionem eis dedisset vtrum mallent vate vti se an auxiliatore: Thebani sibi auxiliatorem eum maluerunt. capropter nefas est vlli Thebano illic obdormiscere. Tunc autem maximum extitisse miraculum, vt à Thebanis mihi narratur: Murem Europeum, peruestigatis omnibus oraculis, isse etiam ad fanum Apollinis Ptoi. vocatur autem id fanum ita: sed ipsorum Thebanorum est, situm supra paludem Copaidem, ante montem, proxime urbem Acræphiam. Ad hoc templum postquam peruenisset is qui Mus appellaretur, sequutos eum tres viros publice delectos ad describenda ea quæ homini responderentur. & statim antistitem

επιστάτησφι γενόμενοι, ἐπεβέβηθον θάνατον Στρατήτι
 ὃς Χίος τυραννῶν, εὐόντες ἀρχὴν ἐπέβηθον.
 τες ὅς φάρεσσι ἐχρόνον, ἔπειτα αὐτὸς ἔπιχειρήσει
 ἐνὸς τῶν μετεχόντων, ἔπειτα δὲ ὁ λοιπὸν ἔξ ἐόντες ὑπε-
 ζέουσαν ἐκ τῆς Χίου, καὶ ἐς Σπάρτην ἀπέχνη, καὶ δὴ ἔ-
 ἔπειτα ἐς τὴν Αἴγιον, τῶν Ἑλλήνων δεομένων κατα-
 πλάσσει ἐς τὴν Ἰωνίαν οἱ παρρηγῶν ἀδελφοὶ μὲν
 μὲν Δήλου. ὃ γὰρ παρρηγῶν, πρὸς δεινὸν ἔστι τοῖσι
 Ἕλλησι, οὐτὲ τῶν χωρῶν ἐοῦσι ἐμπείροισι, ἑραπίης τε
 10 πρὸτα πλεῖα ἐδόκει εἶναι. τὴν δὲ Σάμον ἠπιεῖα ἄρ-
 ἔξη καὶ Ἡρακλέας ἑήλας ἴσον ἀπέχνη. σιωπέτω δὲ ἡ
 τοῦτω, ἄτε δὲ τῶν βαρβαροῦς ὁ παρρηγῶν ἀ-
 νωτέρω Σάμου μὴ ἔλθωσαν καταπλάσσει καταρρῶ-
 δηκότας, οὐτὲ Ἑλλήνας, χηρὶζόντων Χίων ὁ παρρηγῶν
 πλεῖστα κατωτέρω Δήλου. οὐτὼ δέος ὁ μέσον ἔφυ-
 20 λασσόν σφραων. Οἱ μὲν δὲ Ἑλλήνες ἐπὶ πλεονῶν ἐστὶ
 Δῆλον Μαρδόνιος ἡ παρρηγῶν Θεσσαλίῳ ἐχέμα-
 ζε. ἐνθάδεν ἡ ὀρμεῖον, ἐπεμπε καὶ τῶν χηρῶν ἡλια
 ἀνδρα Εὐρωπῆα γῆρος, τὰ ἔνομα ἰὼ Μις ἐντελε-
 30 ἴμος πρὸτα χῆν μιν χηρῶν ἐλθεῖν, τῶν οἰά τε ἰὼ
 σφι ἀποσφῆρα ἔσθ, ὃ, ἡ μὲν βαρβαροῦς ἐκμαθῆν
 παρρηγῶν χηρῶν τῶν ἐνετέλετο, οὐκ ἔχω
 φράσαι (ὃ γὰρ ἂν λέγεται) δοκέω δὲ ἔγωγε παρρηγῶν
 παρρηγῶν ἀρηγῶν, καὶ οὐκ ἀνῶν πρὸς πᾶ-
 40 λαι. Οὗτος ὁ Μις ἐστὶ Λεβάδειον ἀπικόμενος
 φαίνεται, καὶ μισθῶ πείσας τῶν ἐπιχωρίων ἀνδρα,
 καταβιῶν τῶν Τροφῶνιον καὶ ἐς Ἀβας τὰς Φω-
 χίων ἀπικόμενος ἐπὶ τῶν χηρῶν καὶ δὴ καὶ ἐς Θήβας
 παρρηγῶν ὡς ἀπέχνη, τῶν μὲν, τὰ Ἰσμιλίῳ Ἀπόλ-
 30 λωνι ἐχρήσθη (ἐστὶ ἡ κατὰ τὸν Ὀλυμπίῳ, ἰερίῳ
 ἀνῶν χηρῶν ἐλάσθη) τῶν δὲ, ξεινὸν ἴνα καὶ οὐ Θε-
 βαῶν χρήμασι πείσας, κατεκρίμισε ἐς Ἀμφιαράον.
 Θεβαῶν ἡ παρρηγῶν ἐξέστὶ μὲν τῶν ἀνῶν ἀνῶν ἀνῶν
 δὲ ἐκέρχθη σφραος ὁ Ἀμφιαράος ἀνῶν χηρῶν
 ποιόμενος, οὐκ ἔγωγε βούλονται ἐλάσθη τούτων, ἐ-
 40 ωῦτα ἢ ἄτε μὲν π χηρῶν, ἢ ἄτε συμμάχῳ, τῶ
 ἐτέρῳ ἀπικόμενος οἱ ἡ σύμμαχῳ μιν εἶλοντο εἶναι.
 ἀνῶν τῶν μὲν οὐκ ἔξεστὶ Θεβαῶν ἀνῶν ἀνῶν κα-
 50 τακρίμισθαι. Τότε ἡ τῶν μὲν μὲν μὲν ἡμέ-
 ραι λέγεται ὑπὸ Θεβαῶν. ἐλθεῖν ἀρὰ τῶν Εὐρω-
 πῆα Μιῶ, παρρηγῶν ἀνῶν πρὸτα τῶν χηρῶν ἡλια,
 καὶ ἐς τῶν Πτώου Ἀπόλλωνος τῶν τῶν τῶν τῶν
 ἐστὶ ἡ Θεβαῶν, καὶ ἡ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
 τῶν Κωπαίδος λίμνης, παρρηγῶν οὐρεῖ, ἀγροπῆα Ἀ-
 κραφῆς πόλιος. ἐς τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
 καλοῦσθαι τῶν Μιῶ, ἐπεσθαι τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
 60 ρετοῖς ἀνδρας τρεῖς ἀπὸ τῶν κοινῶν, ὡς ἀπογραφομέ-
 νοις τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν

CXXIII

CXXIV

CXXV

ἡ ἰσμιλίῳ

ἡ ἰσμιλίῳ

quonam modo quid maius excre-
ter: moxque accitis mercenariis, ut à sua
domo discederent imperavit. Et quum
isti dicerent, ira demum se abscedere
iustum esse ubi mercedem accepissent:
tunc rex mercedem nominari audiens,
Hunc, inquit (solem ostendens, in de-
um contumeliosus) dignam vobis mer-
cedem reddo. Immeabat autem in æ-
des per fumarium sol. Hoc audientes
maiores natu Gauanes & Æropus, ste-
tere attoniti. at puer, Accipimus rex que-
das, præloquutus, gladio (nam gladium
gerebat) circumscriptis in pavimento
domus solem: circumscriptumque quum
ter in sinum suum hausisset, abiit cum
ceteris.

CXXXVIII

Quale autem esset id quod
faciebat puer, & quod data cum illo-
rum assensu accipiebat minimus natu,
renunciavit quidam assessorum regi.
Hoc audito, rex ira percitus equites ad
eos interimendos mittit. Est autem in ea
regione amnis cui tanquam liberatori
immolant posteri illorum qui ab Argo
erant: hic amnis, postquam eum Te-
menidæ transierant, ita vehemens effe-
ctus erat ut ab equitibus transiri nequie-
rit. Temenidæ in aliam Macedoniae pla-
gam transgressi, habitaverunt prope hor-
tos qui ferebantur esse Midæ Gordio
geniti, quibus in hortis sua sponte na-
scentur rosæ sexagenum foliorum, fra-
grantiori odore quam ceteræ: & in qui-
bus (ut fertur à Macedonibus) Silenus
fuit exceptus. Super eos situs est mons,
nomine Bermius, per hyemem inacces-
sus. Hinc egressi postquam eam plagam
obtinuerunt Temenidæ, ceteram Ma-
cedoniam subegerunt. Ab hoc au-
tem Perdicca hunc in modum Alexan-
der oriundus est: Amyntæ filius fuit A-
lexander, Amyntæ Alceræ, pater Alce-
tæ fuit Æropus, Æropi Philippus, Phi-
lippi Argæus, huius Perdiccas, qui pa-
rauit imperium. Ita Amyntæ fuit Ale-
xander filius. Qui vbi Athenas venit à
Mardonio missus, ita verba fecit, Viri
Athenienses, Mardonius hæc inquit,
Nuncius mihi ab rege venit in hæc ver-
ba, Atheniensibus iniurias quas mihi
intule-

CXXXIX

CXL

J

καὶ φέροι ἐς μέγα πικράσεις ὅτι δῆτας, τῶν
ῥόβι ἐσφι ἀπαλλάσσεται ἐκ γῆς τῆς ἐοῦτῆς. ὁ
δὲ, ὡς μισθὸν ἐφαθὼν δίκαιον εἶπεν ἀπολαβόντας, ἔτα
δέναι. ἐν ταῦτα ὁ βασιλεὺς, τὸ μισθὸν πᾶσι ἀκού-
σας, ἰὼν γὰρ καὶ τὸ καπνοδόκιον ἐς τὸ οἶκον ἐσέχων ὁ ἡ-
λιος, εἶπε, θεοβλαβῆς ἡρόμενος, Μισθὸν ὅτι μὲν ἐ-
γὼ ὑμῶν ἀξίον ἔβουλο δὲ ἀποδίδωμι δειξάς τῷ ἡλίῳ. ὁ
μὲν δὲ Γαυανὴς τε καὶ ὁ Ἄερος τῶν παροσούτερον ἐ-
φαθὼν ἐκπεπληγημένοι, ὡς ἦκουσαν ταῦτα. ὁ δὲ
παῖς, ἐτόνυχον γὰρ ἔχων μάχαρον, εἶπας ταῦτα,
Δεκόμεθα ὁ βασιλεὺς τὰ διδοίς, ἀεργεῖται τῆ μα-
χαρῆ ἐς τοῦδαφος τῶ οἴκου τῷ ἡλίῳ. ἀεργεῖ-
ται δὲ, ἐς τὸν κέλιον τῆς ἀρυσάμενος ἐκ τῶ ἡλί-
ου, ἀπαλλάσσεται αὐτὸς τε καὶ ἡμεῖς αὐτῶ. ὁ μὲν
δὲ ἀπίεσαν. Τῷ δὲ βασιλεὶ συμβῆναι ὡς τῶ
πυλῶν οἴον ἢ χρέμα ποιήσῃ ὁ παῖς, καὶ ὡς σὺ
νόω ἐκείνων ὁ νεώτατος λάβοι τὰ δεδομένα. ὁ δὲ,
ταῦτα ἀκούσας, καὶ ὄξωθῆς, πέμπει ἐπὶ αὐτοῖς
ἰσπέας ἀπολέοντας. ποταμὸς δὲ ἔστι ἐν τῇ χώ-
ρῃ ταύτῃ, τῶ ἡύοισι τῶν τεύων τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ
Ἀργεὸς ἀπόγονοι σωτήρια. ἔστι, ἐπὶ τε διέβη-
σαν τῶν Τημερίδα, μέγας οὕτω ἔρρη ὡς τε σὺ ἰσ-
πέας μὴ οἴοις τε γνέσθαι ἀβιβύα. ὁ δὲ, ἀπι-
κόμοι ἐς ἄλλω γῆν τῆς Μακεδονίης, οἴκησαν πέ-
λας τῶ κήπων τῶν λεηρομένων εἶπεν Μίδεω τῶ Γορ-
δίω ἐν τοῖσι φύεται αὐτὰματα ῥόδα, ἐν ἑκάστον
ἔργον ἐξήκοντα φύλλα, ὁ δὲ μὴ τε ἔσφ φέροντα τῶ
ἄλλων. ἐν τοῖτοισι καὶ ὁ Σιλίωος τοῖσι κήποισι ἡ-
λω, ὡς λέγεται ἔσφ Μακεδόνων. ἔσφ δὲ τῶ
κήπων οὕρος κέεται, Βέρμιον οὐδὲμα, ἀετον ἔσφ
χειρῶς. ἐνθῶτεν δὲ ὀρμεῶμοι, ὡς ταῦτιν ἐ-
χον, κατερέφοντο καὶ τῶν ἄλλω Μακεδονίω.
ἀπὸ τούτου δὲ τῶ Περδικέω Ἀλέξανδρος ὡδε
ἐγενήνε. Ἀμύτω ὡς Ἀλέξανδρος Ἀ-
μύτης ὡς, Ἀλέτω Ἀλέτω ὡς πατὴρ ὡς Ἀέ-
ρος τῶ ὡς, Φίλιππος Φίλιππος ὡς, Ἀργεῖος τῶ ὡς,
Περδικέος, ὁ κτησάμενος τῶν ἀργῶν. ἐγενήνε μὲν
δὲ ὡδε Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύτω. ὡς ὡς ἀπίκετο ἐς
τὰς Ἀθῆνας ὡς πεμφθεὶς ἔσφ Μαρδονίου, ἔλεγε
ταῦτα, Ἄνδρες Ἀθῆναῖοι, Μαρδόνιος ταῦτα λέγει, ἔ-
μοι ἀγγελίη ἦκε ἔσφ βασιλῆος, λέγουσα οὕτω, Ἀ-
θῆναῖοισι τὰς ἀμάρταδας τὰς ὡς ἐκείνων ἐς ἐμὲ

322

323

324

magnum aliquid portendere. ideoque accersitis mercenar. Ad verbum, Portentum esse [hanc rem] et ad magnum aliquid spectare vel tendere. At Vallæ errorem inceptum ab ἡλῶτι, proseguimus est in φέροι. 1 Tunc rex, ubi mercedis mentionem fieri audivit, sole tunc forte per fumarium, suæ, caminum, domum ingrediente, dixit furore correptus, Atego hanc mercedem vobis dignam rependo. ostendebat autem solem. vel, At ego vobis hanc mercedem persolvo. id est, in mercedem, vel, pro mercede, ut μισθὸν dicatur per appositionem. Videtur autem voluisse significare, illos debere abunde magna mercedis loco ducere quod saluos illos à se dimitteret. 2 At regi quidam ex eius assessoribus, quod egerat puer, & quod ille quum omnium natu minimus esset, quæ sibi data erant accepisset, id certo consilio factum esse, renunciauit. Nam τῶν γὰρ (rarissimum aliqui loquendi genus) hoc videtur significans, q. d. Gallice, Et qu'il ne faisait cela sans y avoir bien pensé. 3 Arzus,

ἡμοῦρας πάσας μετήμι. νῦν τε ὧδε Μαρδόνιε
 ποίεε. τὸ γὰρ μὲν πῶς γὰρ σφίσι δ' ἔπειτα τὸ δὲ
 πρὸς αὐτὴν ἐλέσθων ἀδελφίνα ἀν' ἐθέλωσι, εἶοντες
 ἄνομοι. ἰσθ' τε πόρτα σφίσι (ὡς δὲ βούλωνται γὰρ ἐ-
 μοι ὁμολογέειν) ἀνὸρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐπέσκησα. τοῦτε-
 ὦν δ' ἀπιγνῶν, ἀναγκάως ἔχει μοι ποίεειν ταῦτα,
 ὡς μὴ δ' ὑμέτερον ἀγτίον γήνηται. λέγω δ' ὑμῖν ταῦτα,
 Νῦν ἡμετέρας πόλεμον βασιλεί' ἀπαιεῖσθ' ἡμῶν
 οὔτε γὰρ αὐτὸν ἀνὰ βάλισσας, οὔτε οἰοί τε ἐπεὶ ἀντέχειν
 πόρτα χρόνον. εἶδε τε μὲν γὰρ τὸν Ξέρξην στρα- 10
 τὰς δὲ πλῆθος καὶ ἄλλα πικρὰν ἀνεῖθε δ' ἡμῶν
 νῦν πρὸς οὐδ' αὖ μοι δυνάμιν ὡς ἐκείνη ἡμέρας ἄν-
 βάλισσας, καὶ νικήσητε, (τὸ γὰρ ὑμῖν ἐσθ' ἐμὴ ἐλπίς,
 εἴπερ β' ὀφρανοίτε) δὲ πρὸς ἄμ' πολλὰ πλῆθος. μὴ
 ὦν βάλισσας παρὰ ἡμῶν βασιλεί, ἐπέσκησ' ἡμῶν τ' ἄν-
 ρος, γὰρ ἐπεὶ αὐτὸν ἀνὰ ὑμῶν αὐτῶν. ἀλλὰ καταλασσε-
 σθε. πρὸς ἔχει δ' ὑμῖν κάλλιστα καταλίσασθ', βασιλῆ-
 ὦν αὐτὴν ὀφρανοίτε. ἐπεὶ ἐλθόντες ἡμῶν ὀφρανοίτε
 σιωπῆσθ' αὐτὸν τε δόλου καὶ ἀπάτης. Μαρδόνιος μὲν
 ταῦτα ὡς ἄνθρωποι ἐντείλατό μοι εἶπαι πρὸς ὑ- 20
 μέας. ἐγὼ δ' ὡς ἐμὲ μὲν βουλοῖς τὸ πρὸς ὑμέας εὐούσης
 ἔξ' ἐμῶν, ἐσθ' ἐλέξω. οὐ γὰρ αὐτὸν νῦν πρὸς ὑμῶν ἐκμα-
 θῆτε. πρὸς ἔχει δ' ὑμῶν πείθεσθ' Μαρδόνιον. ἐνο-
 ρέω γὰρ ὑμῖν ἐκ οἰοίσι τε ἐσομένοισι πόρτα χρό-
 νον πολεμέειν Ξέρξην εἰ γὰρ ἐν ὧν τὸ ἐνὸν ὑμῖν,
 ἐκ αὐτῶν ἐς ὑμέας ἦλθον, ἔχων λόγους τοιοῦτους. καὶ
 γὰρ δυνάμεις ἄνθρωποι ἢ βασιλῆος ἔστι καὶ
 χεῖρ ἄνθρωπος. ὡς ὦν μὴ ἀνὰ ὑμῶν ὁμολογήσητε,
 μεγάλα πρὸς ὑμῶν ἐσθ' οἰοίσι ὁμολογέειν ἐθέλωσι,
 δειμνῶν ἄνθρωποι ὑμῶν, ἐν τείβω τε μάλα οἰκη- 30
 ῶν τῶν συμμάχων πόρτων, ἀγί τε φθειρομένων
 μούων, ἔξ' ἀρετόν ἢ μεταίχμιον τ' ἡμῶν ἐκ τῶν ἡμῶν.
 ἀλλὰ πείθεσθε. πολλοὺ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βα-
 σιλῆος γὰρ ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἑλλήων τὰς ἀ-
 μρτάδας ἀπέειπε, ἐθέλει φίλος γένεσθαι. Ἀλέξαν-
 δρος μὲν ταῦτα ἐλέξε. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐπιγνῶντες ἡ-
 κειν Ἀλέξανδρον ἐς ἄνθρωπος, ἐς ὁμολογέειν ἔχοντα
 τὰ βαρβάρων Ἀθηνῶν, ἀναμνησθέντες τὸν λόγον,
 ὡς σφραγίσαντες ἔσθ' ἄμα τοῖσι δὲ τοῖσι Δωριεῶσι ἐκ-
 πίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ἄνθρωποι Μήδων τε καὶ Ἀθη- 40
 ναίων, κάρτα τε εἶδ' ἡμῶν ὁμολογήσασθ' ὡς ἔσθ' ἄνθρωποι
 Ἀθηνῶν, ἀνὰ ὑμῶν τε σφίσι ἐδδξε πέμπειν ἀγγέλους. καὶ
 δὲ σιωπῆσθ' ὡς τε ὁμοῦ σφραγίσαντες γίνεσθαι τῶν κα-
 δεοῦσιν ἄνευ ἡμῶν. Et sane contigit ut concioni adessent

intulerunt omnes remitto. nunc autem
 Mardoni ita facito: Suam eis regionem
 reddito: praeterea aliam pro suo arbitra-
 tu eligant, suaque libertate potiantur.
 Quinetiam eorum templa, si mecum
 foedus inire volent, omnia quae ego in-
 cendi, restituito. Hic nuncius quum mi-
 hi allatus sit, necesse habeo ista exequi,
 nisi per vos steterit. Ego vero haec vobis
 duco dicenda, Quid insanitis, bellum
 regi inferentes, cui nec vnquam praesta-
 te, nec semper obstare poteritis? Nostis
 enim Xerxis & copias & facta: auditis
 quoque nunc de exercitu qui mecum
 est: 1 quem si superaueritis atque viceris,
 nulla vobis (si sapitis) spes erit, quum
 alius multo maior exercitus sit adfutu-
 rus. Nolite igitur, & equiparando vos re-
 gi, priuari solo vestro, 2 & pro vobis ipsis
 assidue discurrere. imo potius his mole-
 stis vos explicare, quum adsit vobis pul-
 cherrima explicandi facultas, quod ab
 rege prouocati ut societatem belli no-
 bificum ineatis citra dolum & fraudem,
 liberati eritis. Haec me iussit Athenien-
 ses apud vos Mardonius dicere. Ego ve-
 ro de mea in vos beneuolentia nihil com-
 memorabo. neque enim nunc primum
 eam cognouistis. Obsecro autem ut Mar-
 donio morem geratis, quos animaduer-
 to non semper validos fore ad gerendum
 cum Xerxe bellum: quales si animaduer-
 terem esse, nequaquam huc cum his
 mandatis venissem. Quippe regis vires
 supra humanas sunt, & manus praelonga.
 3 Quod nisi propere assentiamini ma-
 gna pollicentibus, quippe ex aequo foedus
 facere volentibus, timeo vestram vi-
 cem, qui ex omnibus sociis & maxime
 in via habitatis, & soli semper praecipua
 cladem accipitis, possidentes tetram in-
 ter diuersas acies positam. 4 Itaque indu-
 cite hoc in animum quod magnopere
 est vestra dignitate, quum rex magnus
 vobis Graecorum solis iniurias remit-
 tens, cupiat effici amicus. Haec Alexan-
 der. Quem Athenas ire ad inducendos
 in barbari societatem Athenienses quum
 audissent Lacedaemonii, id ne fieret ve-
 hementer extimuerunt, reminiscetes
 oraculorum, fatale esse ut ipsi cum cete-
 ris Dorienibus a Peloponneso eiicerentur
 a Medis pariter & Atheniensibus. i-
 deoque sine mora mittendos illuc censuere legatos. Et sane contigit ut concioni adessent

27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

1 Quo si potentiores extiteritis, eumque viceritis (quod nequaquam speratis, si sapitis) 2 Et semper de vita vestra per-
 elitari. Vos igitur potius in gratiam cum rege redite, quum reconciliacionis pulcherrima se vobis offerat occasio, regem ad hanc
 propensum habentibus. Inita nobiscum citra dolum & fraudem societate belli, liberi estote 3 Nisi igitur statim cum illis pacif-
 camini, luculentas condiciones vobis proponantibus, quibus pacisci volunt, 4 Enimvero morem gerite, magni enim vestra re-
 fert, regem magnum vobis solis Graecorum iniurias condonare, & amicitiam vobiscum inire velle.

Lacedaemonii. extraxerant enim Athenienses tempus, probe scientes fore ut Lacedaemonii audirent venire à barbaro nuncium ad societate contrahendam. quare de industria id fecere ad declarandam Lacedaemoniis sententiam suam. Vbi dicendi finē fecit Alexander, excipientes nuncii Spartanorum, ita loquuti sunt, Nos vero misere Lacedaemonii oratum vos ne quid novi in Graecia agatis, neque verba quae adferuntur à barbaro admittatis: quod id neque iustum sit villo modo, neque decorum cum aliis Graecis, tum praecipue vobis: idque multis de causis. Vos enim hoc bellum excitastis etiam nobis inuitis, & propter imperium vestrum est decertatum: quod certamen nunc in universam Graeciam emanavit: cuius totius vos praecipui auctores fuistis, & Graecis causa servitutis, res nullo pacto toleranda. quum praesertim constet Athenienses semper & iam inde à prisca temporibus vindicasse permultos homines in libertatem. Et tristem quidem conditionem vestram dolemus, quod iam bis proventu frugum fraudati estis, & iam domibus quae diruta sunt careretis. quo nomine Lacedaemonii vobis ac ceteri socii spondent se uxores vestras & omnia ad bellum inutilia proxime domesticos suos, quoad bellum hoc steterit, alituros. Neque vero vos Alexander Macedo seducat, commendans Mardonii orationem. facit enim quod sibi faciendum est: quippe qui tyrannus tyranno operam praestat. Sed non idem vestra facere interest, si recte sapitis, qui scitis nihil barbaris esse neque fidum neque verum. Haec quum nuncii dixissent, Athenienses Alexandro ita responderunt, Et ipsi cognitum habemus hoc, vires Medorum etiam atque etiam maiores esse quam nostras, ut id nihil intersit exprobrare nobis: attamen in tutanda libertate catenus resistemus quatenus valebimus. Ut autem societatem cum barbaro contrahamus, neque tu persuadere tentes, neque nos, si tu tentaveris, persuadebimus. Tu vero renuncia Mardonio Athenienses dicere, quoad sol eodem itinere meabit quo nunc meat, eousque se nunquam cum Xerxe societatem inituros, sed se protegendo propulsaturos eum, fretos ope deorum atque heroum,

CXLII

CXLIII

πάσαι. ἐπόμενον γὰρ ᾧ Ἀθηναῖοι ἀπα-
 τείλοντες, ὅτι πείσαντο ὅτι ἐμὸν Λακεδαιμό-
 νιοι ἀποσταθὰ ἦκοντα πρὸς τὸ βαρβαρὸν ἀγ-
 γελόντων ὁμολογῆναι πύλονοί τε, πέμψειν κατὰ
 τὰχος ἀγγέλους. ἐπίτηδες αὖ ἐποίησαν, ἐνδείκνυ-
 ῖν οἱ οἷσι Λακεδαιμονίοισι πῶς ἐαυτῶν γινώσκω.
 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, ἀπαρ-
 ῶντο ἕλεγον ᾧ ἀπὸ Σπάρτης ἀγγελοὶ, Ἡμέας
 δὲ ἐπέμψαν Λακεδαιμόνιοι δεσπομόνοις ὑμῶν,
 ἢ μήτε νεώτερον ποιεῖν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα,
 μήτε λόγους ἐδέχεσθαι πρὸς τὸν βαρβαρὸν. οὐ-
 τε γὰρ δίκαιον οὐδαμῶς, οὔτε κόσμον φέρον οὐτέ
 γε ἄλλοισι Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ ἀπὸ
 πάντων ἦκεν, πολλὰν εἶνεκα, ἐχίρατε γὰρ ἔσ-
 δε ᾧ πόλεμον ὑμεῖς, ὅσδ' ἐν ἡμέων βουλομένων, καὶ
 πρὸς τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς ὁ ἀγὼν ἐγέρτο· νῦν δὲ
 φέροι καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ἄλλως τε, τοῦ-
 των ἀπὸ πάντων ἀγίων ἡμέσθαι δουλοσιώης οἷσι
 Ἕλλησι Ἀθηναίοις, οὐδαμῶς ἀναχέον· οἷσι
 νεσ αἰεὶ καὶ ὅ παλαι φάμεσθε πολλοὺς ἐλευθερώ-
 σάντες ἀποστῶν. πειζόμενοι μὲν οὖν ὑμῖν σιω-
 ἀρομεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐτέρησθε διζῶν ἡδὴ, καὶ
 ὅτι οἰκονομήσατε χρόνον ἡδὴ πολλόν, αἰεὶ τοῦτε-
 ῶν δὲ ὑμῖν Λακεδαιμονιοῖ τε καὶ ᾧ σύμμαχοι ἐσ-
 ἀγγιζόνται γυναικῶς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἀχρη-
 σα οἰκετέων ἐχόμενα πάντα ἐπιτρέψαι ἐστὶ αἰὶ ὁ
 πόλεμος ὅδε σιωπῆσθαι. μηδὲ ὑμέας Ἀλέξαν-
 δρος ὁ Μακεδὼν ἀναγνώσει, λήνας ᾧ Μαρδονίῳ
 λόγον. τοῦτο μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστὶ (τύ-
 ραννος γὰρ ἐὼν, τυραννῶσιν κατατρέχεται) ὑμῖν ὅ-
 οὐ ποιητέα, εἰ καὶ ἂν τυγχάνετε φρονέοντες, ὅτι-
 σα μὲν οἷσι, ὡς βαρβαροῖσι ὅτι οὔτε πῶσιν, οὔτε ἀ-
 ληθῆς ὁσδ' ἐν. ταῦτα ἔλεξαν ᾧ ἀγγελοὶ. Ἀθη-
 ναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ἀπεκρίναντο τα-
 δε, καὶ αὐτοὶ τῶ γε ὅτι πείσαντο, ὅτι πολλαπλη-
 σὴν ἐστὶ τῶ Μήδω δυνάμει ἢ πρὸ ἡμῖν ὡς ὁσδ' ἐν
 δὴ τῶ γε οἰεῖσθαι. ἀλλ' ὁμοῦς ἐλευθερίῳ σκε-
 πόμενοι, ἀμυνόμεθα ἔτι οὐκ ἂν καὶ δυνώμεθα.
 ὁμολογήσει δὲ τὸν βαρβαρὸν μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ-
 ἀναπέθην, οὔτε ἡμέας πεισομεθα. νῦν τε ἀπαγγέ-
 λε Μαρδονίῳ ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἐστὶ αἰὶ ὁ ἡλι-
 ος ἢ αὐτὸ ὁδὸν ἢ τῆσφ' ἀνὸς ἔρχεσθαι, μήποτε ὁμολο-
 γήσιν ἡμέας ἔρξην. ἀλλὰ τοιοῖσι τε συμμάχοισι
 πίσωοί μιν ἐπέξμεν ἀμυνόμενοι, καὶ οἷσι ἤρωσι,

313

1 Adde quod Athenienses, qui horum omnium auctores extiterunt, primos ex Graecis iugum servitutis subire, res est profo-
 eto intoleranda. quum praesertim vos constet semper & iam inde à prisca. 2 Legatur ἡγίωσθαι δουλοσιώης. 3 Ad rem domesticam
 pertinentia. 4 Poliens. id est, οὐκ ἔστιν. 4 Nihil opus sit. 5 Atque adeo nunc renuncia Mard,

τῷ ἐκείνῳ ὁ δὲ μίλιον ὅτιν ἔχων, ἐπέσπευσε τὸς τε οἰ-
 κους καὶ τὰ ἀγάλματα. σὺ τε τὸ λοιπὸν λόγους ἔχων
 τοὺςδε μὴ ἐπιφάνειο Ἀθῆναίῳσι· μηδὲ δοκέων
 χρῆσαι ἰσορρογίαν, ἀθμίσα ἔρδειν ἁδραίνεε. ἔγδρ
 σε ἐκλόμεθα ὁ δὲ ἄλλοι πρὸς Ἀθῆναίων παθεῖν,
 εἶοντα πρὸς ἐξόνον τε καὶ φίλον. Πρὸς μὲν Ἀλέξαν-
 δρον ταῦτα ἰσοκρίναντο· πρὸς δὲ τὸν Σπάρ-
 τῆς ἀπέλθεις, ταῦδε, τὸ μὲν δὲσαι Λακεδαιμονίους μὴ
 ὁμολογήσωμεν τὰ βραβάρω, κάρτα αὐθροπήιον
 ἴω. ἀτὰρ ἀμάρω γε οἴκατε δεξιπάρδοι ὁ Ἀθη-
 ναίων φρόνημα ἀρῶδῆσαι ὅτι ἔτε χρυσὸς ὅστι γῆς
 ἔδα μὴ ἱσοτύπος, ἔτε χάρη καλλεῖ καὶ δεξιτῆ μέγα
 ἰσοφέρει, ταῦ ἡμεῖς δεξιπάρδοι, ἐτέλοισιν αὐ μὴ-
 δίσαντες καταδράσασθαι Ἑλλάδα. πολλά τε γὰρ
 καὶ μεγάλω ὅστι ταῦτα ἀκαλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν,
 μηδὲ ἴω ἐτέλωμεν. πρὸς τα μὲν καὶ μέγισα, τῷ θεῶν
 τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπροσθεν ἡμῶν τε
 καὶ συγκεχωσμένω, τοῖσι ἡμεῖς ἀναγκαίως ἔχει πι-
 μφρέειν ἐς τα μέγισα μάλλον ἢ ἁρ ὁμολογήειν τὰ
 ταῦτα ἐργασάμενοι. ἀπὸς δὲ, ὁ Ἑλλῆσιν ὁμο-
 μόν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματα τε κοινὰ
 καὶ θυσίας, ἡτέα τε ὁμότροπα. ὦν καὶ πρὸς ὄντας γε-
 νέσασθαι Ἀθῆναίῳσι ὅσα αὐτὸν ἔχει· ὅπῃσα δὲ τε οὐ-
 πτω, εἰ μὴ πρὸς τὸν ἐπιγχεῖτε ὅπῃσα μὲν οἰσῶν. ἔστ
 αὐ καὶ εἰς πρὸς Ἀθῆναίων, μηδαμῶ ὁμολογή-
 σοντες ἡμεῖς ἕρξῃ. ὑμῶν μὲντοι ἀγόμεθα τῶν
 πρὸς ὀνίω, τῶν πρὸς ἡμεῖς εὐδοσῶν, ὅτι πρὸς εἶδετε
 ἡμεῶν οἰκοφθορημένων οὕτω, ὥστε ὅπῃ δρέψαι ἐτέ-
 λειν ἡμεῶν τῶν οἰκέτας. καὶ ὑμῶν μὲν ἡ χάρις ἐκπε-
 πλήρωται ἡμεῖς μὲντοι λιπῆσμεν οὕτω ὅπως
 αὐ ἔχωμεν, ὁ δὲ ἄλλοι λυπέοντες ὑμῶν. νῦν δὲ ὡς οὕτω
 ἐξήντων, ἔρα μὲν ὡς ταῦτα ἐκπέμπετε. ὡς γὰρ
 ἡμεῖς εἰσάγομεν, ὅσα ἔχεις χροῖνου πρὸς αὐ ὁ βαρ-
 βροσὸς ἐσβαλὼν ἐς τῶν ἡμετέρων· ἀλλ' ἐπέδδον τα-
 χιστὰ πύθηται τῶν ἀγγελίω ὅτι ὁ δὲ ἄλλοι ποιήσωμεν τῷ
 ἐκείνῳ ἡμεῶν πρὸς εἶδον. πρὶν ὦν πρὸς εἶναι ἐκείνον
 ἐς τῶν Ἀθηναίων, ἡμεῖς καμῶς ὅστι πρὸς ὀνίω ἐς
 τῶν Βοιωτίω.

quorum ille, nihil pensi habens, & tem-
 pla & simulacra incendit. 1 Tu quoque
 posthac cū istiusmodi oratione ne com-
 mittas ut Athenis videaris, neve per spe-
 ciem emolumentorum infanda nos fa-
 cere suadeas. nolumus enim te ingratū
 quippiā ab Atheniensibus pati, quibus
 & hospes & amicus es. Hæc Alexan-
 dro responderunt. nunciis autem Sparti-
 atarum ista, 2 Lacedæmonios vereri ne
 fœdus ineamus cum barbaro, sane hu-
 manum est: neq; hoc verentes eos turpe
 est venisse, quibus mens Atheniensium
 inexplorata esset: quoniam neq; tantum
 auri vsquam gentium est, neq; regio vlla
 specie & bonitate præstans, quā nos ac-
 cipientes, ut cum Medis sentiremus, ad
 tradendam seruituti Græciā inducere-
 mur. Quod ne faciamus, etsi velimus,
 multa & magna nos dehortantur: pri-
 mum atq; idem maximum, quod deorū
 ædes effigiesq; incensæ pariter & obru-
 tæ sunt, quas nos in primis vltum ire ne-
 cesse est potius quam cum iis fœderari
 qui ista fecerunt: deinde, quum simus
 Græci eiusdem & sanguinis & linguæ,
 quorum & fana & sacrificia communia
 sunt, & mores adsimiles, eorū prodito-
 res fieri Athenienses, non bene haberet,
 3 Ex quo, si antea nesciebatis, nunc ita
 accipiatis, dum vel vnus Atheniensium
 supererit, nunquā nos euenturos esse
 cūm Xerxe. Vestram autem erga nos
 prouidentiam, 4 quod consularis nobis
 domo carentibus ita ut domesticos no-
 stros alere velitis, gratiam habemus: 5 &
 licet beneficium vestrum cumulātū sit,
 nos tamen ita illud tolerabimus ut nihil
 vobis molestiæ adferamus. Quod quum
 ita sit, copias primo quoque tempore e-
 mittendas curate. nam (ut nos coniecta-
 mus) non diu differet barbarus ingredi
 regionem nostram: sed simulatque ac-
 ceperit nuncium nos nihil eorum ef-
 fe facturos quæ orauit, aderit. qui ante-
 quam adsit in Attica, tempus est nos in
 Bœotiam auxilio ire.

1 Tu quoque ne posthac in conspectum Atheniensium venias orationem huiusmodi adferens: neque, dum in nos officio-
 sus esse videris, vel bene de nobis mereri, ad committenda nefaria nos hortare. 2 Veritos quidem esse Lacedæmonios ne cum
 barbaro fœdus iniremus, humanum fuit: sed tamen turpe esse videtur, vos qui sciretis qua sint animi magnitudine præditi Athe-
 nienses, eo metu correptos fuisse. quoniam neque tantum. *Græc.* Ut sit sensus, illum quidem timorem, humanum fuisse, id est, à diffi-
 dentia quadam nature hominum ingenita profectum esse: non debuisse tamen vllum in illis reperire locum illam diffidentiam apud illos
 qui Atheniensium magnitudinem animi perspectam haberent. Simplicior tamen esset sensus, *Græc.* ad verba ista qua sequuntur, accommoda-
 tio, si μὴ πρὸς τὸν ἐπιγχεῖτε ὅπῃσα μὲν οἰσῶν, si ἀμάρω cum ἁδραίνεε iungi posset, eo modo quo dicitur καμῶς ὅστι πρὸς εἶδον, pro ἔρα
 ἐξήντων. Sed ἔρα φρονίως simpliciter pro proposito seu mente pessimus etiam fortasse accipere cum Valla. 3 Atque adeo hoc scitote
 si antea nesciistis, 4 Quod ita nobis prospiciatis quorum eueræ sunt fortunæ, ut alere domest. nostros velitis, 5 Ac vos
 facessendo negotii. Negant enim se velle vti beneficio illo quod offerunt Lacedæmonij, cuius tamen gratiam illis habeant non minus
 quam si vterentur. Ideoque χάρις ἐκπέμπεται referendum est ad id quod obtulerunt Lacedæmonij, quamuis non præstitissent. q. d. Tam
 vos vobis abunde obstrinxistis, quum hoc beneficium in nos conferre paratos esse vos dixisset.